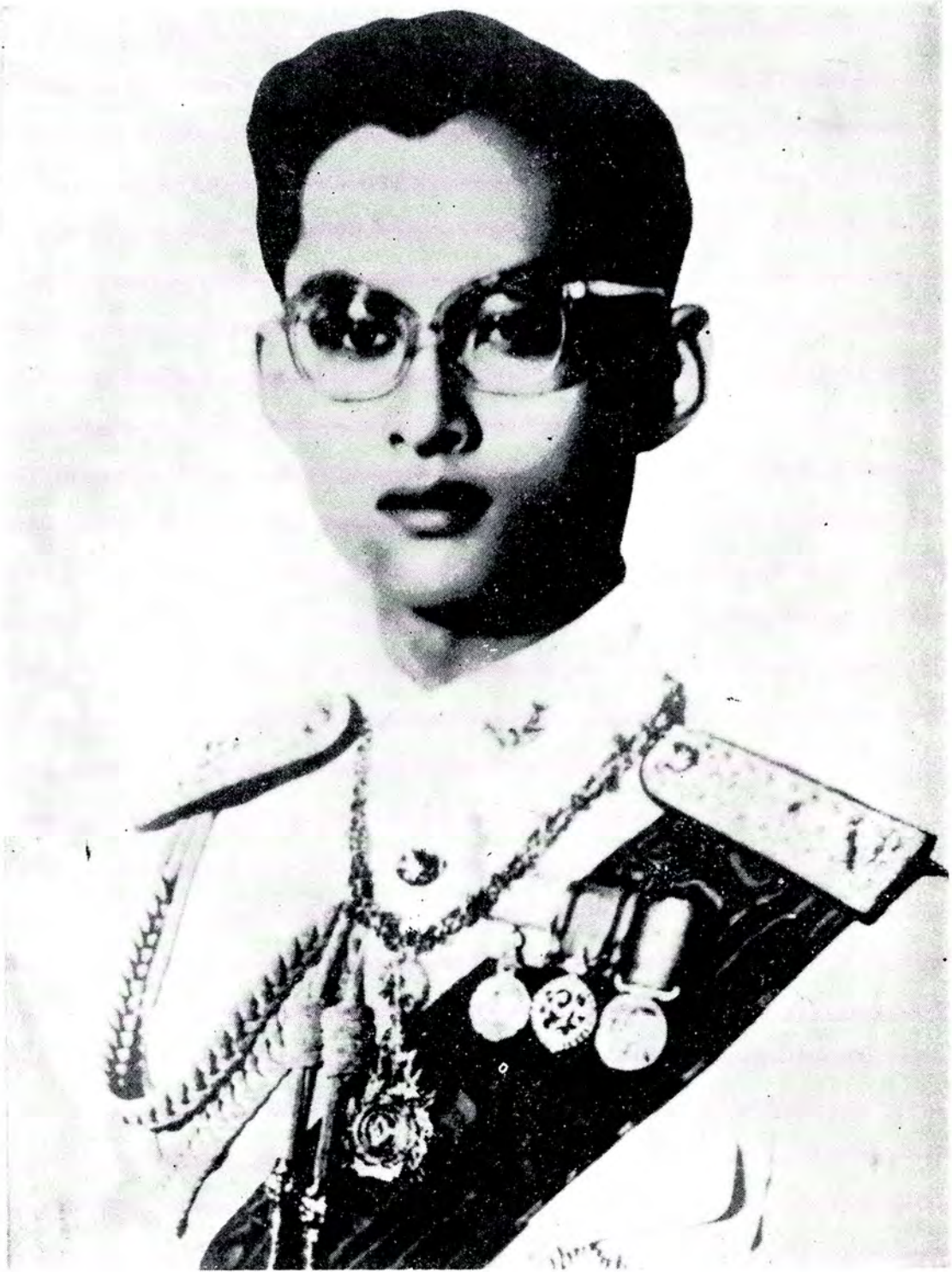

ที่ระลึก

**ในการเปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
วันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗**

คำขวัญ
พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความร่มเย็นเป็นสุข ของอาณาประชาราษฎร์ จักเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยหลาย ๆ ประการประกอบกัน และที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งจะขาดเสียมิได้ก็คือ การผดุงรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรมอันเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของศาลสถิตยุติธรรม

ความสำเร็จในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของศาลมิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะให้ความเป็นธรรมได้แต่เพียงประการเดียว หากแต่จะต้องให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมนั้นโดยสะดวกรวดเร็ว ทั้งจะต้องพยายามสร้างเสริมความรู้สึกที่ประชาชนมีต่อศาลให้เต็มเปี่ยมไปด้วยความศรัทธาและความเชื่อมั่นอีกด้วย การอำนวยความสะดวกรวดเร็ว ตลอดจนการรักษาเสริมสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในสถาบันศาลของประชาชนให้มั่นคงยิ่งขึ้นอาจกระทำได้ด้วยการขยายขอบข่ายการให้บริการของศาลออกไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยมีอาคารที่ทำการศาลที่เหมาะสมกระจายอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ให้มากที่สุด การที่กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการจัดตั้งและเปิดทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญขึ้น จึงนับเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ซึ่งมุ่งที่จะผดุงรักษาความถูกต้องเป็นธรรมในสังคม เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศสืบไป

ขออนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ได้โปรดดลบันดาลให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญเป็นสถาบันที่อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง และขออวยพรให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ศาลทุกท่าน ประสบแต่ความสุขความเจริญโดยทั่วกัน

พลเอก

(เปรม ติณสูลานนท์)
นายกรัฐมนตรี

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

คำขวัญ
นายบุญญิต์ สุชะวะ
ประธานศาลฎีกา

ในโอกาสที่กระทรวงยุติธรรมได้เปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นศาลจังหวัดแห่งใหม่ ในเขตท้องที่จังหวัดอุบลราชธานีชั้นนี้ ผมขอแสดงความชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกและความสะดวกให้แก่ประชาชนในเขตอำนาจศาลจังหวัดอำนาจเจริญเพิ่มขึ้น ซึ่งเดิมประชาชนดังกล่าวจะต้องเดินทางไปรับความยุติธรรมถึงศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ผมหวังว่า ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเปิดใหม่จะสถิตสถาพรเป็นมิ่งขวัญแก่ประชาชนชาวอำนาจเจริญ เพื่อที่จะได้เป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ชาวอำนาจเจริญและผู้ที่อยู่ในเขตอำนาจศาลนี้สืบไปชั่วกาลนาน

(นายบุญญิต์ สุชะวะ)
ประธานศาลฎีกา

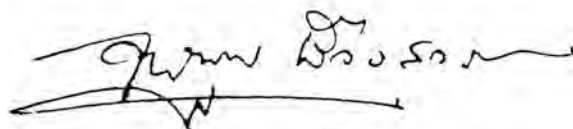
นายบัญญัติ สุชีวะ
ประธานศาลฎีกา

คำขวัญ
นายจรรุบุตร เรืองสุวรรณ
ประธานรัฐสภา

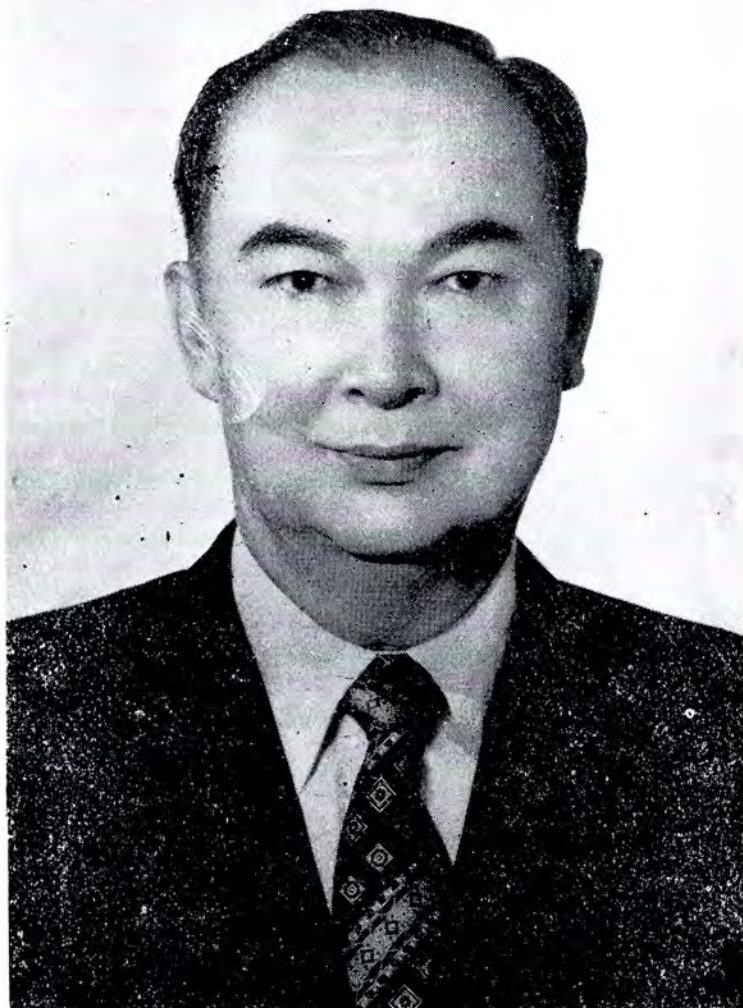
อาชีพไทยอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ประกอบด้วยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการซึ่งได้แก่อำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นของศาล ฉะนั้น ศาลจึงมีบทบาทสำคัญในการทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ในกรณีที่ประชาชนพลเมืองเกิดข้อพิพาท ศาลจึงเป็นทางสุดท้ายของประชาชน การที่ทำการจัดตั้งศาลสถิตยุติธรรมเพิ่มขึ้น จึงเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในทางอรรถคดี

เนื่องในโอกาสที่ทางราชการ ได้เปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ขึ้น อีกศาลหนึ่งในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จึงทำให้ประชาชนในเขตอำนาจศาลนี้ ได้รับประโยชน์มากขึ้น เพราะการดำเนินคดีในศาลนั้น ไม่ว่าโจทก์หรือจำเลย ย่อมได้รับความกังวลใจอยู่ตลอดเวลาจนกว่าคดีจะได้รับการพิจารณาพิพากษาถึงที่สุด และเมื่อได้รับความสะดวกความรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษาคดี ก็เป็นการบรรเทาความทุกข์ยากของคู่ความได้ยิ่งขึ้น เป็นการประหยัดเวลาหาเลี้ยงชีพ ประหยัดทุนทรัพย์ ทำให้ประชาชนผู้มอรรถคดีรู้ชะตากรรมของตนเร็วขึ้น จะได้ตั้งต้นประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อเริ่มชีวิตใหม่ต่อไป

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เจริญรุ่งเรือง สถิตสถาพรสืบไป

(นายจรรุบุตร เรืองสุวรรณ)
ประธานรัฐสภา

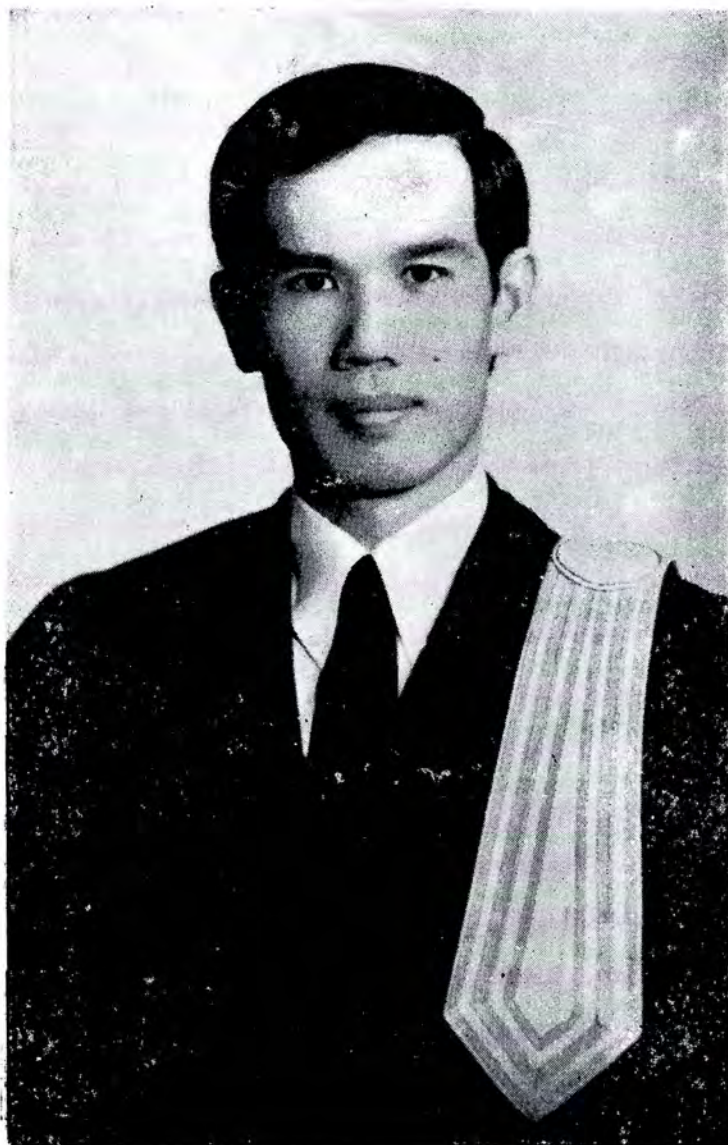
นายจรูญ ตรี
ประจักษ์
ประธานรัฐสภา

คำขวัญ
นายอุทัย พิมพ์ใจชน
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

เนื่องในวาระอันเป็นมงคลที่ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จะเปิดทำการในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๗ นี้ ขอถือโอกาสร่วมแสดงความยินดีอย่างจริงใจมายังทุกท่านที่เกี่ยวข้อง เฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในอำเภออำนาจเจริญ จะได้รับความเป็นธรรมรวดเร็วขึ้น อันเป็นการเปลื้องความทุกข์ของประชาชนอีกทางหนึ่ง หากงานของศาลดำเนินไปด้วยความราบรื่นถูกต้อง และชอบด้วยเจตนารมณ์แห่งกฎหมายแล้ว ย่อมมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและประเทศชาติให้ดียิ่งขึ้น และยังช่วยเชิดชูเกียรติคุณแห่งวงการตุลาการด้วย และหวังว่าศาลแห่งนี้จะช่วยให้ประชาชน ซึ่งมีปัญหาต้องขึ้นศาล จะได้รับประโยชน์ ความรู้ การประกอบอาชีพและการอบรมสั่งสอนที่ดีงาม เพื่อที่ว่าเมื่อพ้นระยะเวลาตามคำพิพากษาแล้ว จักได้ออกไปปรับใช้สังคมและประเทศชาติสืบไป

ขอให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญแห่งนี้ จงสถิตสถาพร และเป็นบทพ้องของประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรมแก่ประชาชนสมเจตนารมณ์แห่งการจัดตั้งศาลนี้สืบไปตลอดกาลนาน

(นายอุทัย พิมพ์ใจชน)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

นายอุทัย พิมพ์ใจชน
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

คำขวัญ

นายพิภพ อะสีตรัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

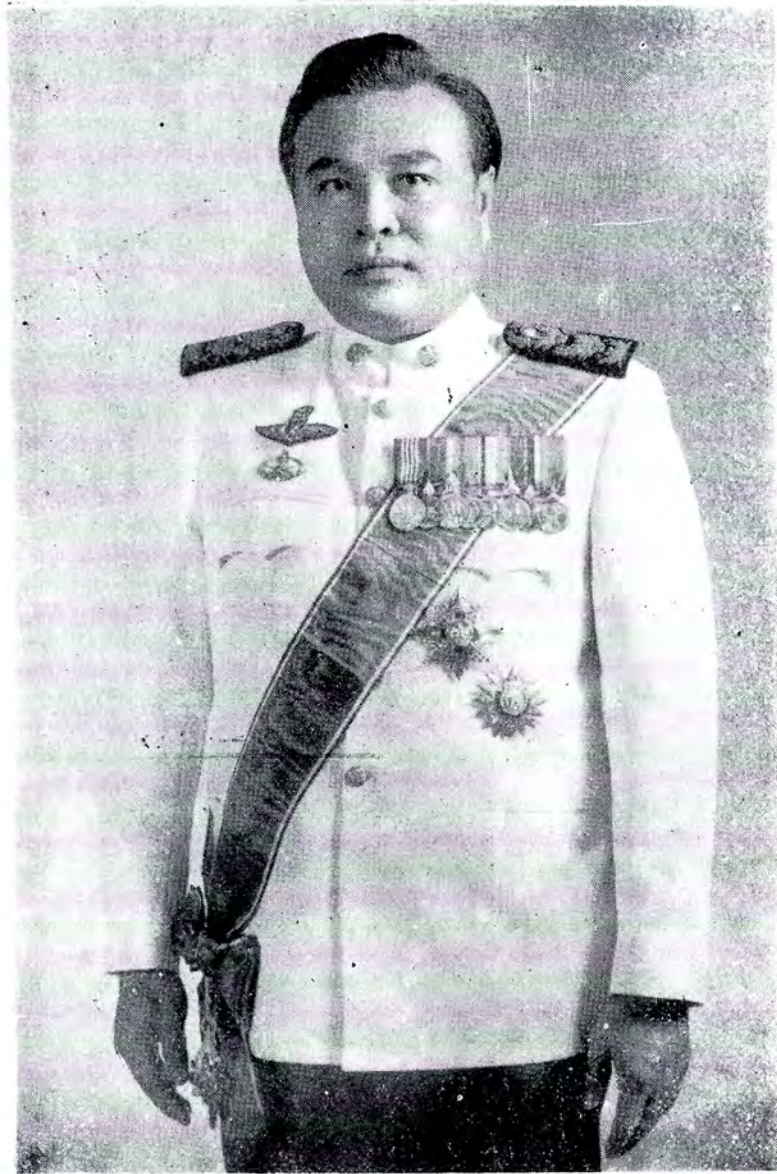
ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ผู้มีบรรลคม
มาสู่ศาล ศาลยุติธรรมนอกจากจะต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถ
และเที่ยงธรรมแล้ว การมีสถานที่ทำการที่ทันสมัยและเหมาะสมย่อมเป็นทางหนึ่งที่จะ
บรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้มคคความ และอยู่ห่างไกลให้ได้รับการพิจารณา
พิพากษาอรรถคดีโดยรวดเร็ว และการมีอาคารที่ทำการศาลที่กว้างขวางสวยงามย่อมจะ
ช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษา ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ
ศาลให้ประสบผลดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและปลาบปลื้มเป็นอย่างยิ่งที่อาคารที่ทำการศาลจังหวัด -
อำนาจเจริญหลังใหม่นี้ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขออำนาจพรให้อาคาร
หลังใหม่ของศาลจังหวัดอำนาจเจริญนี้ จงเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม
ให้แก่ประชาชนสืบไปตลอดชั่วกาลนาน

(นายพิภพ อะสีตรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายพิภพ อะสีรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ
นายสรรเสริญ ไกรจิตติ
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนนั้น นอกจากผู้พิพากษาจะต้องมีความรู้ความสามารถ ปราศจากอคติ ๔ ได้แก่ จันทรคติ โทศาคติ ภัยาคติ และโมหาคติ แล้ว ยังจะต้องมีอาคารสถานที่ทำการอันกว้างขวาง โอ่โถง และสง่างาม เพื่อให้ประชาชนได้มีความเลื่อมใสศรัทธา ทั้งยังจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้มีอรรถคดีได้เป็นไปโดยรวดเร็วอีกด้วย อันจะมีผลในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างสมบูรณ์

บัดนี้ตนเห็นว่า ชาวจังหวัดอุบลราชธานี จะได้มีศาลจังหวัดอำนาจเจริญเพิ่มขึ้นอีกศาลหนึ่ง ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระของศาลจังหวัดอุบลราชธานี และพร้อมที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในเขตอำนาจศาลจังหวัดอำนาจเจริญเป็นอย่างดี

ข้าพเจ้าขอให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จงสถิตสถาพรเป็นที่พึ่งในการผดุงความยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยถ้วนทั่วหน้ากัน.

(นายสรรเสริญ ไกรจิตติ)
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

นายสรรเสริญ ไกรจิตติ

อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

คำขวัญ
นายโสภณ รัตนากร
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ในทางนามธรรม ศาลเป็นสถาบันที่ใช้อำนาจตุลาการอันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจ
อธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในแผ่นดิน โดยการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามกฎหมายและ
ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ อำนาจสูงสุดดังกล่าวนี้มีแต่บังเกิดขึ้นโดยบทบัญญัติแห่ง
รัฐธรรมนูญหรือเหตุผลทางกฎหมายจากตำราเล่มใดเล่มหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นอำนาจที่จำเป็นต้อง
มีขึ้นเพราะลักษณะแห่งหน้าที่ และความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงของงานตุลาการในอันที่จะ
ต้องเสริมสร้างและผดุงไว้ซึ่งความเป็นธรรมในสังคมเพื่อก่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขแก่ปวง
ชนในชาติ

ในทางรูปธรรม ศาลย่อมหมายถึงตัวผู้พิพากษาศาลาการและอาคารที่ทำการของศาล
ด้วย ศาลในความหมายนี้ นับว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจตุลาการซึ่งสามารถขบถถึงสภาวะ
ของอำนาจให้ปรากฏแก่สายตาของชนทั่วไปได้โดยง่าย ศาลกับผู้พิพากษาศาลาการครองตนอยู่
ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและปราศจากอคติใดๆ ทั้งปวง ย่อมสามารถประสาทความยุติธรรม
และเป็นที่พักแก่ปวงชนได้อย่างแท้จริงฉันใด อาคารศาลที่สะอาดและงามสง่าย่อมแสดงถึง
ศักดิ์ศรีและทำให้ผู้พบเห็นบังเกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในสถาบันตุลาการมากยิ่งขึ้น
ฉันนั้น

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญแห่งนี้ นอกจากจะได้ก่อสร้างขึ้นอย่างสวยงาม
งดงามตามสถาปัตยกรรมที่เบญจวัฒนธรรมของชาติแล้ว ยังตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสมสามารถ
แสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้งาม นับว่าเป็นสัญลักษณ์ที่ทรงคุณค่าอีกแห่งหนึ่งของ
สถาบันตุลาการ ทั้งยังเป็นอนุสรณ์สมบัติของชาติอีกด้วย จึงขอตั้งจิตอธิษฐานให้อาคารที่ทำการ
ศาลแห่งนี้จงสถิตสถาพรเป็นที่อำนวยความยุติธรรมให้แก่ปวงชนทั่วหน้ากัน โดยไม่เลือก
ชาติ ชั้น วรรณะ เพศ และผิว ตลอดชั่วกาลนานเทอญ

ท.รัตน

(นายโสภณ รัตนากร)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายโสภณ รัตนากร

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

นายไพจิตร วิเศษโกสิน

อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๑

ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยเสมอหน้าเท่าเทียมกัน จึงเป็นที่มาอันดีกับพี่น้องชาวจังหวัดอุบลราชธานีใน ท้องที่อำเภออำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอชานุมาน อำเภอเทนา อำเภอเขมราฐ อำเภอเสนางคนิคม และอำเภอकुขำวุ่น ที่ได้มีศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งประกอบ พิธีเปิดในวันนี้ ให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรม และอำนวยความสะดวกในการ ติดต่อกับราชการศาลยุติธรรม โดยมีต้องเสียเวลาเดินทางไปยังศาลจังหวัดอุบลราชธานี ดังเช่นที่เป็นอยู่เดิม

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงดลบันดาลให้ศาล- จังหวัดอำนาจเจริญ สถิตสถาพร เป็นที่ประสิทธิ์ ประสาทความยุติธรรมและธำรงรักษา ไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย เป็นที่พึ่งอันแท้จริงของประชาชนโดยทั่วหน้า สมกับ คำกล่าวที่ว่า “ศาลยุติธรรมเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน” สืบไป.

(นายไพจิตร วิเศษโกสิน)

อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๑

อดีตอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๓

นายไพจิตร วิเศษโกสิน

อธิบดีผู้พิพากษภาค 1

อดีตอธิบดีผู้พิพากษภาค 3

คำขวัญ

นายเปลื้อง วัฒนาร

อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓

“ขอศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จงเป็นทิวสนที่ปลูกความบริสุทธิ์ยุติธรรมอัน
ถ่องแท้ จงอำนวยประโยชน์สุขและความยุติธรรมตามกฎหมายให้แก่ปวงประชาราษฎร
ตลอดกาลนิรันดร”

(นายเปลื้อง วัฒนาร)

อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓

นายเปลื้อง วัฒนาร
อธิบดีผู้พิพากษภาค 3

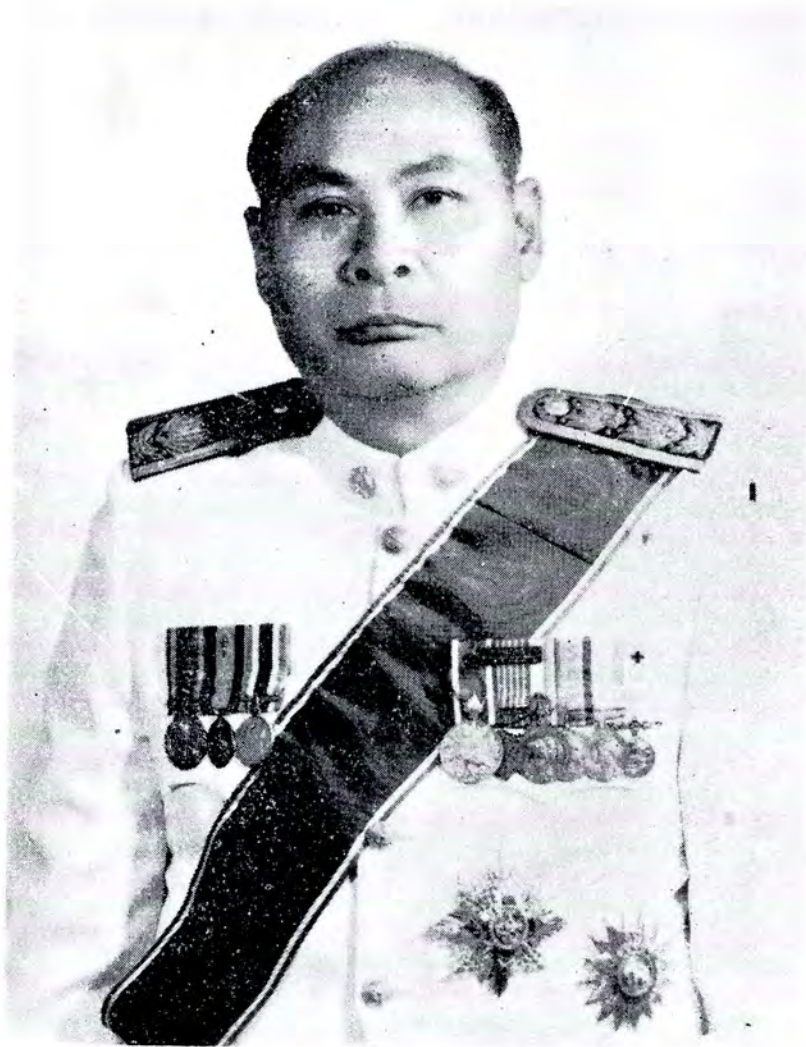
คำขวัญ
นายเจริญสุข ศีลาพันธ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี มีอาณาเขตกว้างขวางมาก มีพื้นที่ประมาณ ๑๔,๕๐๖ ตารางกิโลเมตร ซึ่งนับเป็นที่ ๔ ของประเทศไทย และมีประชากรเกือบ ๑,๘๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นที่ ๓ ของประเทศไทย ฉะนั้น ภารกิจของหน่วยราชการต่างๆ ที่จะจัดบริการให้แก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่จึงมีอยู่มากด้วย แม้ว่ารัฐบาลทุกรัฐบาล จะได้พยายามขยายหน่วยงานและขยายบริการไปถึงประชาชนเพื่ออำนวยความสะดวกและประโยชน์แก่ประชาชนก็ตาม ก็ยังไม่อาจทำได้เต็มที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น เรื่องงบประมาณ เป็นต้น

ในด้านการศาล ยิ่งเห็นได้ชัดว่าประชาชน ไม่ว่าจะเป็นครุณินที่เป็นโจทก์หรือจำเลย หรือที่เป็นพยานก็ตาม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในท้องที่อำเภอห่างไกล ยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร จะต้องใช้เวลาเดินทางนานกว่าจะเดินทางมาถึงศาลจังหวัด ที่ตั้งอยู่ในตัวจังหวัด ผู้ที่อยู่ในท้องที่ห่างไกล เช่น อำเภอขานุมาน อำเภอเขมราฐ หรืออำเภอเสนางคณิกม ซึ่งอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด ๑๐๐ กิโลเมตรเศษ จะต้องใช้เวลาเดินทางเป็นชั่วโมงๆ จึงเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจมาก ฉะนั้น การที่รัฐบาลโดยกระทรวงยุติธรรมมีนโยบายจัดตั้งศาลจังหวัดชั้นสองแห่งหนึ่ง ที่อำเภออำนาจเจริญ เรียกว่า "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในท้องที่อำเภออำนาจเจริญ อำเภอห้วยตะพาน อำเภอขานุมาน อำเภอหนาน อำเภอเขมราฐ อำเภอกุดข้าวปุ้น และอำเภอเสนางคณิกม นับว่าเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมและเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในทางศาลอย่างแท้จริง และการจัดตั้ง "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" นี้ มิใช่จะเป็นการอำนวยความสะดวกในทางศาลแก่ประชาชนเท่านั้น แต่เป็นประโยชน์ในทางปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องที่อีกด้วย

ในนามของพี่น้อง ประชาชน จังหวัดอุบลราชธานี โดยเฉพาะพี่น้อง ประชาชนที่อยู่ในเขตอำนาจ "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้ง ๗ อำเภอ ขอขอบคุณกระทรวงยุติธรรมที่ได้ดำริให้มีการจัดตั้ง "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" ขึ้น และบัดนี้ก็ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว และเชื่อมั่นว่าสถาบันศาลแห่งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในเขตท้องที่สมควรเจตนาารมณต์ต่อไป.

(นายเจริญสุข ศีลาพันธ์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

นายเจริญสุข ศิลาพันธ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

คำปรารภ

นายวิวัฒน์ แก้วเกิดเคน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ข้าพเจ้าได้มาดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหนองคาย เมื่อตรวจดูแผนพัฒนาศาลกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘ แล้ว ในแผนระบุไว้ชัดว่า กระทรวงยุติธรรมจะต้องออกแบบก่อสร้างศาลจังหวัดอำนาจเจริญและดำเนินการก่อสร้างในงบประมาณ ๒๕๒๕ และปีงบประมาณ ๒๕๒๖ กระทรวงยุติธรรมจะต้องเปิดทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้อำนวยการโครงการระดับกระทรวงได้แก่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม (นายศิริ อติโพธิ และนายโสภณ รัตนกร) และระดับจังหวัดได้แก่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี ตรวจดูเรื่องราวแล้วปรากฏว่า กระทรวงยุติธรรม โดยนายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวง มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ขอให้ศาลจังหวัดอุบลราชธานีติดต่อจังหวัดอุบลราชธานี ขอให้ที่ดินราชพัสดุเพื่อใช้ทำการก่อสร้างศาลจังหวัดอำนาจเจริญในงบประมาณ ๒๕๒๕ ศาลจังหวัดอุบลราชธานี โดยนายประยูร มูลศาสตร์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลในขณะนั้นได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (นายบุญช่วย ศรีสารคาม) เพื่อขอให้ที่ดินราชพัสดุในการก่อสร้างศาล หลังจากนั้นได้มีการติดต่อระหว่างศาลกับจังหวัดอุบลราชธานีเรื่อยมา โดยจังหวัดยินดีให้ที่ดินในการก่อสร้าง แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะก่อสร้าง ณ ที่ดินจุดใด และจะได้ที่ดินจำนวนเท่าใดในการก่อสร้าง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๕ ข้าพเจ้าพร้อมด้วยนายประชิด ศรีศักดิ์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ซึ่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดมุกดาหารในขณะนั้น ได้ไปตรวจดูสภาพที่ดินแล้วแจ้งให้กระทรวงยุติธรรมส่งเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยนายช่างของกรมโยธาธิการไปร่วมตรวจดู เพื่อจะได้ตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่าจะทำการก่อสร้างศาลและบ้านพัก ณ จุดใด ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๕ ได้-

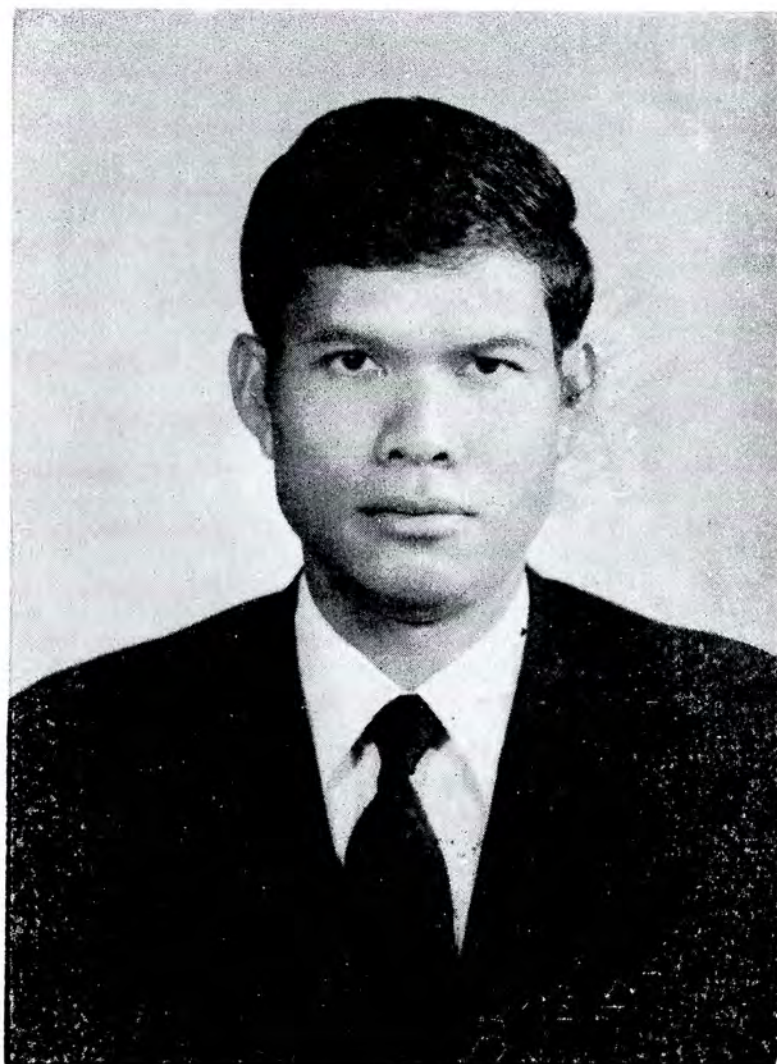
ร่วมกันตรวจดูอีก จึงได้ตัดสินใจเลือกที่ตั้งศาลและบ้านพักดังที่เห็นประกายอยู่ในขณะ
นั้นหลังจากนั้นได้มีการประมูล ได้ห้างหุ้นส่วนจำกัดสวงไชยก่อสร้างเป็นผู้ประมูลได้
ในวงเงิน ๓๕ ล้านบาท ต่อมาวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๕ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจ
เจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีผลบังคับ จึงได้ทำสัญญาก่อสร้างวันที่ ๒๕
กันยายน ๒๕๒๕ เริ่มก่อสร้างจริงๆ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ กำหนดสร้าง
เสร็จในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ปรากฏว่าการก่อสร้างเสร็จก่อนกำหนด จึงได้เปิดทำการใน
วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๗ การเปิดทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญนี้ ข้าพเจ้า
พิจารณาเห็นว่าควรจะได้จัดพิมพ์หนังสือระลึกขึ้นด้วย จึงได้ดำเนินการ และได้มอบ
หมายให้นายเกษม ควรเจริญ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุบลราชธานี นายวัชรินทร์
บัจเจกวิญญูสกุล ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี และ
นายอาภาพงศ์ กฤตเวทิน จำศาลจังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้ดำเนินการ แต่การ
จัดพิมพ์ใช้เวลาจำกัด ซึ่งจะต้องมีขอบกรอบผลิตผลอย่างแน่นอน และข้าพเจ้า
ก็ขอรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง และขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการ
ก่อสร้างศาลและบ้านพัก กับการเปิดอาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญ และในการ
จัดทำหนังสือระลึก รวมทั้งที่ปรากฏนาม และไม่ปรากฏนามในหนังสือด้วยความ –
จริงใจ

ในโอกาสวันเปิดอาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญนี้ ขอให้ศาลจังหวัดอำนาจ
เจริญจงสถิตสถาพรเป็นสถานที่อำนวยความยุติธรรมให้แก่บุคคลที่มีอรรถคดีมาพึ่งศาล
ได้โดยแท้จริงตลอดไป.

(นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน)

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

นายวิวัฒน์ แก้วเกิดเคน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายเปลื้อง วัฒนอักษร

อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ๓

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันจันทร์ที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๓

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและข้าราชการศาลต่าง ๆ ในภาค ๓ ตลอดทั้งข้าราชการทุกฝ่าย และประชาชนชาวจังหวัดอุบลราชธานี ทนุรักษ์เป็นเกียรติและบดินทร์เป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญในวันนี้

อาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญที่เห็นเด่นประจักษ์อยู่ในท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายในขณะนี้ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ เป็นอาคารตึกสองชั้น หลังคาทรงไทย ขนาด ๘ บัลลังก์ มีห้องผู้พิพากษา ห้องธุรการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพักผ่อนงานอัยการและทนายความ ห้องเก็บสำนวน ห้องขัง และอื่น ๆ มีเครื่องอุปโภคบริโภคทันสมัย เหมาะที่จะใช้เป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ด้านหลังอาคารมีสนามเทนนิส ๒ สนาม บ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ หลัง บ้านพักผู้พิพากษา ๖ หลัง บ้านพักเจ้าหน้าที่ระดับ ๕ - ๖ จำนวน ๒ หลัง ระดับ ๓ - ๔ จำนวน ๖ หลัง และระดับ ๑ - ๒ จำนวน ๒๔ หน่วย สร้างอยู่ในที่ดินราชพัสดุเนื้อที่

ประมาณ ๕๐ ไร่ โดยห้างหุ้นส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้างเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ในราคารวมทั้งค่าก่อสร้างอาคารศาลบ้านพักข้าราชการศาลและอื่น ๆ ด้วย เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เริ่มก่อสร้างวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๒๕ กำหนดแล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๗ แต่การก่อสร้างได้เสร็จก่อนกำหนด และในการก่อสร้างนี้กระทรวงยุติธรรมได้รับความช่วยเหลือร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี และกรมธนารักษ์ ที่ให้ใช้ที่ดินราชพัสดุในการก่อสร้าง กับกรมโยธาธิการที่ช่วยออกแบบและส่งช่างมาควบคุมการก่อสร้างด้วย และในการเปิดอาคารศาลในวันนั้นก็ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายอำเภออำนาจเจริญ สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภออำนาจเจริญ และพ่อค้าประชาชน ในอำเภออำนาจเจริญ และอำเภอในเขตศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ขอกราบเรียนเชิญท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม ในอันที่จะได้ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนสืบไป.

คำกล่าวตอบ

โดย

นายพิภพ อະสีตริตัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๓ และท่านผู้มกุฎราชครูทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติ ที่ได้มาประกอบพิธีเปิดอาคาร
ที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเป็นอย่างดีว่า การให้บริการแก่ประชาชน
ในด้านความยุติธรรมโดยศาลยุติธรรมนั้น จะต้องจัดให้ถึงโดยทั่วถึง ทั้งนี้ เพื่อ
ความสะดวกแก่ประชาชนเป็นสำคัญ

ข้าพเจ้าขอยืนยันต่อท่านทั้งหลายว่า รัฐบาลและกระทรวงยุติธรรม
ซึ่งข้าพเจ้ารับผิดชอบได้ตระหนักถึงความเดือดร้อน และความเปราะบางของประชาชน
และมีความปรารถนาอันแน่วแน่ ที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความสุขและปลอดภัย
และได้รับความยุติธรรมโดยเท่าเทียมกัน รัฐบาลพร้อมที่จะสนับสนุนกิจการของศาล
ยุติธรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อให้ศาลสามารถประสิทธิภาพความยุติธรรมให้
แก่ประชาชนได้รวดเร็วและเท่าเทียมกัน ในขณะเดียวกันก็จะไม่ไปก้าวก่ายอำนาจ
อิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่ปวง ให้เป็นไปตามกฎหมาย
การจัดตั้งศาลเพิ่มขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าว

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาเห็นอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่ง
ได้ก่อสร้างสำเร็จด้วยความเรียบร้อย สง่างาม ดังที่ท่านทั้งหลายได้เห็นประจักษ์อยู่ใน
ขณะนี้ ในนามกระทรวงยุติธรรม ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๓
ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี กรมธนารักษ์ กรมโยธาธิการ นายอำเภออำนาจ
เจริญ และคณะกรรมการตรวจการจ้าง ตลอดจนทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือช่วย
เหลือในการก่อสร้าง และการเปิดอาคารศาลด้วยประการต่าง ๆ สำเร็จลงด้วยความ
เรียบร้อยไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้เกียรติมาร่วมงานในวันนี้
ด้วยความจริงใจ

ขณะนี้ ได้เวลาอันเป็นสุกฤษฎีมงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าขอประกอบพิธี
เปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ณ บัดนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย
และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้อาคารที่ทำการศาลจังหวัด
อำนาจเจริญแห่งนี้ ได้สถิตสถาพรยั่งยืนนาน เพื่อจักได้เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความ
ยุติธรรม และเป็นที่พักของประชาชนได้อย่างแท้จริงสืบไป.

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

แผ่นมงคลศิลาฤกษ์ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ศุภวาระดี ๗ วัน ๖ ๗ ๓ กำ ปจอ จุดศักราช ๑๓๔๔

๓

สุตีกาล ตรงกับวันสุกรท ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๖

ปฐมฤกษ์ เวลา ๐๕.๐๕ นาฬิกา

สุกฤกษ์ เวลา ๐๕.๕๕ นาฬิกา

เกาะ ฉัฐมะ นวาศ ๕ ตติยะ นวาศ ๓

เสวย เรวดี นักขัตร์ ประกอบด้วย สมเณ แห่งฤกษ์

ลัคนาสถิตยรัสมัน อาโป ชาติ

มหาเชย ฉินสุตะ

ผู้คำนวณฤกษ์

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายไพจิตร วิเศษโกสิน อธิบดีผู้พิพากษาศาล

ในพิธวาศีลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการศาลในจังหวัดอุบลราชธานี ตลอดทั้งข้าราชการทุกฝ่ายและประชาชนชาวจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งมวล รู้สึกเป็นเกียรติและปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ท่ามกลางบรรดาผู้เกียรติทั้งหลายที่มาร่วมงานในวัน

เนื่องด้วย กระทรวงยุติธรรมมีโครงการที่จะจัดตั้งศาลจังหวัดเพิ่มขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด และมีความจำเป็นจะต้องติดต่อกับศาล จะได้ไม่ต้องเสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาติดต่อกับศาล ซึ่งปกติตั้งอยู่เฉพาะในตัวจังหวัดเท่านั้น จึงได้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าวตลอดมา สำหรับจังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพื้นที่กว้างขวาง มีประชาชนหนาแน่น และมีคดีอาญาและคดีแพ่งเกิดขึ้นในบหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งบางอำเภออยู่ห่างไกลจากอำเภอเมืองที่ตั้งศาลจังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องจัดตั้งศาลจังหวัดเพิ่มขึ้น กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีนโยบายจัดตั้งศาลจังหวัดชนบทอำเภออำนาจเจริญ โดยให้มีเขตอำนาจตลอดท้องที่อำเภออำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอชานุมาน อำเภอพนา อำเภอเขมราฐ และอำเภออุทุมพรพิสัย และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. . . . . . ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๓

ซึ่งคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาได้มีมติเห็นชอบด้วย พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่
อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ประกาศในราชกิจจานุ-
เบกษา เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๒๓ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๕ และมีผลใช้บังคับ
เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๕ เป็นต้นมา หลังจากนั้นกระทรวง
ยุติธรรมก็ได้เริ่มต้นดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญที่จัดตั้งขึ้น
ใหม่พร้อมกับบ้านพักดงทเหินอยู่ขณะนั้น

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญที่กำลังก่อสร้างอยู่นั้น เป็นอาคารตึก
สองชั้น หลังคาทรงไทย ขนาด ๘ บัลลังก์ มีห้องผู้พิพากษา ห้องธุรการ ห้องสมุด
ห้องพักผ่อนงานอัยการและทนายความ ห้องขัง และอื่นๆ มีเครื่องอุปกรณ์ทันสมัย
เหมาะที่จะใช้ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ห้างหุ้น
ส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้าง เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ในราคารวมค่าก่อสร้างอาคารบ้าน
พักข้าราชการศาล และอื่นๆ ด้วย เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เริ่มทำการ
ก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕ กำหนดทำการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในวันที่
๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ในการก่อสร้างนี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับความช่วยเหลือร่วมมือ
เป็นอย่างดี จากผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี และกรมธนารักษ์ที่ให้ใช้ที่ดินราชพัสดุ
ในการก่อสร้าง กับกรมโยธาธิการที่ช่วยในการออกแบบและส่งช่างมาควบคุมการ-
ก่อสร้างด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญท่าน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการ
ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม ในอันที่จะได้
ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป

คำกล่าวตอบ

โดย

นายมารุต บุณนาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๓ และท่านผู้มั่งเกษรตทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ที่กำลังก่อสร้างอยู่ในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเป็นอย่างดีว่า การให้บริการแก่ประชาชนด้านความยุติธรรมโดยศาลยุติธรรมนั้น จะต้องจัดให้ดีขึ้นโดยทั่วถึงและเสมอเหมือนกันทุกท้องที่ ท้องที่โดยอยู่ห่างไกลตัวจังหวัดและห่างไกลศาลจังหวัด กระทรวงยุติธรรมก็มีนโยบายที่จะจัดตั้งศาลเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่ประชาชนเป็นที่ตั้ง

ข้าพเจ้าขอยืนยันต่อท่านทั้งหลายว่า รัฐบาลและกระทรวงยุติธรรมซึ่งข้าพเจ้ารับผิดชอบได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนและความเป็นอยู่ของประชาชน และมีความปรารถนาอันแน่วแน่ที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความสุขและปลอดภัย และได้รับความยุติธรรมโดยเท่าเทียมกันรัฐบาลพร้อมที่จะสนับสนุนกิจการของศาลยุติธรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อให้ศาลสามารถประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วและเท่าเทียมกัน ในขณะเดียวกันก็จะไม่เข้าไปก้าวก่ายอำนาจอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งปวงให้เป็นไปตามกฎหมาย การจัดตั้งศาลเพิ่มขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมได้พยายามมาหลายปีในการจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ดังที่ท่านอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๓ ได้กล่าวมาแล้ว และเมื่อพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภอ

อำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ผ่านการเห็นชอบของรัฐสภา และใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว กระทรวงยุติธรรมก็ได้เร่งให้ดำเนินการก่อสร้างอาคาร ที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ และบ้านพักดังกักตักก่อสร้างเป็นที่เห็นประจักษ์อยู่ ในขณะนี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญนี้ เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะเป็น สถานที่ราชการที่สง่างามแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี ขอให้ท่านอธิบดีผู้พิพากษา ภาค ๓ และคณะกรรมการตรวจการจ้างตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้โปรดช่วย กันเอาใจใส่ควบคุมดูแล ให้การก่อสร้างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีสมความมุ่งหมายของ ทางราชการ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี กรมธนารักษ์ และ กรมโยธาธิการ ที่ให้ความร่วมมือในการก่อสร้าง และขอขอบคุณข้าราชการทุกฝ่าย และท่านผู้เกียรติทั้งหลาย ที่มีส่วนช่วยเหลือในการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดอำนาจ- เจริญ และทุกท่านที่มาร่วมเป็นเกียรติในพิธีวางศิลาฤกษ์ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นสุกฤษฎีมงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าจะได้ประกอบพิธี วางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้การก่อสร้างอาคารที่ท่า การศาลจังหวัดอำนาจเจริญนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยเพื่อใช้เป็นสถานที่ ประสิทธิภาพประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป

นายมารุต บุณนาค อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
วางศิลาฤกษ์

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

วันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

เวลา ๐๙.๕๕ นาฬิกา

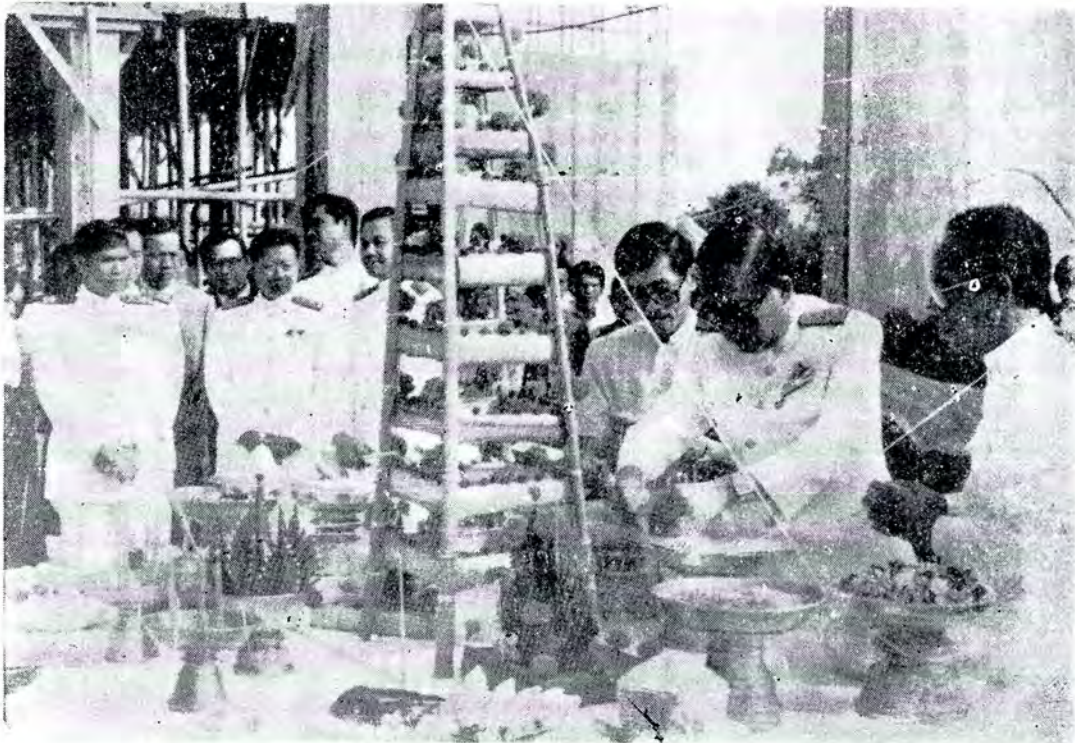
นายมารุต บุนนาค อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
กล่าวตอบในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายไพจิตร วิเศษโกสิน อธิบดีผู้พิพากษภาค ๑ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓
กล่าวรายงานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายมารุต บุนนาค อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

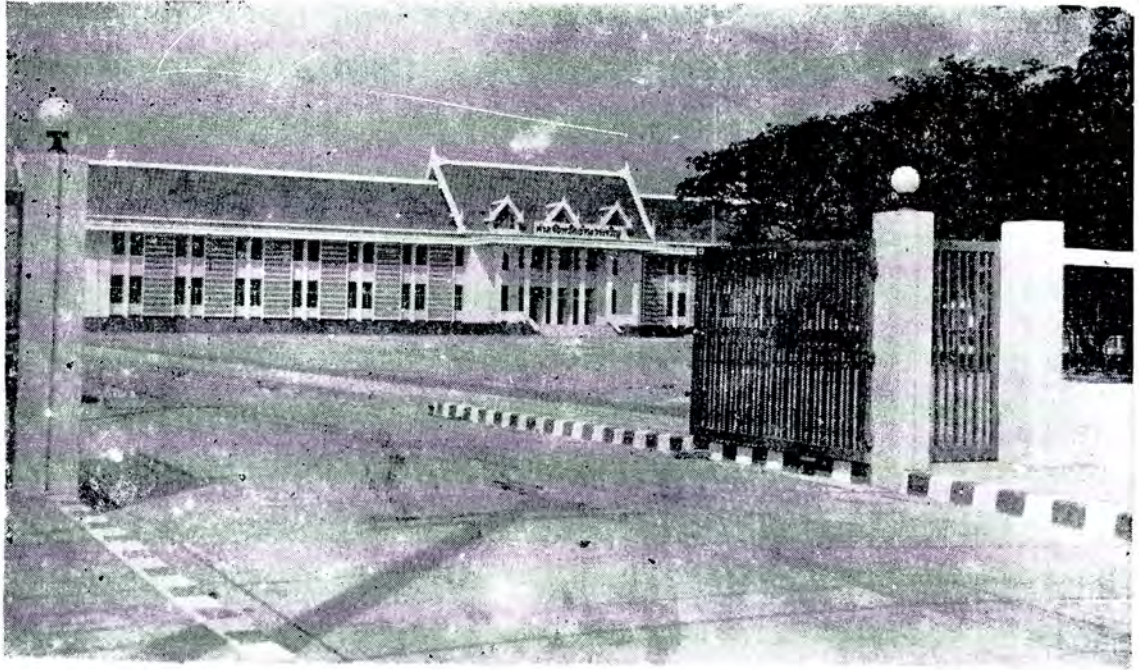
นายมารุต บุนนาค อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ทำการบวงสรวง ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

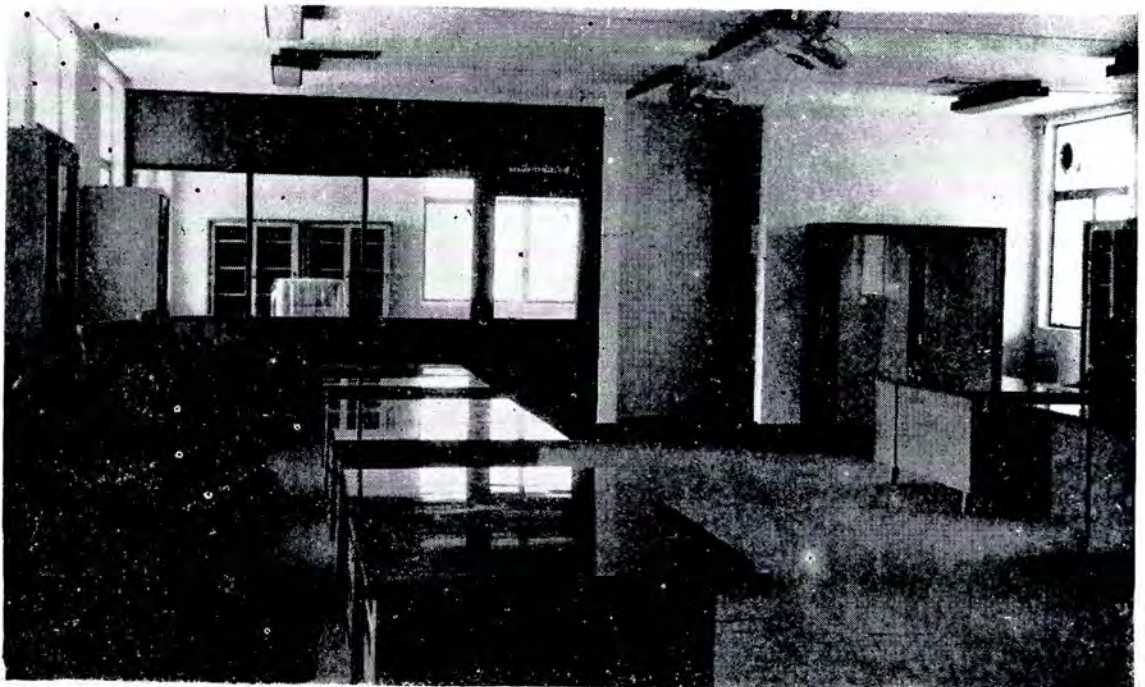
นายโสภณ รัตนกร ปลัดกระทรวงยุติธรรม พร้อมคณะกรรมาชนม์สการ
หลวงพ่อบุชา สุกทุโท (พระโพธิญาณเถร) วัดหนองป่าพง อ.วารินฯ จ.อุบลฯ

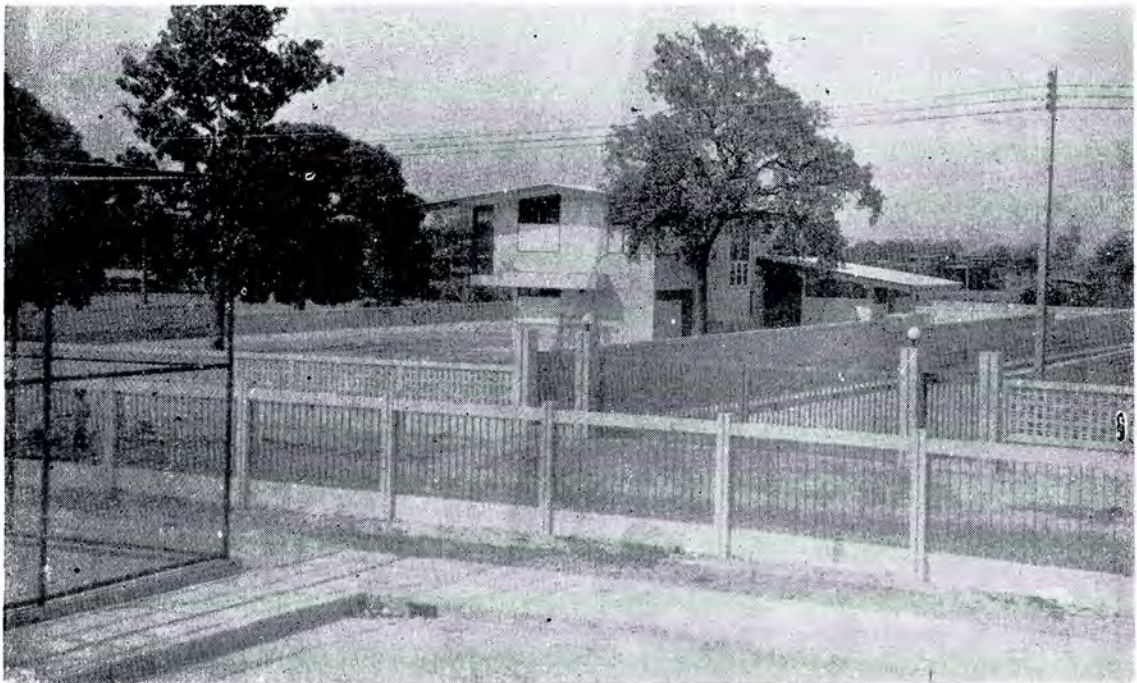
ผู้เข้าร่วมในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ (ด้านหน้าศาล)

ห้องทำงานผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และผู้พิพากษา

บ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

บ้านพักผู้พิพากษา

บ้านพักจำศาล และเจ้าหน้าที่ธุรการศาล

โรงอาหาร

นางอรพินท์ เศรษฐมณี
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายเฉลิมชัย ศรีเลิศชัยพานิช
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายอำนาจ พวงชมภู
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

สนามเทนนิสตุลาการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

สารบัญ

	หน้า
ประวัติจังหวัดอุบลราชธานี	๑
ประวัติศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี	๑๑
ประวัติศาสตร์แขวงอุบลราชธานี	๑๒
ประวัติศาสตร์คดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี	๑๑
ประวัติอำเภออำนาจเจริญ	๑๓
ความเป็นมาในการจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ	๑๒
คำแนะนำการติดต่อราชการศาลและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายรอฟันคดีอาญา ชั้นพิจารณาใหม่	๓๔
ความเป็นมาและงานของชมรมกระบวนการยุติธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	๕๓
การพิจารณาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน	๖๑
การพิจารณาคดีในศาลแรงงาน	๗๖
แจ้งขอบคุณ	๗๕
บันทึกท้ายเล่ม	

ประวัติจังหวัดอุบลราชธานี โดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศ กฤตเวทิน

เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ได้เริ่มต้นเมื่อครั้งท้าวคำฝง ท้าวทิตพรหม และท้าวกำ บุตรพระวอ พระตา หนังกัยสงคราม “พระเจ้าสิริบุญสาร” เจ้านครเวียงจันทน์ เข้ามาทางพระบรมโพธิสมภารของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้สร้างเมืองขึ้นบริเวณ “ดงอูสง” ใกล้ลำน้ำแม่มูล เมื่อบุกน พุทธศักราช ๒๓๒๒ เมื่อได้หลบกบกเขื่อนสร้างคูเมืองเรียบร้อยแล้ว ได้มีหนังสือกราบบังคมทูลขอขึ้นอยู่ในขอบขัณฑสีมาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อบชวด พุทธศักราช ๒๓๒๓ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาราชสุภาวดีเชิญทูตตราพระราชสีห์มาพระราชทานตั้งเมือง ให้ชื่อว่า “อุบลราชธานี” และทรงตั้งท้าวคำฝงขึ้นเป็นเจ้าเมืองอุบลราชธานี คนแรก พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “พระปฐมราชวงศา”

การให้นามเมืองว่า “อุบล” เข้าใจว่าคงมีความหมายให้เป็นเครื่องระลึกถึงเมืองหนองบัวลุ่มภู หรือนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบานเดิมเป็นสำคัญ และเหตุที่มีคำว่า “ราชธานี” ต่อท้ายนั้น เนื่องด้วยเห็นว่าเดิมเมืองข้าหลวงเดิม ได้ช่วยเหลือในการแผ่นดินเสมอมา หลังจากสมัยพระปฐมราชวงศาแล้วได้มีเจ้าเมืองสืบต่อกันมาอีก ๔ คน จนถึง พ.ศ. ๒๔๒๕ จึงไม่มีการตั้งเจ้าเมืองสืบสกุล คงมีแต่ข้าหลวงและผู้ว่าราชการซึ่งดูแลปกครองมาจนถึงปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

สภาพทั่วไปและอาณาเขต

จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๘,๕๐๖.๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๑.๖ ล้านไร่ เป็นจังหวัดชายแดนที่สำคัญ มีพื้นที่มากเป็นอันดับ ๑ ของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับต่างประเทศ ๒ ประเทศ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแนวแม่น้ำโขง ๑๘๗ กิโลเมตร ตามแนวพื้นดิน ๒๑๔ กิโลเมตร และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ๖๘ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครทางรถไฟ ๕๑๕ กิโลเมตร และทางรถยนต์ ประมาณ ๗๓๗ กิโลเมตร (ผ่านจังหวัดยโสธร ถ้าไม่ผ่านจังหวัดยโสธรประมาณ ๖๔๗ กิโลเมตร)

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร และอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(จากเหนือถึงใต้สุด ๒๓๐ กิโลเมตร)
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
(จากตะวันออกถึงตะวันตก ๑๒๕ กิโลเมตร)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ สูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ ๒๒๗ ฟุต พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีจึงจัดเป็นที่ราบสูงลาดเอียงไปทางทิศตะวันออก ลักษณะของดินเป็นดินปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี และลำน้ำใหญ่ ๆ อื่นๆ หลายแห่ง ที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ มีภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูกทางตะวันออก คือภูเขาบรรทัด และภูเขาพนมดงรัก ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย

การปกครอง

จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๕ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ ๒๑๕ ตำบล ๒,๓๘๓ หมู่บ้าน

รายชื่ออำเภอมีดังนี้ :-

๑. อำเภอเมืองอุบลราชธานี	๒. อำเภวารินชำราบ
๓. อำเภอพิบูลย์รักษ์	๔. อำเภอเขมราฐ
๕. อำเภอศรีเมืองใหม่	๖. อำเภอเดชอุดม
๗. อำเภอบุณฑริก	๘. อำเภออำนาจเจริญ
๙. อำเภอพนา	๑๐. อำเภอตระการพืชผล
๑๑. อำเภอหัวตะพาน	๑๒. อำเภอชานุมาน
๑๓. อำเภอโขงเจียม	๑๔. อำเภอม่วงสามสิบ
๑๕. อำเภอโขงเจียม	๑๖. อำเภอนาเยีย
๑๗. อำเภอนาจะหลวย	๑๘. อำเภอกุดข้าวปุ้น
๑๙. อำเภอเสนาณรงค์	๒๐. กิ่งอำเภอตาลสุม
	๒๑. กิ่งอำเภอโพธิ์ไทร

จังหวัดอุบลราชธานี : ประเพณีสงกรานต์ชิงคอ เกศกาลแห่เทียน
เข้าพรรษา อันเป็นงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำระดับชาติ โดยได้รับการสนับสนุน
จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ต้นเทียนต่าง ๆ จะแกะสลักลายกนก ลายไทย
สละสลวย งดงามมาก ต่อก่ออย่างวิจิตรนิรมล จากฝีมืออันประณีตบรรจงของคุ้ม
วัดแต่ละคุ้มที่ส่งเข้าประกวด แต่ละปีมีชาวต่างจังหวัดและชาวต่างประเทศมาเที่ยวชม
เป็นจำนวนมาก และเป็นประเพณีทำให้จังหวัดอุบลราชธานีมีชื่อเสียงและเป็นทิวทัศน์
แก่คนทั้งมาเยือนเป็นอย่างดี

วัด

๑. วัดสุปฏิหารามวรวิหาร เป็นอารามหลวงในจังหวัดอุบลราชธานี โบสถ์
สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๓ สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๖ สมัยพระพรหมราชวงศ์
(พระอุปราชกุดทอง) เป็นเจ้าเมือง มีพระประธานชื่อ พระสัพพัญญูเจ้า ขนาดหน้าตัก
กว้าง ๔ ศอกพระสุคต เป็นพระหล่อขัดเงาไม้บิดทอง สันโลหะ ๓๐ บาท ลักษณะ
เป็นพระพุทธรูปที่สง่างามเป็นทิวทัศน์สักการะกราบไหว้บูชาของชาวพุทธโดยทั่วไป

๒. วัดศรีอุบลรัตนาราม เดิมชื่อวัดศรีทอง เป็นวัดธรรมยุต สร้างเมื่อ
พ.ศ. ๒๓๕๘ เนื่องจากอุโบสถหลังเดิมเก่าแก่ชำรุดมาก คุณหญิงต่วน โกศลวิตร
ได้สละเงินดำเนินการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ จำลองแบบวัดเบญจมบพิตร เริ่มสร้าง
เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๐๘ เสร็จสิ้นเมื่อ ๒๕๑๐ สิ้นค่าก่อสร้าง ๒,๘๖๖,๐๐๐.-
บาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ สมเด็จพระนางเจ้าบรม-
ราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๑
ทรงประกอบพิธียกช่อฟ้า และฝังลูกนิมิตพระอุโบสถ และทรงพระราชทานพระ
มหากรุณา ให้อุโบสถนี้อยู่ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์
ราชกัญญา ทรงพระราชทานชื่อว่า "วัดศรีอุบลรัตนาราม"

ในพระอุโบสถนอกจากมีพระประธานอันสง่างามประดิษฐานแล้ว ยังมีพระแก้วบุษราคัมปางมารวิชัยสมัยเชียงแสน และสลักจากแก้วบุษราคัมแก้วสีน้ำผึ้งเหลืองอ่อนสดใส หน้าตักกว้าง ๕ นิ้ว สูงจากเรือนแท่นถึงเปลวพระโมลี ๑๐ นิ้ว มีความงามเต็มตามพระพุทธรูปลักษณะ มีอายุหลายชั่วศตวรรษแล้ว

๓. วัดมหาวนาราม (วัดป่าใหญ่) เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่มือง สร้างในสมัยพระพรหมวรราชสุริยวงศ์ (พรหม) เป็นเจ้าเมือง เดิมทิวัดนี้เรียกว่า "วัดป่าหลวงมณีโชติศรีสวัสดิ์" แต่คนทั่วไปนิยมเรียกวัดป่าใหญ่ ต่อมาปี ๒๔๘๕ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (ติสโส อ้วน) ได้ขนานนามวัดนี้ใหม่ว่า "วัดมหาวนาราม" ทิวัดนี้พระพุทธรูปสร้างด้วยอิฐถือปูน ลงรักปิดทองขนาดหน้าตักกว้าง ๓ เมตร งดงามได้สัดส่วนทุกประการ เรียกว่าพระเจ้าใหญ่อันแปลก ประชาชนทั้งใกล้และไกลมีความเลื่อมใสศรัทธา ว่าเป็นปูชนียวัตถุอันมากด้วยบุญบารมืมหกศกตสัทธ และเป็นที่พระเจ้าใหญ่คู่มืองมาตราบเท่าทุกวันนี

๔. พระธาตุวัดหนองบัว เป็นปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์สวยงามแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นมิ่งขวัญของชาวจังหวัดอุบลราชธานี และเป็นสัญลักษณ์แห่งกาลศรมรอบ ๒๕ พุทธศตวรรษ เริ่มก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๐๐ และเสร็จสิ้นเมื่อปี ๒๕๑๔ สิ้นค่าก่อสร้าง หนึ่งล้านกว่าบาท

๕. ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองอุบล ทำการวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๕ เวลา ๐๕.๒๗ น. ราชฤกษ์ โดยพล.ต. วิเชียร สิม่าเดร (ถึงแก่กรรม) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลสมันนเป็นผู้วางศิลาฤกษ์ แล้วลงมือสร้างตามแบบแปลนแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๑๗

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ สมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จทรงประกอบพิธีเปิดเป็นทางการ ระหว่างที่นายเดชชาติ วงศ์ โกมลเชษฐ (ถึงแก่กรรม) เป็นผู้ว่า

ราชการจังหวัด ต่อมาระหว่างที่นายประมุข จันทรจันง เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ได้จัดใหม่พิธีสมโภช กรบรอบ ๑ ปี เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๒๐ ซึ่งพิธีนี้ได้สร้างเหรียญพระลักษมณ์สมโภชให้ประชาชน ผู้คนบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลด้วย และระหว่างที่นายบุญช่วย ศรีสารคาม เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด คนต่อมา ได้สืบทอดเจตนารมณ์ที่ตั้งศาลเจ้าพ่อหลักเมืองโดยจัดให้เจ้าหน้าที่จำหน่ายดอกไม้ ธูปเทียนตลอดจนจัดตู้รับบริจาคจากผู้จิตศรัทธา และนำเงินรายได้ทั้งหมดก่อตั้งเป็นมูลนิธิศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เพื่อบำรุงพุทธศาสนา บรรเทาสาธารณภัย และเพื่อกิจการความมั่นคงของชาติสืบไป

๖. พุทธอุทยาน เขาดานพระบาท ตั้งอยู่ที่อำเภออำนาจเจริญ มีองค์พระมงคลมิ่งเมืองปางมารวิชัย องค์พระด้วยกระเบื้องโมเสกสีทองงามวาววับประดิษฐานอยู่กลางแจ้ง สูงตระหง่านเทียมยอดไม้ เป็นองค์พระที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดอุบล ผู้ที่เดินทางผ่านไปมามักจะแวะกราบไหว้บูชาเพื่อเป็นสิริมงคล บริเวณวัดประกอบด้วยหินदानธรรมชาติ มีไม้ดอก ไม้เบญจพรรณนาๆ ชนิดให้ความร่มรื่น สถานที่เงียบสงบ พลอยทำให้จิตใจสงบสุขด้วย

๗. วัดถ้ำแสงเพชร อยู่ในที่อำเภออำนาจเจริญเช่นเดียวกัน ภายในเขตของวัดกว้างใหญ่ไพศาลมาก ประกอบด้วยวิหารของวัด ซึ่งอยู่บนยอดถ้ำสูงสุด สถานที่ทั่วไปของวัดอยู่ท่ามกลางโขดหิน สังกะสีดูแล้วจะเห็นเกล็ดหินเล็ก ๆ กระจายอยู่ดาษดื่น สังกะสีประกายคล้ายแสงเพชร เป็นสถานธรรมรื่น เยียบสงบ

๘. วัดหนองป่าพง ตั้งอยู่อำเภวารินชำราบ ห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานีประมาณ ๘ กิโลเมตร เป็นวัดมหานิกายฝ่ายปฏิบัติ มีหลวงพ่อบุชา สุภทัต (พระโพธิญาณเถร) เป็นเจ้าอาวาส ซึ่งมีคนเคารพมาก บริเวณวัดมีเนื้อที่ ๓๓๐ ไร่ ๒ งาน มีสาขาในประเทศ ๖๗ สาขา ต่างประเทศ ๓ สาขา คือฮ่องกง ออสเตรเลีย และฝรั่งเศส บริเวณวัดทั่วไปมีความเงียบสงบ ร่มรื่น มีพระอุโบสถสร้างด้วยหินอ่อน รูปทรงเป็นศิลปะตะวันตกงดงามมาก มีต้นไม้ชานชนิด ตามต้นไม้จะมีพุทธภาษิตซึ่งเจ้าอาวาสได้จัดทำไว้ เพื่อสอนพุทธศาสนิกชน ให้ถือปฏิบัติ เป็นจำนวนมาก และมีคุณค่ายิ่ง

๕. วัดบ้านนาชาติ ตั้งอยู่ตำบลบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ ห่างจาก
จังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ ๔๔ กิโลเมตร บริเวณวัดมีเนื้อที่ประมาณ ๘๐ ไร่
เป็นสาขาหนึ่งของวัดหนองป่าพง เป็นวัดมหานิกายฝ่ายปฏิบัติ เช่นเดียวกับวัดหนอง
ป่าพง วัดนี้มีเจ้าอาวาสและพระภิกษุเป็นชาวต่างประเทศที่มาปฏิบัติธรรม บริเวณวัด
มีความเงียบสงบ ร่มรื่น มีต้นไม้ขนาดใหญ่ บรรยากาศคล้ายคลึงกับวัดหนองป่าพง
ซึ่งเหมาะสำหรับผู้ที่แสวงหาพระธรรม

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นธรรมชาติ

๑. หาดคูเดื่อ อยู่ทางทิศตะวันตกของตัวเมืองบนถนนสายบายพาส แวะ
เข้าบ้านคูเดื่อ บริเวณชายหาดบนฝั่งแม่น้ำมูล ลักษณะเป็นหาดทรายละเอียดขาวนวล
ผู้คนมักนิยมไปเที่ยวพักผ่อนในวันสุดสัปดาห์ ท่ามกลางสายลมเย็นพัดผ่าน และ
บรรยากาศธรรมชาติ มีร้านอาหารและจัดทำกระท่อมที่เก๋เป็นหลัง ๆ ติดกันเป็น
ทิวแถวตามชายหาด เพื่อให้ผู้เที่ยวชมเข้าพักผ่อนหย่อนอารมณ์ หรือสังสรรค์ รับประทานอาหารตามอัธยาศัย

๒. หาดวัดใต้ อยู่ริมชายฝั่งแม่น้ำมูล ใกล้ ๆ กับวัดใต้ จึงเรียกว่า หาด
วัดใต้ (อยู่ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี) สถานที่และบรรยากาศทั่วไปคล้ายกับหาด
คูเดื่อทุกประการ

๓. แก่งสะพือ จะล่องเรือตามลำน้ำมูลไปก็ได้ แต่นิยมเดินทางกันโดยรถ
ยนต์ ถึงอำเภอพิบูลมังสาหาร เข้าตลาดขอบสุดของตัวอำเภอทางฝั่งขวาของลำน้ำมูล
ตรงที่เรียกว่า แก่งสะพือ นั้น เป็นบริเวณที่มหาดานสลัดซบซอนไหลชนมาเป็นเกาะ
แก่ง เมื่อแม่น้ำมูลลดลงได้ที เกาะแก่งหรือแก่งสะพือจะมีลักษณะเหมือนคันกั้นน้ำ
น้ำจะไหลเอ่อบนบ่าเกาะแก่งเซาะโตรกรารที่ใหญ่น้อยเหมือนหน้าตัก เสียงดังซู่ซ่า อยู่
ตลอดเวลา เป็นที่วาทสนทาสวยงาม อากาศเย็นร่มรื่นเหมาะสำหรับผู้ท่องเที่ยวพักผ่อนเชิง

๔. แก่งตะนะ อยู่ในท้องที่อำเภอโขงเจียม เป็นเกาะแก่งที่มหึมาใหญ่ ในรูปต่างๆ สลับซับซ้อนสวยงามยิ่งกว่าแก่งสะเทอ เป็นเกาะแก่งสุดท้ายที่น้ำมูล พร้อมทั้งจะบรรจบกับแม่น้ำโขง

สถานที่ท่องเที่ยวทั้งสี่แห่งนี้ ล้วนแต่เป็นผลที่เกิดจากการไหลเซาะผ่านของ ลำน้ำมูล และท่านจะมีโอกาสได้พบเห็นและสัมผัสได้เฉพาะฤดูกาลเท่านั้น มิได้หมายความว่า จะเดินทางไปท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา เริ่มต้นท่องเที่ยวได้หลังฤดูน้ำลด แล้ว คือเดือนมีนาคม เมษายน จนถึงพฤษภาคม ของทุกปี

๕. ผาแต้ม ตั้งอยู่ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม ห่างจากตัวอำเภอโขง-เจียมประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ผาแต้มมีลานดินบริเวณกว้างสำหรับกางเต็นท์แรม หรือพักผ่อนหย่อนใจได้เป็นอย่างดี บริเวณลานมีเสาเฉลียงซึ่งเป็นเสาหิน แต่ละต้น ยาวมาตั้งซ้อนกันอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่ง ผาแต้มเป็นหน้าผาสูงชัน สูงตระหง่านอยู่ริมฝั่ง แม่น้ำโขง หน้าผามีรูปทิวทัศน์ซึ่งมนุษย์โบราณได้วาดเอาไว้ เช่น รูปช้าง ปลาบึก เต่า กบฏไชน่า ขวดใส่ไห และฝ่ามือมนุษย์โบราณ ซึ่งใหญ่กว่าฝ่ามือมนุษย์ยุค ปัจจุบัน รูปภาพเหล่านี้กรมศิลปากรได้เดินทางมาพิสูจน์แล้วว่า เป็นภาพและสัตว์ที่คุณค่าทางประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง มีอายุกว่า ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว

กลางคืนบริเวณผาแต้มโดยเฉพาะคืนเดือนหงายหรือคืนพระจันทร์เต็มดวง-แล้ว ทิวทัศน์สวยงามมาก จะมีกระต่ายออกวิ่งชมจันทร์ ซึ่งทำให้บรรยากาศบริเวณ ผาแต้มสดสวย สมบูรณ์ตามธรรมชาติยิ่งขึ้น

รายพระนามและรายนามผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

๑.	พระปฐมราชวงศา	(ท้าวคำผิง)	พ.ศ. ๒๓๓๖-๒๓๓๘
๒.	พระพรหมราชวงศา	(ท้าวทิดพรหม)	พ.ศ. ๒๓๓๘-๒๓๘๓
๓.	พระราชบุตร	(สุ่ย บุตรโรบล)	พ.ศ. ๒๓๘๔-๒๓๘๘
๔.	พระพรหมราชวงศา	(กุทอง สุวรรณกูฏ)	พ.ศ. ๒๓๘๘-๒๔๐๖
๕.	เจ้าพรหมเทวานุเคราะห์วงศ์	(เจ้าหน่อคำ)	พ.ศ. ๒๔๐๕-๒๔๒๕
๖.	หลวงจินดารักษ์	-	-
๗.	พระยาศรีสิงหเทพ	(ทัด ไกรฤกษ์)	-
๘.	พระยากัดดีณรงค์	(สิน ไกรฤกษ์)	-
๙.	พระโยธีบริรักษ์	(เคลือบ ไกรฤกษ์)	-
๑๐.	พระอุบลเดชประรักษ์	(เสื่อ ณ อุบล)	-
๑๑.	พระอุบลการประชานิตย์	(บุญชู พรหมวงค่านนท์)	-
๑๒.	หม่อมอมรวงศ์วิจิตร	(ม.ร.ว. ปฐม คเนจร)	-
๑๓.	พระภิรมย์ราชา	(พร้อม วาจรัต)	พ.ศ. ๒๔๕๖-๒๔๕๘
๑๔.	พระยาประทุมเทพภักดี	(อ่วม บุญรัตพันธุ์)	พ.ศ. ๒๔๕๘-๒๔๖๔
๑๕.	พระยาประทุมเทพภักดี	(ชน ณ สงขลา)	พ.ศ. ๒๔๖๔-๒๔๖๕
๑๖.	พระยาตรังคภูมาภิบาล	(เจิม บันยารชุน)	พ.ศ. ๒๔๖๕-๒๔๗๑
๑๗.	พระยาสิงหบุรานุรักษ์	(สอาด บุณสมภพ)	พ.ศ. ๒๔๗๑-๒๔๗๒
๑๘.	พระยาประชาศรัยสรเดช	(ถาบ ผลนิवास)	พ.ศ. ๒๔๗๒-๒๔๗๖
๑๙.	ท.ต.อ. พระขจัดทหารุณกรรม	(เงิน หนูนกัถ์)	พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๘
๒๐.	พระปฐมเทวภิบาล	(เยี่ยม เอกสิทธิ์)	พ.ศ. ๒๔๗๘-๒๔๘๑
๒๑.	พระยาอนุบาลแพทย์กิจ	(ปุ่น อาสนจินดา)	พ.ศ. ๒๔๘๑ (๓ เดือน)
๒๒.	พระพนมนครานุรักษ์	(อกใต้ พิศาลบุตร)	พ.ศ. ๒๔๘๑-๒๔๘๒

๒๓.	พระอนุমানสารกรรม	(โต้ง สรค์ถานนท์)	พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๓
๒๔.	พ.ต.อ. พระกล้ากลางสมร	(มงคล หงษ์ไกร)	พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๔
๒๕.	หลวงนครคุณูปถัมภ์	(หยวก ไพโรจน์)	พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๖
๒๖.	หลวงมรัตถรักษา	(ชน นรัตถรักษา)	พ.ศ. ๒๔๘๖-๒๔๘๘
๒๗.	หลวงอรรถสิทธิสุนทร	(อรรถสิทธิ สิทธิสุนทร)	พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๙๐
๒๘.	นายเชอ พิทักษากร		พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๒
๒๙.	นายชอบ ชัยประภา		พ.ศ. ๒๔๙๒-๒๔๙๔
๓๐.	นายยุทธ จรรย์ยานนท์		พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๔๙๕
๓๑.	นายสง่า ศุขรัตน์		พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๔๙๖
๓๒.	นายเกียรติ ธนกุล		พ.ศ. ๒๔๙๖-๒๔๙๘
๓๓.	นายสนิท วิไลจิตต์		พ.ศ. ๒๔๙๘-๒๔๙๙
๓๔.	นายประสงค์ อิศรภักดี		พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๐๒
๓๕.	นายกำจัด ผาติสุวัฒน์		พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๕
๓๖.	นายพัฒน์ บุญยรัตพันธุ์		พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๐๗
๓๗.	พล.ต.ต. วิเชียร สัมพันธ์		พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๑๖
๓๘.	นายเจริญ ปานทอง		พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๘
๓๙.	นายเดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ		พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๒๐
๔๐.	นายประมุข จันทรวงศ์		พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒
๔๑.	นายบุญช่วย ศรีสารคาม		พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๖
๔๒.	นายเจริญสุข สีลาพันธุ์		พ.ศ. ๒๕๒๖-ปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานีโดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศ กฤตเวทิน
เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ด้านทิศเหนือของทุ่งศรีเมือง หันหน้าไปทางทิศใต้ ด้านหน้าติดถนนพลับพลา ด้านทิศเหนือติดที่ดินบริเวณบ้านพักผู้พิพากษา ทิศตะวันออกติดถนนผาแดง ทิศตะวันตกติดวัดสุทัศนาราม

เขตอำนาจศาล มีเขตอำนาจตลอดท้องที่ต่าง ๆ ซึ่งชนกับจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย ๑๕ อำเภอ กับ ๒ กิ่งอำเภอ แต่เมื่อเขตศาลจังหวัดอำนาจเจริญแล้วจะมีเขตอำนาจศาล ๑๒ อำเภอ กับ ๑ กิ่งอำเภอ

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๑ (ร.ศ. ๑๒๗) มีประกาศพระบรมราชโองการให้จัดตั้งศาลยุติธรรม ในมณฑลอีสาน และมณฑลอุดร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมขุนสรสัทธาธิประสงค์ ข้าหลวงต่างพระองค์สำเร็จราชการมณฑลอีสานกับพระบริรักษ์จรัญวัตร (ทองดี ธรรมศักดิ์) ข้าหลวงพิเศษประจำการศาลยุติธรรมในหัวเมือง พร้อมกับจัดการศาลยุติธรรมมณฑลอีสาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งข้าหลวงพิเศษ จัดการศาลยุติธรรมในหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๕ ในการจัดศาลมณฑลอีสานครั้งนั้น กระทรวงยุติธรรมได้แต่งตั้งให้หลวงจินดาภิรมย์ (เรียบ) เป็นว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอีสาน และหลวงพิทักษ์ชันนาการ (สุดใจ ไกรจิตติ) ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาฤทธิราชทรงสวัสดิ์ กับหลวงสรนิตยาคม (ทองใบ บุญหลง) ต่อมาได้เลื่อนเป็นพระยามนุนเดิบรรหาร ทั้งสองท่านนี้ไต่เป็นผู้พิพากษาศาลมณฑล ทั้งนี้เนื่องจากมณฑลอีสานมีฐานะเป็นศาลต่างประเทศ ตามสัญญาทางพระราชไมตรี

ระหว่างกรุงสยามกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๓ ซึ่งระบุไว้ว่าศาลต่างประเทศอีสาน มีอำนาจทั่วทั้งมณฑลอีสาน และมณฑลอุดร กระทรวงยุติธรรมจึงให้มองสิเออร์ เฮอร์ โลรอง เป็นที่ปรึกษากฎหมายประจำศาลต่างประเทศอีสานด้วย

เมื่อข้าหลวงพิเศษได้รับมอบอำนาจให้จัดตั้งศาลแล้ว ก็ได้ดำเนินการจัดการหาที่ดินปลูกสร้างศาล ดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีตามอำนาจพระธรรมนูญศาล แต่ศาลต่างประเทศยังมีได้เปิดการพิจารณา เพราะกงสุลฝรั่งเศสยังไม่ตั้งขึ้น จนเดือนกุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๗ กงสุลฝรั่งเศสจึงได้ตั้งขึ้น และทำการพิจารณาต่อมา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔ (ร.ศ. ๑๓๐) หลวงจินดาภิรมย์ถึงแก่กรรม ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้หลวงสารกิจปรีชา (แก้ว มิตรานนท์) ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอีสาน ซึ่งต่อมา ปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระสรศาสตร์ราชสภาพดี ปี พ.ศ. ๒๔๕๘ กระทรวงยุติธรรมอนุมัติเงินให้ปลูกสร้างศาลเป็นตึกใหญ่ พระสรศาสตร์ราชสภาพดี (ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาพรหมทัตศรีวิลาศ) ได้เตรียมการปลูกสร้างศาลใหม่ มีการเปลี่ยนชื่อจากศาลมณฑลอีสานเป็นศาลมณฑลอุบลราชธานี และในปลายปีนั้น ท่านได้ย้ายไปอยู่ศาลต่างประเทศกรุงเทพฯ หลวงวิเศษศิลป์กร ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิบดีแทน ได้ดำเนินการก่อสร้างศาลต่อเสร็จเรียบร้อย ต้นเงิน ๓๑,๘๓๘ บาท เปิดทำการได้ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ และในปีนั้นเอง พระเทพศาสตร์ราชสภาพดี (เจ้า ชูโต) มาดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอุบลราชธานี จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาลักษมณ์มณฑุพจน์ แล้วท่านก็ย้ายไป พระเทพบัญชา (ภักดี นวะมะรัตน์) มาดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลมณฑลอุบลราชธานี ตราบเท่าจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ทางราชการยุบมณฑลอุบลราชธานีจังหวัดต่าง ๆ ในมณฑลนั้นไปขึ้นมณฑลนครราชสีมา ศาลมณฑลอุบลราชธานีก็ยุติลง คงเป็นศาลจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อยุบศาลมณฑลแล้ว ในฐานะศาลต่างประเทศยังมีอยู่ กระทั่งมีการแก้ไขสัญญาทางพระราชไมตรีกับประเทศฝรั่งเศส สิทธิทางศาลของคนในบังคับฝรั่งเศสหมดไป ศาลต่างประเทศอุบลราชธานีจึงยุติลงไปด้วย

ต่อมาในปีงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๗ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอุบลราชธานีใหม่ ในขณะนั้น นายศิริ อติโทษ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล นายกำธร พันธุ์ลาภ ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้มาเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๗ อาคารที่ทำการศาลหลังนี้เป็นตึกสองชั้น หลังคาทรงไทย ตัวอาคารกว้าง ๘.๕๐ เมตร ยาว ๕๗.๒๐ เมตร สูง ๑๖.๗๐ เมตร มีมุขกลางด้านหน้ากว้าง ๗.๒๐ เมตร ยื่นออกจากตัวอาคาร ๓.๖๕ เมตร มีมุขกลางด้านหลังกว้าง ๗.๒๐ เมตร ยื่นออกจากตัวอาคาร ๑๔.๖๕ เมตร มีห้องพิจารณา ๗ ห้อง ห้องผู้พิพากษา ห้องผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ห้องพนักงานฝ่ายธุรการ ห้องเก็บสำนวน ทบทวน ท้องข้อและห้องอื่นๆ อันเป็นฝ่ายธุรการครบถ้วน ค่าเนนการก่อสร้างเงิน ๑,๕๑๔,๕๖๐ บาท เปิดทำการเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๘ โดยพระยาอรรดการยงพจนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานในพิธีเปิด และใช้เป็นที่ทำการศาลจังหวัดอุบลราชธานี และที่ทำการศาลแขวงอุบลราชธานีอีกส่วนหนึ่งด้วย ปัจจุบันมีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาจำศาล และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในศาลจังหวัดอุบลราชธานี มีรายนามดังต่อไปนี้

ข้าราชการตุลาการ

๑. นายนิวัฒน์	แก้วเกิดเคน	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
๒. นายประสิทธิ์	ศรีศักดิ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้า- ศาลจังหวัดอุบลราชธานี
๓. นายจรูญวิทย์	ทองสอน	ผู้พิพากษา
๔. นายสุธี	เทพสิทธิ์	ผู้พิพากษา
๕. นายพิสิฐ	วิติภัก	ผู้พิพากษา
๖. นายไชยชงค์	คงจันทร์	ผู้พิพากษา
๗. นายเกษม	ควรเจริญ	ผู้พิพากษา

ข้าราชการ

๑.	นายอาภาทรงส์	กฤตเวทิน	เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
๒.	นายสมดี	มณเฑาะ	รองเจ้าศาล
๓.	นายอำนาจ	ชูปวา	รองเจ้าศาล
๔.	นายสมพงศ์	วงษ์ศรีดาแก้ว	รองเจ้าศาล ฝ่ายประชาสัมพันธ
๕.	นายบุญเจือ	พละไกร	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๖.	นางสมหมาย	โกศลวิตร	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๗.	นายเชิด	บุญแฝง	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๘.	นางรำพัน	ศรีนาม	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๙.	นายทรงชาญ	มณเฑาะ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๐.	นางเบญจวรรณ	นามบุตร	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๑.	นางกอบทิพย์	ไชยชนะ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๒.	นางสุชาดา	เศรษฐีมาตย์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๑๓.	น.ส. อุไรวรรณ	หลักคำ	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๑๔.	น.ส. สำราญ	แก้วกล้า	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒
๑๕.	นางวิไลวรรณ	อินทร์พันธ์	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๒
๑๖.	นายชวลิต	ขันชะลี	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๑๗.	นางถวิล	อนาชัย	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๑๘.	น.ส. นววรรณ	แสนสิงห์	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๑๙.	นางธารทิพย์	บัวงาม	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๐.	นายไชยณรงค์	พลทรัพย์ศรี	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๒๑.	นายอารักษ์	โททำ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑

๒๒.	นายนพดล	รัตนวัน	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๒๓.	น.ส. ชุตติมา	สว่างแจ้ง	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๔.	นางสุดา	โพธิ์ ไชยยนต์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๕.	น.ส. กนกพร	พละพันธ์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๖.	น.ส. สมถวิล	ชาญวิจิตร	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๗.	น.ส. วิภารัตน์	จุฑาจันทร์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑

ลูกจ้างประจำศาลจังหวัดอุบลราชธานี

นักการภารโรง	๑.	นายบุญถัน	พลทรัพย์ศิริ
	๒.	นายสถาพร	ลุนดี
	๓.	นายสมพร	ปุละภาค
	๔.	นายเครื่องจักร	ไชยชนะ
	๕.	นายสานิต	นัตนรา
	๖.	นายวิชัย	สมวงศ์
พนักงานขับรถ	๑.	นายอุดร	โชคสวัสดิ์
	๒.	นายอารมย์	ทาหอม

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
ตั้งแต่ตั้งศาลจังหวัดอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. อำมาตย์เอก พระเทพปัญญา (ภักดี นวมะรัตน์)	๒๔๖๕ - ๒๔๗๔
๒. อำมาตย์โท พระนิติทัณฑ์ประกาศ	๒๔๗๔ - ๒๔๗๗
๓. หลวงปริพนธ์พจนพิสุทธ์	๒๔๗๗ - ๒๔๘๒
๔. พระมนูกิจวิมลอรรถ	๒๔๘๒ - ๒๔๘๕
๕. นายมนูกิจ เจียร พลจันทร์	๒๔๘๕ - ๒๔๘๗
๖. หลวงอนุสรณนิตินสาร	๒๔๘๗ - ๒๔๙๑
๗. หลวงอรรถไพศาลศรีดี	๒๔๙๑ - ๒๔๙๑'
๘. นายพร สุขารมณ	๒๔๙๔ - ๒๔๙๖
๙. นายเนน กฤษณะเศรณี	๒๔๙๖ - ๒๔๙๗
๑๐. นายไสส วรณพินิจ	๒๔๙๗ - ๒๕๐๓
๑๑. นายขัม บุรณารมย์	๒๕๐๓ - ๒๕๐๕
๑๒. นายศิริ อติโพธิ	๒๕๐๕ - ๒๕๐๕
๑๓. นายพัลลภ เสด็จบรรณกิจ	๒๕๐๕ - ๒๕๑๓
๑๔. นายอุดม บรรลือสินธุ์	๒๕๑๒ - ๒๕๑๕
๑๕. นายธรรมสถิตย์ ชีร์กุล	๒๕๑๕ - ๒๕๑๖
๑๖. นายมงคล เปาอินทร์	๒๕๑๖ - ๒๕๑๘
๑๗. นายเลียบ ภิญญะวรรณ	๒๕๑๘ - ๒๕๑๕
๑๘. นายขุม สุกแสงเปล่ง	๒๕๑๕ - ๒๕๒๑
๑๙. นายประยูร มุลศาสตร์	๒๕๒๒ - ๒๕๒๕
๒๐. นายนิวรัตน์ แก้วเกิดเกษ	๒๕๒๕ - ๒๕๒๗
๒๑. นายชวลิต ธรรมฤาษ	จะดำรงตำแหน่งต่อไป ปลายเดือนพฤษภาคม ศกนี้

รายนามเจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ตั้งแต่ตั้งศาลจังหวัดอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. รองอำมาตย์โท ขุนศิลป์ประกาศ (ตัม ตูยาสัย)	๒๔๖๕ - ๒๔๖๘
๒. รองอำมาตย์ตรี ขุนอุทยานระบิณ	๒๔๖๘ - ๒๔๖๙
๓. นายจวน เจียรณัย	๒๔๖๙ - ๒๔๗๑
๔. นายทองเครื่อง รักษากิจ	๒๔๗๑ - ๒๔๗๓
๕. นายนาม พูนวัตถุ	๒๔๗๓ - ๒๔๗๕
๖. นายวินัย ทองลงยา	๒๔๗๕ - ๒๔๗๖
๗. นายประสพ แก้วก่า (ปรัชญาภรณ์)	๒๔๗๖ - ๒๔๗๘
๘. นายพจน์ ดุลยรัตน์เพจนารถ	๒๔๗๘ - ๒๔๘๑
๙. นายไพฑูริย์ ไวกาสี	๒๔๘๑ - ๒๔๘๓
๑๐. นายธรรมสถิตย์ ชีรกุล	๒๔๘๓ - ๒๔๘๕
๑๑. นายสุภัทร พรหมประสิทธิ์	๒๔๘๕ - ๒๕๐๐
๑๒. นายสรรค วรรณันต์	๒๕๐๐ - ๒๕๐๓
๑๓. นายสุรัตน์ พลทรัพย์ศิริ	๒๕๐๓ - ๒๕๑๔
๑๔. นายคำนึง บุญแฝง	๒๕๑๔ - ๒๕๑๕
๑๕. นายอาภาพงศ์ กฤตเวทิน	๒๕๑๕ - ปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์แขวงอุบลราชธานี โดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศ กฤตเวทิน
เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลแขวงอุบลราชธานี ตั้งอยู่ในอาคารศาลจังหวัดอุบลราชธานี ชั้นล่าง ด้านทิศตะวันตก ๔ ห้อง คือ ห้องธุรการ ห้องพนักงานอัยการ ซึ่งได้ปรับปรุงเป็น ห้องสมุดชั่วคราว ห้องพิพาทพิพาท และห้องพิจารณา

เขตอำนาจศาล ศาลแขวงอุบลราชธานี เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ เดิมมีเขตอำนาจเฉพาะอำเภอเมืองอุบลราชธานีอำเภอเดียว ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจโดยเพิ่มอำเภวารินชำราบ รวมเป็น ๒ อำเภอ และต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจเพิ่ม ๖ อำเภอ คือ อำเภอเขื่องใน อำเภอเดชอุดม อำเภอตระการพืชผล อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอม่วงสามสิบ และอำเภออำนาจเจริญ รวมปัจจุบันมีเขตอำนาจใน ๘ อำเภอ คือ

- ๑) อำเภอเมืองอุบลราชธานี
- ๒) อำเภวารินชำราบ
- ๓) อำเภอเขื่องใน
- ๔) อำเภอเดชอุดม
- ๕) อำเภอตระการพืชผล
- ๖) อำเภอพิบูลมังสาหาร
- ๗) อำเภอม่วงสามสิบ
- ๘) อำเภออำนาจเจริญ

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ ศาลแขวงอุบลราชธานี ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ โดยพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเขตอำนาจและวันเปิดทำการของศาลแขวงในบางจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๖๔ ร.จ. ๔ ตอนที่ ๔๕ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๐๐ อาคารศาลแขวงอุบลราชธานี อาศัยศาลจังหวัดอุบลราชธานี โดยดัดแปลงห้องธุรการและห้องพิพาทพิพาทเป็นที่ทำงานจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๗ จึงได้รื้ออาคารศาลจังหวัดอุบลราชธานีหลังเก่า ซึ่งเป็นตึกชั้นเดียว สร้างมาแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๑ สร้างอาคารศาลจังหวัดอุบลราชธานี หลังปัจจุบันเป็นตึก ๒ ชั้น ชั้นใหม่ อาคารชั้นล่างด้านทิศตะวันตก ๔ ห้อง ได้ใช้เป็นที่ทำการศาลแขวงอุบลราชธานีมาจนถึงปัจจุบันนี้.-

ปัจจุบันนี้ศาลแขวงอุบลราชธานีมี นายชวลิต ธรรมฤกษ์ เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล นายสมยศ เข้มทอง เป็นผู้พิพากษา และ นายนิพนธ์ สิบเหล่า รองเจ้าศาลฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำการแทนเจ้าศาลแขวงอุบลราชธานี

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงอุบลราชธานี
ตั้งแต่ตั้งศาลแขวงอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. นายเฉลิม กรทุกคณะ	๒๕๐๐	—	๒๕๐๔
๒. นายศิริ อติโพธิ	๒๕๐๔	—	๒๕๐๖
๓. นายพจน์ สุนทรารชุน	๒๕๐๖	—	๒๕๐๗
๔. นายประพจน์ สุขทวี	๒๕๐๗	—	๒๕๐๘
๕. นายอุดม บรรดิอสีนธุ์	๒๕๐๘	—	๒๕๑๑
๖. นายพจน์ บุญเลี้ยง	๒๕๑๑	—	๒๕๑๓
๗. นายนาม จำนงค์	๒๕๑๓	—	๒๕๑๕
๘. นายมงคล เปาอินทร์	๒๕๑๕	—	๒๕๑๖
๙. นายอัมพร ศศะกูรี	๒๕๑๖	—	๒๕๑๘
๑๐. นายเฉลิม สุกนธ์ขจร	๒๕๒๐	—	๒๕๒๒
๑๑. นายถวิล อินทร์รักษา	๒๕๒๒	—	๒๕๒๔
๑๒. นายไถว จันทะศรี	๒๕๒๔	—	๒๕๒๖
๑๓. นายชวลิต ธรรมฤาษุ	๒๕๒๖	—	๒๕๒๗
๑๔. นายประกิต สุขเกษม			

จะดำรงตำแหน่งต่อเดือนพฤษภาคม สกน^๕

รายการอำเภอศาลแขวงอุบลราชธานี
ตั้งแต่ตั้งศาลแขวงอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

---

๑. นายสรรค์	วรสุมนต์	๒๕๐๐ - ๒๕๐๑
๒. นางจรัสยา	ภัทรานวิชัย	๒๕๐๒ - ๒๕๐๘
๓. นายสรรค์	วรสุมนต์	๒๕๐๘ - ๒๕๑๔
๔. นายเรืองสิทธิ์	นันทะเสน	๒๕๑๔ - ๒๕๑๗
๕. นายณรงค์	คงไทย์	๒๕๑๗ - ๒๕๒๓
๖. นายอำเภอ	ธานี	๒๕๒๓ - ๒๕๒๖

ประวัติศาสตร์เด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีโดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศ กฤตเวทิน

เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี นับเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชนแห่งที่สี่ตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาค โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๓ เห็นชอบในหลักการให้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ หลังจากนั้นได้ดำเนินการแสวงหาที่ดิน เพื่อใช้เป็นทึก่อสร้างอาคารที่ทำการของศาลสถานพินิจ กับสถานฝึกและอบรม ต่อมาได้รับมอบที่ดินจำนวน ๖ ไร่ ตรงหลัก ก. ม. ๐ สี่แยกถนนชยางกูร ตัดกับถนนพิชิตรังสรรค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้เป็นทึก่อสร้างอาคารศาลกับสถานพินิจ นอกจากนั้นแล้วได้รับความอนุเคราะห์จากทางจังหวัดอุบลราชธานี โดยอนุมัติกระทรวงมหาดไทย ให้ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ตรงหลัก ก. ม. ๑๔ ถนนชยางกูร บ้านหนองก้าน ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ ๒๒๕ ไร่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา สำหรับสร้างสถานฝึกและอบรม ตลอดจนบ้านพักข้าราชการและเจ้าหน้าที่

ในบ่งบประมาณ ๒๕๑๕ กระทรวงยุติธรรม ได้รับงบประมาณเริ่มแรกจำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล สถานพินิจ กับสถานฝึกและอบรม และในปีต่อ ๆ มา ได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างตามลำดับ คือ บ่งบประมาณ ๒๕๒๐ จำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท บ่งบประมาณ ๒๕๒๑ จำนวน ๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท กับโอนงบประมาณค่าก่อสร้างศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง มาสมทบอีก ๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท บ่งบประมาณ ๒๕๒๒ จำนวน ๒,๘๕๕,๐๐๐ บาท บ่งบประมาณ ๒๕๒๓ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมงบประมาณค่าก่อสร้างทั้งสิ้น

๒๕,๕๕๕,๐๐๐ บาท ings ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยดำรงก่อสร้าง เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ตัวอาคารศาลและสถานพินิจเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น กว้าง ๑๓ เมตร ยาว ๔๒ เมตร ชั้นบนสุดเป็นที่ทำการของศาล ประกอบด้วยห้องทำงานผู้พิพากษา ห้องพิจารณาคดีอาญา ๓ บัลลังก์ คดีแพ่ง ๑ บัลลังก์ ห้องผู้พิพากษาสมทบและห้องธุรการของศาล ชั้นที่สองเป็นที่ทำการของสถานพินิจ ชั้นล่างเป็นห้องประชุมและห้องควบคุมเด็กและเยาวชนที่เบ็ดตัวมาศาล หรือทรัพย์สินใหม่จากพนักงานสอบสวน อาคารที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๐ โดยนายเสมา รัตน์มัลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และทำพิธีเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓ โดย นายอภัย อติแพทย์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นผู้กล่าวรายงาน นายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานในพิธีและเป็นผู้กล่าวเปิด ปัจจุบันมี นายสุทิน บัทมราชวีเชียร เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล เป็นผู้พิพากษา และ นายวุฒิชัย หรรุจิตตวิวัฒน์ เป็นผู้พิพากษา

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่เปิดดำเนินการจนกระทั่งปัจจุบัน มีดังนี้ คือ.-

๑. นายล้วน สมศรี พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖
๒. นายสุทิน บัทมราชวีเชียร พ.ศ. ๒๕๒๖ - ๒๕๒๗
๓. นายวิชา มหาคุณ จะดำรงตำแหน่งต่อไปในเดือนพฤษภาคม ศกนี้

รายนามเจ้าศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

ตั้งแต่ตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. นายณรงค์ คงไทย ๒๕๒๓ - ๒๕๒๕
๒. นางไขแสง ใจชอบ ๒๕๒๕ - ปัจจุบัน

ประวัติอำเภออำเภอเจริญ โดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศพงศ์ กฤตเวทิน
เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ความเป็นมา

อำเภออำนาจเจริญมีชื่อเดิมว่า “เมืองอำนาจหรือล่ออำนาจ” ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปี พ.ศ. ๒๓๕๓ เดิมมีฐานะเป็นเมืองในความปกครองของนครเขมรราช ต่อมาในสมัยพระอมรอำนาจ (หรืออมรสิน) เป็นผู้ปกครองเมือง ได้พิจารณาเห็นว่าเมืองอำนาจย้ายมาขึ้นตรงต่ออุบลราชธานี จะสะดวกในการติดต่อราชการมากกว่า เพราะอยู่ใกล้เมืองอุบลราชธานี จึงได้ดำเนินการอนุมัติเปลี่ยนแปลงให้เมืองอำนาจขึ้นตรงต่อเจ้าผู้ปกครองเมืองอุบลราชธานี เมืองอำนาจซึ่งเดิมเป็นเมืองในความปกครองของนครเขมรราช ได้เปลี่ยนมาอยู่ในความปกครองของเจ้าเมืองอุบลราชธานีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามรูปแบบอย่างยุโรป เมืองอำนาจได้เปลี่ยนฐานะจากเมืองอำนาจเป็นอำเภออำนาจเจริญ อยู่ในเขตความปกครองของมณฑลเทศาภิบาล ปกครองท้องที่อุบลราชธานีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทางราชการได้แต่งตั้งเจ้าพระยาในราชวงศ์มาปกครองเมืองอำนาจติดต่อกันโดยตลอด

จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๔ จึงได้มีการแต่งตั้งตำแหน่งนายอำเภอคนแรกของอำนาจเจริญขึ้น บุคคลที่ทางราชการได้แต่งตั้งเป็นนายอำเภอคนแรกของอำนาจเจริญได้แก่ รองอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ (เบ็ญ สุวรรณกัญญา) เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นนายอำเภอของอำนาจเจริญแล้ว รองอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ ได้พิจารณาเห็นว่าอำเภออำนาจเจริญซึ่งแต่เดิมตั้งอยู่ที่บ้านค้อใหญ่ หรือบ้านอำนาจในปัจจุบัน มีบริเวณที่ตั้งสำนักงานคับแคบ ไม่เหมาะสมที่จะขยายรับความเจริญของบ้านเมืองในอนาคต จึงได้ขอย้ายที่ว่าการอำเภออำนาจเจริญจากบ้านค้อใหญ่ มาตั้งที่บ้านบึง ตำบลบึงคั้งที่เห็นในปัจจุบัน

เนื่องจากอำนาจเจริญเป็นอำเภอใหญ่มีอาณาเขตพื้นที่ในความปกครองกว้างใหญ่ไพศาลมาก ประชากรเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการพัฒนาของอำเภออำนาจเจริญมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลอย่างจริงจังตลอดมา ทำให้ทางราชการจำเป็นต้องยกระดับพื้นที่ในความปกครองของอำเภออำนาจเจริญออกเป็นสองอำเภอ คือ

๑. อำเภอห้วยตะพาน ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗
๒. อำเภอเสนางคนิคม ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖

ผู้ครองเมืองอำนาจ

จากหลักฐานการสร้างเมืองอำนาจ ไม่ปรากฏชื่อผู้ตั้งเมืองอำนาจคนแรก หากแต่พอทราบแน่ชัดว่า เมืองอำนาจตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ อย่างแน่นอน สำหรับผู้ครองเมืองอำนาจก็ทราบได้แต่เพียงว่า ทางบ้านเมืองได้ส่งราชวงศ์มาปกครองเมืองอำนาจ ในฐานะเมืองหน้าด่านติดต่อกันตลอดมาไม่ได้ขาด แต่ในช่วงเวลาใดได้ส่งผู้ใดมาปกครอง ไม่มีหลักฐานแจ้งชัด เพิ่งมีหลักฐานปรากฏแจ้งชัดในสมัยตั้งแต่รองอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ เป็นผู้ครองเมืองในฐานะนายอำเภอคนแรกของอำเภออำนาจเจริญ

รายนามนายอำเภออำนาจเจริญ

๑. รองอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ (เบีย สุวรรณกูฏ) พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๔๕๕
๒. รองอำมาตย์โท ขุนโยธาวิจิตร (รศ กาญจนพิมาย) พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๔๖๒
๓. รองอำมาตย์โท หลวงชาญประศาสน์ (จุ่น กุณพันธ์) พ.ศ. ๒๔๖๓ - ๒๔๖๘
๔. รองอำมาตย์เอก ขุนอำนาจ นิกเรขม (ปัญญา ยุกติรัตน์) พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๗๘
๕. นายเขื่อน ทาณชวิทย์ พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๒๔๗๕
๖. นายหอม พรหมสิงห์ พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๔๘๐
๗. รองอำมาตย์โท ขุนอาจเอหาสุระ (เลื่อม วงศ์หาไสย) พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๔๘๒

๘. นายนารด มนต์เสวี	พ.ศ. ๒๔๘๒ - ๒๔๘๖
๙. นายสีขร สีขรภูมิภูพานุกรักษ์	พ.ศ. ๒๔๘๖ - ๒๔๙๐
๑๐. นายปิ่น มีสุข	พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๑
๑๑. นายสุพัฒน์ วงษ์วัฒนะ	พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๒
๑๒. นายอำนาจ วัฒนสุข	พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๔๙๖
๑๓. นายประเสริฐ ชินะจิตร์	พ.ศ. ๒๔๙๖ - ๒๕๐๓
๑๔. นายจอม แสงพันธ์	พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕
๑๕. นายเวศ สุริโย	พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๐๕
๑๖. นายกรี รอดกำลี	พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๑๒
๑๗. นายสืบ รอดประเสริฐ	พ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๖
๑๘. ร้อยตรีไมตรี ไนยะกุล	พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘
๑๙. นายประจวบ วุฒิเจริญ	พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๑๘
๒๐. นายเชี่ยวชาญ ชีพสุวรรณ	พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑
๒๑. ร้อยตรีสมจิตต์ กุลพงษ์	พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒
๒๒. ร้อยเอกประเสริฐ เรียมศรี	พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๕
๒๓. นายวัชระ เสาโกมุต	พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๖
๒๔. นายประสงค์ศักดิ์ บุญเดช	พ.ศ. ๒๕๒๖ - ปัจจุบัน

อำเภออำนาจเจริญแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๗ ตำบล ๒๒๔ หมู่บ้าน

จำนวนประชากรอำเภออำนาจเจริญ ดำรงเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๗

ชาย ๖๘,๗๒๑ คน

หญิง ๖๕,๕๐๖ คน

รวม ๑๓๔,๒๒๗ คน

อาชีพของประชาชน ทำนาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์
เลี้ยงไหม และทอผ้า

หน่วยราชการต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภออานาจเจริญ

ก. ราชการส่วนกลาง

๑. โรงพยาบาล	๒. หน่วยอนุรักษ์ดิน
๓. แขวงการทาง	๔. หน่วยป้องกันและรักษาป่า
๕. ศูนย์แพร่พันธุ์สัตว์	๖. ตำรวจทางหลวง
๗. นิคมอานาจเจริญ	๘. กองร้อย ๘ ตชด. เขต ๓
๘. หน่วยมาเลเรีย	๑๐. นนท. ๔๒ กรป.กลาง
๑๑. ชลประทาน	๑๒. สำนักงานการประถมศึกษา

ข ราชการส่วนภูมิภาค

๑. ที่ทำการปกครองอำเภอ	๒. พัฒนาชุมชน
๓. สถานีตำรวจภูธร	๔. เกษตรอำเภอ
๕. สรรพากรอำเภอ	๖. สำนักงานที่ดิน
๗. สาธารณสุขอำเภอ	๘. ปศุสัตว์อำเภอ
๘. ศึกษาธิการอำเภอ	๑๐. ป่าไม้อำเภอ
๑๑. ที่ทำการสัสดีอำเภอ	๑๒. สหกรณ์อำเภอ
๑๓. สรรพสามิตอำเภอ	๑๔. สานง. รพช.

ค. ราชการส่วนท้องถิ่น

๑. ส่วนอำเภออานาจเจริญ	๒. สำนักงานสุขาภิบาลบึง
๓. สำนักงานสุขาภิบาลน้ำปลัก	๔. สำนักงานสุขาภิบาลอานาจ

ง. รัฐวิสาหกิจ

๑. ชุมสายโทรศัทพ์	๒. การประปา
๓. ไปรษณีย์ โทรเลข	๔. ธนาคารออมสิน

ธนาคาร

๑. ธนาคารออมสิน
๒. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
๓. ธนาคารไทยพาณิชย์
๔. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
๕. ธนาคารกสิกรไทย

ปูชนียสถานและโบราณวัตถุ

๑. พระมณฑปเมือง (พระใหญ่)
๒. พระละฮาย

สถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ

๑. อ่างเก็บน้ำพุทธรุทยาน	ตำบลบุง
๒. วัดถ้ำแสงเพชร	ตำบลสร้างนกทา
๓. วัดถ้ำเดือยก่	ตำบลบุง
-

ความเป็นมาในการจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

รวบรวมโดย นายสมดี มณีภาค
รองจำศาลจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดตั้งศาลชั้นใหม่ แม้จะมีความสำคัญในการที่รัฐจะต้องกระทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในชนบทที่ห่างไกลเพียงใดก็ตาม แต่ก็กระทำได้ยาก เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ ก่อนที่จะจัดตั้งขึ้นได้หลายฝ่ายจะต้องเพียรพยายามหาเหตุผลมาอ้างเพื่อจะได้จัดลำดับความสำคัญ แล้วจึงจะงบประมาณมาทำการก่อสร้าง ศาลจังหวัดอำนาจเจริญก็เช่นเดียวกัน เท่าที่จำได้ในสมัยที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และนายใหญ่ สวัสดิชาติ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ นายสุทัศน์ เงินหมื่น ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ได้เสนอพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญขึ้น แต่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังไม่เสร็จ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ยุบสภาเพื่อให้เลือกตั้งทั่วไปใหม่ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญจึงตกไป รัฐบาลต่อมาก็มีความดำริที่จะจัดตั้งศาลจังหวัดชั้นในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งนายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรมในสมัยนั้น ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๑๕ ขอให้นายเจริญ น้อยพันธ์ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓ ในขณะนั้น สำนวจคดีว่าสมควรจะจัดตั้งศาลชั้น ณ ที่ใดบ้าง นายเจริญ น้อยพันธ์ ได้ให้นายชุม สุกแสงเปล่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น สำนวจ และทำความเห็นว่าจะจัดตั้งศาลจังหวัดชั้น ณ ที่ใด นายชุม สุกแสงเปล่ง ได้สอบถามไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี อัยการจังหวัดอุบลราชธานี ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี แล้วสรุปรายงานไปยังอธิบดีผู้พิพากษภาค ๓ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๒๐ ว่าสมควรจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญขึ้นที่อำเภออำนาจเจริญเป็นลำดับที่ ๑ และจัดตั้งศาลจังหวัดชั้นนอกแห่งที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบล

ราชธานี หลังจากนั้นหลายปีก็ไม่ทำอะไรคืบหน้า จนต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ นายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น ได้มีหนังสือแจ้งให้นายประยูร มูลศาสตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้นว่า บังบประมาณ ๒๕๒๕ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ขนาด ๖ บัลลังก์ และบ้านพัก ขอให้จัดหาที่ดินราชพัสดุใช้สำหรับก่อสร้าง ซึ่งขณะนั้น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และนายมารุต บุญนาค เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ นายประยูร มูลศาสตร ได้มีหนังสือถึงนายบุญช่วย ศรีสารคาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น เพื่อขอใช้ที่ดินราชพัสดุที่อำเภออำนาจเจริญ ครนวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๒๕ นายมนู พิกขานนท์ ราชพัสดุจังหวัดอุบลราชธานีทำการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี แจ้งให้นายประยูร มูลศาสตร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีว่า มีที่ดินราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียนที่ ๓๔๖๒๓ ดินนข่างกูร ตำบลบึง อำเภออำนาจเจริญ เนื้อที่ ๕๘ ไร่เศษ ซึ่งสงวนไว้เพื่อสร้างศูนย์ราชการจังหวัดในโอกาสต่อไป กำลังให้โยธาธิการจังหวัดสำรวจออกแบบวางผังสำหรับที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ และบ้านพักได้บรรจุไว้ในแผนแล้วหลังจากนั้นได้มีการติดต่อระหว่างศาลกับจังหวัดอุบลราชธานีเรื่อยมา โดยจังหวัดอุบลราชธานียินดีให้ที่ดินราชพัสดุกินไว้เป็นศูนย์ราชการในการก่อสร้าง แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะก่อสร้าง ณ ที่ดินจุดใด และจะได้ที่ดินจำนวนเท่าใดในการก่อสร้าง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๕ นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีแทนนายประยูร มูลศาสตร ซึ่งได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครใต้ จึงได้ตรวจดูเรื่องราวต่อไป และในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๕ นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน และนายประชิด สรศักดิ์ ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้นและเป็นผู้พิพากษา

หัวหน้าศาลจังหวัดมุกดาหารในขณะนั้น ได้ไปตรวจดูสภาพที่ดินราชพัสดุ ซึ่งจังหวัด จะจัดเป็นศูนย์ราชการหลังจากตรวจแล้ว แจ้งให้กระทรวงยุติธรรมส่งเจ้าหน้าที่กับช่างของกรมโยธาธิการไปร่วมตรวจดูเพื่อจะได้ตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่า จะทำการก่อสร้างอาคารศาลและบ้านพัก ณ จุดใด ต่อมาในเดือน กรกฎาคม ๒๕๒๕ กระทรวงยุติธรรมได้ส่งนายวิชัย ชนชมพูนุท ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ซึ่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลยในขณะนั้น นายมนตรี ศรีเอี่ยมสะอาด ผู้พิพากษาประจำกระทรวง นายकुโณดม ธรรมภรณ์พิลาศ วิศวกรโยธา ๗ กรมโยธาธิการ นายวัยโรจน์ ชัยมพร สถาปนิก ๖ กรมโยธาธิการ ออกไปร่วมตรวจกับนายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี และนายอภิรัชต์ ทวีศรี โยธาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ในขณะนั้นมี นายวัชร เสาโกมุท นายอำเภออำนาจเจริญ กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินได้นำที่ดินให้ดูด้วย หลังจากร่วมกันตรวจโดยละเอียดแล้ว จึงได้ตัดสินใจเลือกที่ตั้งศาลและบ้านพักดังที่เห็นประจักษ์อยู่ในขณะนั้น การวางแผนในการก่อสร้างต้องการที่จะให้เป็นสถานที่อันสง่างามนั้บรียบขึ้นไป จึงต้องใช้สถานที่กว้างขวางซึ่งการวางแผนดังกล่าว นายอภิรัชต์ ทวีศรี โยธาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ในขณะนั้น ร่วมกับวิศวกรโยธาและสถาปนิกของกรมโยธาธิการ โดยวางตามความต้องการของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ต่อมาได้มีการประมูลและเปิดซองประกวดราคา ณ กระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๕ ผลการประมูลได้ ห้างหุ้นส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้าง โดยนายสงวน ไชยชุมศักดิ์ หุ้นส่วนผู้จัดการเป็นผู้ประมูลได้ในวงเงิน ๓๕ ล้านบาท ต่อมาวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๕ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีผลบังคับจึงได้ทำสัญญาก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๒๕ กำหนดจะสร้างเสร็จในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๗ เริ่มก่อสร้างจริงๆ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ เวลา ๘.๕๘ นาฬิกา โดยผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในขณะนั้น

เป็นผู้ใหญ่ นายเชย จันสุดะ เป็นผู้คำนวณฤกษ์ ในวันประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ มีนายมารุต บุณนาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในขณะนั้นเป็นประธาน และมีนายไพจิตร วิเศษโกสิน ซึ่งเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ ในขณะนั้นเป็นผู้กล่าวรายงาน นายโสภณ รัตนากร ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้ไปร่วมในวันดังกล่าวด้วย ก่อนก่อสร้างศาล และบ้านพักมีหน่วยงานอื่นตั้งอยู่ในที่ดินราชพัสดุหลายหน่วย ได้แก่ ที่ทำการไฟฟ้าอำเภออำนาจเจริญ ศูนย์แพร่พันธุ์สัตว์ และหน่วยบงกักรักษาป่า การก่อสร้างศาลและบ้านพัก นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน ได้ให้ดำเนินการควบคู่กันไปกับการเจรจาให้หน่วยงานต่าง ๆ รอดอนสิ่งปลูกสร้างออกไป ซึ่งทุกฝ่ายก็ให้ความร่วมมือด้วยดี ทำให้การก่อสร้างศาลและบ้านพักเสร็จก่อนกำหนด ซึ่งมีทั้งหมด ๒๐ งด โดยมีคณะกรรมการตรวจการจ้าง คือ

นายไพจิตร วิเศษโกสิน	อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓	เป็นประธานกรรมการ
นายเปลื้อง วัฒนานทร	อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓	„
นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี	เป็นกรรมการ
นายวิชัย ชนชมพูนุท	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง	เป็นกรรมการ
นายประชิด ศรศักดิ์	ผู้พิพากษาอาวุโสศาลจังหวัดอุบลราชธานี	เป็นกรรมการ
นายมนตรี ศรีเอี่ยมสะอาด	ผู้พิพากษาประจำกระทรวง	เป็นกรรมการ
นายวัยโรจน์ ชัยมพร	สถานี ๖ กองแบบแผนกรมโยธาธิการ	เป็นกรรมการ
นายคุณเฒ่า ธรรมาภรณ์ทีลาศ	วิศวกรโยธา ๗ กองแบบแผนกรมโยธาธิการ	„

นายรณ คงพินิจ เป็นนายช่างจากกรมโยธาธิการ ทำหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างของฝ่ายผู้จ้าง คือกระทรวงยุติธรรม นายกุชชงค์ ตั้งตุลยางกูร และนายสละ ทองวิบูลย์ เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างของฝ่ายผู้รับจ้าง คือ หน่วยงานส่วนจำกัด สงวนไชยก่อสร้าง

เมื่อการก่อสร้างศาลและบ้านพักเสร็จก่อนกำหนด จึงได้ประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๗ โดยเชิญ นายพิภพ อະสีตรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานในพิธี

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ สร้างในที่ดินราชพัสดุเนื้อที่ประมาณ ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๖๑ ตารางวา และบ้านพักข้าราชการตุลาการและตุกรการสร้างในที่ดินราชพัสดุเนื้อที่ประมาณ ๒๕ ไร่ ๓ งาน ๖๐ ตารางวา รวมทั้งศาลและบ้านพัก เนื้อที่ประมาณ ๔๘ ไร่ ๒ งาน ๒๑ วา

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นตึกสองชั้นหลังคาทรงไทย ขนาด ๘ บัลลังก์ มีมุข ตรงกลางยื่นออกไปทางด้านหลังชั้นบนเป็นห้องทำงานของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและห้องผู้พิพากษา ด้านข้างซ้ายขวาเป็นบัลลังก์ ข้างละ ๓ บัลลังก์ ทางด้านขวาติดกับบัลลังก์เป็นห้องสมุดและห้องประชุมทางด้านซ้าย ติดกับบัลลังก์ เป็นห้องรับแขกของผู้พิพากษา ตรงกลางถัดจากห้องผู้พิพากษาเป็นห้องโถงซึ่งจัดไว้เป็นที่ตั้งของศูนย์โทรศัพท์ และที่ทำงานของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ ชั้นล่างของมุขเป็นห้องเก็บสำนวน ห้องขัง ชายและหญิงและห้องพัสดุ ชั้นล่างตรงกลางเป็นห้องโถงใช้เป็นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ชั้นล่างซ้ายเป็นห้องคุมประพฤติผู้ใหญ่ สำนักงานบังคับคดีกับบัลลังก์อีก ๒ บัลลังก์ ด้านขวาเป็นห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ตุกรการศาล และห้องจำศาล ห้องพักทนายความ ห้องพักอัยการและห้องพัสดุ ทางด้านริมสุดของศาลทั้งสองข้างเป็นห้องนาและห้องส้วม

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญเป็นศาลทันทสมัย ห้องผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และห้องผู้พิพากษาปุทธิม และเป็นห้องปรับอากาศ นอกจากนั้นบัลลังก์ทุกบัลลังก์ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องรับแขก และห้องจำศาลเป็นห้องปรับอากาศทั้งสิ้น ในตัวอาคารศาลมีโทรศัพท์ใช้ทุกห้อง แม้บัลลังก์ก็จัดโทรศัพท์ไว้ จำนวน ๔ บัลลังก์ รวม ๔ เครื่อง โทรศัพท์ที่ใช้ชนิดที่ทันสมัยสามารถเก็บความจำไว้ได้ทุกเครื่อง ๆ ละ

๑๐ หมายเลข ถ้าเก็บความจำส่วนรวมได้ ๕๐ หมายเลข เมื่อรวมกันแล้วทุกเครื่อง เก็บความจำได้ ๑๐๐ หมายเลข การโทรศัพท์ที่ออกจะยกหูหรือไม่ยกหูก็ได้ โดยเพียงแต่รอการตอบรับผ่านลำโพงเข้ามาจึงยกหูโทรศัพท์ขึ้น พูดโอนสายโทรศัพท์ให้ หมายเลขอื่นพูดก็ได้ สามารถสนทนาภายในได้ ๓ เครื่องในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีประสิทธิภาพด้านอื่น ๆ อีก นับว่าเป็นศาลแห่งแรกที่ใช้โทรศัพท์ระบบนี้

บริเวณศาล นอกจากตัวอาคารศาลแล้ว ยังประกอบไปด้วย
 โรงจอดรถยนต์ ซึ่งสามารถนำรถไปจอดได้ไม่น้อยกว่า ๑๐ คัน
 ร้านอาหาร ได้มาตรฐาน และเป็นท่อยอาศัยได้ด้วย
 สนามเทนนิส เป็นสนามมาตรฐาน ใช้หลอดไฟชนิดที่ประหยัดไฟฟ้า

แต่ความสว่างเป็นเยี่ยม มีสองคอร์ต พร้อมกับสนามน็อกบอร์ต ๑ แห่ง ล้อมรอบด้วยตาข่ายอย่างดี กว้างประมาณ ๔๘ x ๓๖ เมตร

บอมบยาม เป็นบอมบยามมาตรฐาน มีห้องนอน ห้องนั่ง ห้องส้วมด้วย

ถัดจากบริเวณศาลเป็นบ้านพักข้าราชการ ประกอบด้วยบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ หลัง บ้านพักผู้พิพากษา ๖ หลัง บ้านพักข้าราชการระดับ ๕,๖ จำนวน ๒ หลัง บ้านพักระดับ ๓,๔ จำนวน ๖ หลัง บ้านพักระดับ ๑,๒ จำนวน ๘ หลัง ๒๔ หน่วย ทั้งบริเวณบ้านพัก และบริเวณศาลมีรั้วคอนกรีตล้อมรอบ ในเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ มีอาณาเขตครอบคลุมถึง ๗ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ คือ อำเภออำนาจเจริญ อำเภอเสนางคนิคม อำเภอเขมราฐ อำเภอชานุมาน อำเภอกุศขำบุรีน อำเภอพนา อำเภอหัวตะพาน และกิ่งอำเภอโพธิ์ไทร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคนแรก และผู้พิพากษาของศาลดังกล่าวคือ

นางอรพินท์	เศรษฐมานิต	เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายเฉลิมชัย	ศรีเลิศชัยพานิช	เป็นผู้พิพากษา
นายอำนาจ	ทองชมภู	เป็นผู้พิพากษา

คำแนะนำ

การติดต่อราชการศาล ว่าด้วยการไปศาลและปฏิบัติตนในศาล

นายวิวัฒน์ แก้วเกิดเคน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ท่านผู้มั่งคั่งหรือความจำเป็นที่จะต้องไปศาล ไม่ว่าจะในฐานะที่เป็นคู่ความ เป็นพยาน ไปประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ไปฟังการพิจารณาคดี หรือไปพบผู้ต้องขังซึ่งศาลเบิกตัวมาพิจารณาคดีก็ตาม โปรดปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ถ้าต้องไปตามหมายของศาล ก่อนไปควรตรวจดูหมายให้แน่ชัดว่าเป็นหมายของศาลไหน เรื่องอะไร เมื่อใด เพื่อจะเตรียมตัวได้ถูกต้อง เช่น อาจเป็นหมายเรียกให้ไปเป็นพยาน ให้ส่งเอกสารหรือหมายนัดให้ส่งตัวจำเลย ฯลฯ และขอให้นำหมายนั้นไปด้วยเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเมื่อไปถึงศาลแล้ว

หากมีเหตุขัดข้องไม่อาจไปศาลหรือปฏิบัติตามหมายนั้นได้ ขอให้แจ้งให้ศาลทราบล่วงหน้าเสียแต่เนิ่น ๆ ว่ามีเหตุขัดข้องอย่างไร เช่น เพราะเจ็บป่วยหรือติดราชการสำคัญ หากมีใบรับรองของแพทย์ว่าป่วยหรือมีหนังสือรับรองของผู้บังคับบัญชาว่าติดราชการสำคัญแนบไปด้วย ก็จะเป็นการดี

การไม่ไปศาลหรือไม่ปฏิบัติตามหมายศาล โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ อาจเกิดผลเสีย เช่น ศาลอาจออกหมายจับหรือส่งถอนการประกันตัวจำเลย หรือส่งปรับนายประกันได้

๒. ถ้าจะไปประกันผู้ต้องหาหรือจำเลย จะต้องเตรียมหลักทรัพย์หรือเงินสด หนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส. ๓ หรือ สก. ๑ ไปด้วย ถ้าที่ดินตั้งอยู่คนละจังหวัดกับศาล ควรมีหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานที่ดินหรือนายอำเภอท้องที่ไปแสดงว่าที่ดินดังกล่าวมีราคาปานกลางไร้อะไรละเท่าใด ถ้าจะไปรับเงินหรือโฉนดหรือหลักทรัพย์คืนขอให้นำไปรับไปด้วย และอย่าลืมนำบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวข้าราชการไปด้วยเช่นกัน

๓. ห้ามนำอาวุธทุกชนิดเข้าไปในบริเวณศาล ถ้าท่านมีอาวุธบนติดตัวไป จะต้องเก็บหรือฝากไว้ที่นอกเสียก่อนที่จะเข้าไปในศาล มิฉะนั้นจะเป็นการละเมิดอำนาจศาล

๔. เมื่อไปถึงศาลแล้ว หากมีข้อสงสัยในเรื่องใด ขอให้สอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของหรือศาล เช่น ไปเป็นพยานศาลก็ควรสอบถามว่าคดีเรื่องนั้นศาลจะพิจารณาที่ห้องพิจารณาไหน และควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ประจำห้องพิจารณานั้นและคู่ความที่อ้างท่านมาเป็นพยานทราบว่าท่านมาศาลแล้ว

เมื่ออยู่บริเวณศาล ท่านจะต้องประพฤติตนเรียบร้อย ไม่ส่งเสียงดังหรือทะเลาะวิวาทกัน ไม่เบียดบังตาชะโงกดูห้องพิจารณาห้องนั้นห้องนี้ ถ้าจะเข้าไปฟังการพิจารณาคดีก็ให้เข้าไปเลย อย่าทำลับ ๆ ล่อ ๆ หรือเข้า ๆ ออก ๆ เป็นที่รำคาญแก่ผู้อื่นและรบกวนการพิจารณาคดี

๕. โดยปกติการพิจารณาคดีของศาลจะทำโดยเปิดเผย ประชาชนทั่วไปมีสิทธิเข้าไปฟังการพิจารณาได้ แม้จะมีไต่ถามของคู่ความหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนั้น ทางศาลได้จัดที่นั่งสำหรับประชาชนเข้ามาฟังการพิจารณาไว้ทุกห้อง

ผู้ที่เข้าฟังการพิจารณาของศาลต้องให้ความเคารพต่อศาล โดยแต่งตัวให้สุภาพเรียบร้อย ไม่สวมรองเท้าแตะ ไม่สนทนาหรือทำเสียงดัง ไม่สูบบุหรี่หรืออ่านหนังสือพิมพ์ และไม่ถ่ายภาพโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อศาลออกนั่งพิจารณา ผู้ที่อยู่ในห้องพิจารณาควรลุกขึ้นเป็นการแสดงความเคารพ ถ้าศาลอ่านคำพิพากษา คู่ความจะต้องยืนฟังคำพิพากษา ส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่ต้องยืน

๖. ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่ได้ประกันตัว เมื่อนั้นนัดพิจารณา ศาลจะเบิกตัวจากเรือนจำมาควบคุมไว้ที่ศาล ญาติหรือเพื่อนมักจะถือโอกาสขึ้นมาพบปะเยี่ยมเยียน

ซึ่งตามระเบียบแล้วจะเข้าเยี่ยมไปได้ต้องไปเยี่ยมที่เรือนจำ แต่เจ้าหน้าที่อาจผ่อนผันให้พูดคุยถามกันได้จากนอกห้องขังในระยะห่าง ๆ และให้ฝากสิ่งของเช่นอาหารหรือบุหรี่ได้ โดยให้เจ้าหน้าที่เรือนจำตรวจเสียก่อน อาหารควรใส่ภาชนะที่ตรวจได้ง่าย และควรเขียนชื่อและนามสกุลของผู้รับไว้ด้วย เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการส่งมอบ ถ้าจะฝากเงินเจ้าหน้าที่เรือนจำจะออกใบรับเงินให้ และจะจ่ายให้เป็นคูปองแทนเงิน

สิ่งของต่อไปนี้^{๕๗} เป็นของต้องห้าม จะส่งให้แก่ผู้ต้องขังไม่ได้ คือ

- (๑) ไม้ กัญชา หรือยาเสพติด หรือของมีคมอย่างอื่น
- (๒) สุราหรือน้ำเมาซึ่งดื่มแล้วเมาอย่างสุรา
- (๓) เครื่องอุปกรณ์สำหรับเล่นการพนัน
- (๔) เครื่องอุปกรณ์ในการหลบหนี
- (๕) อาวุธต่าง ๆ
- (๖) ของเน่าเสียหรือของมีพิษต่อร่างกาย
- (๗) วัตถุระเบิดหรือน้ำมันเชื้อเพลิง
- (๘) สัตว์มีชีวิต

๖. หากท่านไม่ได้รับความสะดวกประการใด โปรดแจ้งเจ้าสาด รองเจ้าสาด ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น ๆ อย่าเสียเงินทองให้แก่ผู้ใดที่แอบอ้างว่าจะช่วยให้ได้รับความสะดวก

๗. ผู้ได้รับหมายเรียกเป็นพยาน ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา และผู้ประสงค์จะขอประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยต่อศาล โปรดอ่านคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนั้นโดยเฉพาะด้วย คำแนะนำดังกล่าวอาจขอได้จากเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือเจ้าสาด

คำแนะนำ

ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา

ผู้ต้องหาและจำเลยคือใคร

ผู้ต้องหาคือ บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องร้องต่อศาล และอาจจะถูกจับนำตัวมาควบคุมไว้ เพื่อทำการสอบสวน

จำเลยคือ บุคคลซึ่งถูกฟ้องขังศาลแล้ว โดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

ผู้ต้องหาจะถูกควบคุมตัวนานเท่าใด

เมื่อบุคคลใดถูกจับเป็นผู้ต้องหา เจ้าพนักงานมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาขึ้นได้ไม่เกิน ๗ วัน สำหรับความผิดทชนศาลอาญาหรือศาลจังหวัด ไม่เกิน ๗๒ ชั่วโมง สำหรับความผิดทชนศาลแขวง (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) และไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง สำหรับความผิดทชนศาลคดีเด็กและเยาวชน ทั้งนี้นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกนำตัวมาถึงที่ทำการของเจ้าพนักงาน

สำหรับความผิดลหุโทษ (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) เจ้าพนักงานจะควบคุมตัวไว้ได้เพียงเท่าเวลาที่จะตามคำให้การ ชอและที่อยู่เท่านั้น จากนั้นต้องปล่อยตัวไป

ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวในชั้นสอบสวนมีสิทธิดังนี้

1. ให้การต่อพนักงานสอบสวนเมื่อถูกสอบสวน หรือปฏิเสธไม่ยอมให้การ หรือขอไปให้การในชั้นศาล ถ้าให้การต่อพนักงานสอบสวนนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานชั้นผู้ต้องหา ในการพิจารณาคดีของศาลได้
2. ขอบพบทนายเพื่อปรึกษาคดีที่ถูกกล่าวหา
3. ขอประกันตัวต่อพนักงานสอบสวน

การผิดฟ้องและฝากขังในศาลแขวง

๑. ความผิดทขนศาลแขวงนั้น พนักงานอัยการจะต้องฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงภายใน ๓๒ ชั่วโมง แต่ถ้าไม่อาจฟ้องผู้ต้องหาภายในเวลาดังกล่าวได้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาล และยื่นคำร้องขอฝากขังและผิดฟ้องต่อศาล ศาลอนุญาตได้ไม่เกิน ๕ คราว คราวละไม่เกิน ๖ วัน

๒. ถ้าผู้ต้องหาได้ประกันตัวชั้นสอบสวน ไม่ต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาล เพียงแต่ยื่นคำร้องขอผิดฟ้องอย่างเดียว

การฝากขังในศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

๑. ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ และพนักงานสอบสวนไม่อาจสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓ วัน พนักงานสอบสวนต้องส่งตัวผู้ต้องหามาศาล และพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ขังผู้ต้องหาไว้ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าฝากขัง

ในกรณีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกิน ๓ วัน แต่ถ้าอัตราโทษเกินกว่าศาลสั่งขังได้หลายครั้งติด ๆ กัน และครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑๒ วัน รวมทั้งหมดไม่เกิน ๔๘ วัน เว้นแต่ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป ศาลสั่งขังได้รวมทั้งหมดไม่เกิน ๘๔ วัน

๒. ถ้าผู้ต้องหาได้ประกันตัวชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องมาศาลจนกว่าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะขอฝากขัง หรือนำตัวผู้ต้องหาขึ้นมาฟ้องต่อศาล

๓. สำหรับศาลจังหวัด ที่นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะฟ้องผิดฟ้อง และฝากขังผู้ต้องหาในศาลจังหวัดเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติในศาลแขวง

การผิดฟ้องในศาลคดีเด็กและเยาวชน

เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ซึ่งต้องหาว่าได้กระทำความผิด ซึ่งความผิดนั้นอยู่ในอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนจะต้องสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน แล้วส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องต่อศาลให้ทันภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันจับกุม หากฟ้องไม่ทัน พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องขอผิดฟ้อง ศาลจะอนุญาตได้ไม่เกิน ๔ ครั้ง คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน เว้นแต่จะมีอัตราโทษอย่างต่ำให้อำนาจตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลจะอนุญาตให้ผิดฟ้องกี่ครั้งก็ได้

เมื่อมีการฝากขังหรือผิดฟ้อง ผู้ต้องหาห้ามสทธรดงน

๑. แลลงคัดค้านคำร้องของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการที่ขอฝากขังหรือผิดฟ้อง

๒. ยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาล หากศาลอนุญาตให้ขังตามที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขอ

ในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัวจากศาล ผู้ต้องหาต้องมาศาลทุกครั้ง พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอฝากขังต่อ และผู้ประกันอาจยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อ โดยให้ถือหลักทรัพย์สินและสัญญาเดิม

การสู้คดีในศาล

๑. กรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ พนักงานอัยการต้องนำตัวผู้ต้องหา มาศาลและศาลจะส่งประทับฟ้องได้เลยทีเดียว โดยไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้อง

๒. กรณีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลจะต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อน โดยศาลจะส่งสำเนาคำฟ้องกับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาหรือไม่มาฟังการไต่สวนและจะตั้งทนายให้ชกค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้

ในวันได้ส่วนมูลฟ้อง ถ้าจำเลยจะรอฟังคำสั่งศาล จำเลยควรเตรียมหลัก
ทรัพย์มาเพื่อขอประกันตัวด้วย เพราะหากศาลมีคำสั่งว่าคดีมีมูลให้ประทับฟ้องโจทก์
ไว้พิจารณา ศาลอาจรับตัวจำเลยไว้ชั่วคราวระหว่างพิจารณาได้ ทางปฏิบัติศาลอาจไม่รับตัว
จำเลยไว้ซึ่งทันที แต่จะให้โอกาสจำเลยเตรียมตัวสู้คดี โดยจะนัดวันให้จำเลยยื่นคำ
ให้การแก้คดีอีกครั้งหนึ่ง ในวันนัดแก้คดีจึงจะรับตัวจำเลยไว้ซึ่งในระหว่างพิจารณา
เว้นแต่จำเลยจะมีประกันตัวไป

เมื่อศาลประทับฟ้องแล้วหากจำเลยจะสู้คดีควรปฏิบัติดังนี้

๑. ยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาล ทั้งนี้ไม่ว่าจำเลยจะได้รับอนุญาตให้
ประกันตัวในชั้นสอบสวน หรือชั้นฝากขังหรือไม่ก็ตาม
๒. ยื่นคำให้การต่อศาลหากจำเลยประสงค์จะให้การ
๓. หาทนายเพื่อช่วยเหลือตนในการดำเนินคดีต่อไป

การหาทนาย

โดยปกติ จำเลยจะต้องหาทนายเองและเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง เว้นแต่ใน
คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือคดีที่จำเลยเป็นเด็กอายุไม่เกิน
๑๗ ปี ถ้าจำเลยไม่มีทนายและต้องการทนาย ศาลจะตั้งทนายให้โดยจำเลยไม่ต้อง
เสียค่าจ้างให้ทนาย

การให้การต่อศาล

เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ก่อนที่ศาลจะพิจารณาคดีต่อไป ศาลจะอ่านและ
อธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามว่าได้กระทำผิดจริงหรือไม่ จำเลยจะให้การหรือไม่ให้
การก็ได้ ถ้าจำเลยประสงค์จะให้การควรปฏิบัติดังนี้

๑. ถ้าจำเลยกระทำผิดจริง ควรให้การรับสารภาพต่อศาล เพราะการรับ
สารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยปกติศาลจะปรานีลดโทษให้ อันเป็น
ผลดีแก่จำเลยที่จะได้รับโทษในสถานเบา

๒. ถ้าจำเลยมิได้กระทำผิดหรือประสงค์จะต่อสู้คดี ควรให้การปฏิเสธความผิด ส่วนการให้การในรายละเอียดอย่างไรจึงจะเป็นผลดีแก่จำเลย ควรปรึกษาทนาย

๓. มีคดีบางประเภทกฎหมายยกเว้นโทษให้ บางกรณีกฎหมายถือว่าไม่เป็นความผิด บางกรณีกฎหมายถือว่าเป็นความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ บางกรณีกฎหมายให้อำนาจศาลที่จะลงโทษน้อยกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย หรือบางกรณีกฎหมายลดมาตราส่วนโทษให้ เช่นการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิ การกระทำด้วยความจำเป็น การกระทำโดยบันดาลโทสะ การกระทำในขณะที่ไม่รู้ผิดชอบ สามีกระทำต่อภริยา หรือภริยากระทำต่อสามี บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน หรือผู้สืบสันดานกระทำต่อบุพการี หรือพี่หรือน้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน หรือในคดีที่เด็กอายุไม่เกิน ๑๓ ปี เป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้นจำเลยจะให้การอย่างไร เพื่อให้ได้ประโยชน์ตามเงื่อนไขของกฎหมาย ควรจะปรึกษาทนาย

การขอให้ศาลรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ

๑. ในคดีความผิดซึ่งศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าปรากฏว่าจำเลยไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอันอันควรปรานีแล้ว ศาลอาจจะรอกการลงโทษ หรือรอกการกำหนดโทษจำเลยก็ได้ อันเป็นผลดีแก่จำเลยที่จะไม่ต้องรับโทษจำคุก

๒. จำเลยที่ประสงค์จะขอให้ศาลรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ ควรเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ ฯลฯ ดังกล่าวในข้อ ๑ ทมอยู่มาให้พร้อม และยื่นต่อศาลเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของศาล เช่น เรื่องอายุของจำเลยก็ควรมีสู่จิตบัตร หรือสำเนาทะเบียนบ้าน หรือบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดง ถ้าเป็นนักเรียนก็ควรมีใบรับรองจากโรงเรียน ถ้าเป็นข้าราชการ พนักงาน

ถูกจ้าง ก็ควรมีคำรับรองจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง หรือถ้าหากเป็นกรณีที่มีการ
ชดใช้ค่าเสียหาย จำเลยก็ควรนำผู้เสียหายมาแถลงต่อศาลด้วย หากนำมาไม่ได้จริงๆ
ก็ควรมีบันทึกข้อตกลงเรื่องค่าเสียหาย ซึ่งพนักงานสอบสวนทำไว้ หรือให้พนักงาน
อัยการโจทก์รับรองว่าเป็นจริง

การพิจารณาคดีอาญาในศาลต้องทำต่อหน้าจำเลย

การพิจารณาและการสืบพยานในคดีอาญานั้น ศาลจะต้องกระทำต่อหน้า
จำเลย จำเลยจึงต้องมาศาลทุกนัดที่มีการพิจารณาคดีเรื่องของตนทุกที เว้นแต่

๑. ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มา
ฟังการพิจารณาและการสืบพยาน
๒. ในคดีที่จำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่าการ
พิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำ ไม่เกี่ยวข้องกับจำเลยคนใด ศาลจะ
พิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้
๓. ในกรณีที่มีการส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น หรือการเดินทางเชิญสืบ-
นอกศาล จำเลยจะไปฟังการพิจารณาหรือไม่ก็ได้

หน้าหน้าสืบ

ในคดีอาญากฎหมายสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้
ว่าเป็นผู้กระทำผิด ดังนั้นโจทก์จึงมีหน้าหน้าสืบก่อนว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด แล้ว
จำเลยจึงจะนำสืบแก้ข้อกล่าวหาของโจทก์

ค่าธรรมเนียม

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาล จำเลยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
เช่นไรอย่างใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากคำรับรองสำเนาเอกสาร

การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง

โดยปกติศาลต้องอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยฟัง จำเลยจึงต้องมาฟังตามวันเวลาที่ศาลนัด ถ้าจำเลยไม่มาฟังและศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยจงใจหลบหนีหรือจงใจไม่มา ศาลจะออกหมายจับจำเลย ถ้ายังไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ศาลอาจอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นลับหลังจำเลยได้ โดยถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

การอุทธรณ์หรือฎีกา

๑. เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิจารณาลงโทษจำเลยแล้ว ถ้าเป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือต้องห้ามฎีกา โจทก์จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา โดยยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อศาลชั้นต้น กรณีอุทธรณ์ต้องยื่นภายในกำหนด ๑๕ วัน กรณีฎีกาต้องยื่นภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาให้จำเลยฟัง

คดีใดจะอุทธรณ์หรือฎีกาได้หรือไม่ ควรปรึกษานาย

๒. กรณีที่จำเลยถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ จำเลยอาจยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อพิศได้ภายในกำหนดอายุอุทธรณ์หรือฎีกา เพื่อให้พิศส่งไปยังศาล

๓. กรณีที่โจทก์อุทธรณ์หรือฎีกา หากศาลส่งสำเนาอุทธรณ์หรือสำเนาฎีกาให้จำเลยไม่ได้ ไม่ว่าจะเพราะหาตัวจำเลยไม่พบ หรือจำเลยหลบหนี หรือจำเลยจงใจไม่รับสำเนาอุทธรณ์หรือสำเนาฎีกาก็ตาม ศาลชั้นต้นจะส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาต่อไป

๔. จำเลยจะให้ทนายจำเลยยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อศาลแทนตนก็ได้ แต่ถ้าจำเลยและทนายต่างยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาด้วยกัน ศาลจะเรียกจำเลยมาสอบถามให้เลือกเอาอุทธรณ์หรือฎีกาฉบับหนึ่งฉบับใดเพียงฉบับเดียว

๕. เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย หากเป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา และจำเลยประสงค์จะขอให้ศาลปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ฎีกา จำเลยต้องยื่นคำร้องขอประกันตัวพร้อมกับคำฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกา โดยยื่นต่อศาลชั้นต้น แต่ถ้าหากจำเลยทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกายังไม่เสร็จ จำเลยต้องทำคำร้องว่าจะอุทธรณ์หรือฎีกา คัดค้านคำพิพากษาพร้อมลงบันทึกขอประกันตัวต่อศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นอาจจะส่งเรื่องประกันตนเอง หรือส่งไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาส่งเมื่อศาลชั้นต้นได้รับอุทธรณ์หรือฎีกาของจำเลยแล้ว

เมื่อคดีถึงที่สุดจำเลยมีสิทธิอย่างไร

เมื่อคดีถึงที่สุดจำเลยได้รับโทษอย่างไร จำเลยมีสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอรับพระราชทานอภัยโทษ โดยจำเลยหรือผู้ทมิประโยชน์เกี่ยวของต้องยื่นเรื่องราวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถ้าหากจำเลยต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำ จะยื่นต่อพัสดหรือผู้บัญชาการเรือนจำก็ได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ถวายความเห็น หรือคำแนะนำต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จำเลยต้องโทษประหารชีวิต จะทูลเกล้าถวายเรื่องราวได้เพียงครั้งเดียวภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันฟังคำพิพากษา

ส่วนโทษอย่างอื่นจะยื่นทูลเกล้าฯ เมื่อไรก็ได้ แต่ถ้าถูกยกโทษหนึ่งแล้วจะยื่นใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้น ๒ ปี นับแต่วันถูกยกครั้งก่อน

โทษทางอาญา

๑. โทษทางอาญามีอยู่ ๕ สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สัน
๒. โทษประหารชีวิต จำเลยจะถูกประหารชีวิตเมื่อพ้น ๖๐ วัน นับแต่วันฟังคำพิพากษาอันถึงที่สุด เว้นแต่จำเลยจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวขอให้พระราชทานอภัยโทษก็จะได้รับการรอกการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้น ๖๐ วัน นับแต่

วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายเรื่องราว แต่ถ้าทรงขกเรื่องราวนั้นเสยก็
จะดำเนินการประหารชีวิตได้เลย

๓. จำเลยที่ตองโทษจำคุกจะถูกขังไว้ในเรือนจำ การกำหนดระยะเวลา
จำคุกจะนับวันเริ่มจำคุกรวมเข้าด้วย และนับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่คำนึงถึงจำนวน
ชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาจำคุกกำหนดเป็นเดือน นับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้า
กำหนดเป็นนบกกำหนดตามบทปฏิทิน

๔. โทษกักขัง จำเลยจะถูกกักขังไว้ในสถานทีกักขังซึ่งกำหนดแต่มิใช่
เรือนจำโดยปกติจะนำไปกักขังที่สถานตำรวจ หรือถ้าเจ้าพนักงานตำรวจเห็นสมควร
ก็อาจจะส่งตัวไปขังไว้ ณ สถานกักขังกลาง จังหวัดปทุมธานี ก็ได้

๕. โทษปรับ ถ้าจำเลยไม่ชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาล
พิพากษา จะถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับหรือจะถูกกักขังแทนค่าปรับ

หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับในวันทั้งคำพิพากษา ศาลอาจสั่งให้กักขังแทนค่า
ปรับทันที โดยถือว่าเป็นการกักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อน เว้นแต่จำเลยจะขอประ
กันตัว เพื่อหาเงินมาชำระค่าปรับ

การกักขังแทนค่าปรับคืออัตรา ๒๐ บาทต่อหนึ่งวัน และนับวันแรกเป็นหนึ่ง
วันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง ในกรณีที่จำเลยชำระค่าปรับ ศาลจะคิด
หักวันที่จำเลยถูกคุมขังมาก่อนออกจากจำนวนเงินค่าปรับ ไม่ว่าจำเลยจะถูกคุมขังที่
สถานตำรวจหรือที่เรือนจำ

การกักขังแทนค่าปรับนั้น ไม่ว่าค่าปรับจะมากเพียงใดห้ามศาลสั่งกักขังเกิน
๑ ปี เว้นแต่ค่าปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งกักขังเกินกว่า ๑ ปี แต่ไม่
เกิน ๒ ปีก็ได้

โทษริบทรัพย์สิน เป็นโทษซึ่งกระทำแก่ทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้เป็นของกลาง

ในกรณีที่ศาลสงฆ์รับทรัพย์สิน หากเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมิใช่
เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด
และทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีใครเห็นเป็นใจด้วยในการกระทำ
ความผิด เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงอาจยื่นคำร้องขอคืนศาลได้ การยื่นคำร้องขอ
ทรัพย์สินคืนโดยปกติยื่นได้ภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด เว้น
แต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ

ในกรณีที่เงินทรัพย์สินซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมิใช่เป็นความ
ผิดเช่น บันไดเงิน ผืนหรือเฮโรน ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้ใด ศาลจะสงฆ์รับ
ทรัพย์สิน และเจ้าของที่แท้จริงไม่อาจร้องขอคืนได้

การขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล

ขอประกันตัวได้เมื่อใด

การขอปล่อยชั่วคราวหรือที่เรียกว่า “ขอประกัน” ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ในคดีอาญาต่อศาลทำได้ ๒ ระยะคือ

๑. ชั้นฝากขังระหว่างสอบสวน

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง พนักงานสอบสวนมีอำนาจ
ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เพียงชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง (ไม่เกิน ๓ วัน สำหรับคดีที่ชั้นศาล
อาญาและศาลจังหวัด ไม่เกิน ๓๒ ชั่วโมง สำหรับคดีที่ชั้นศาลแขวง) หลังจากนั้น
หากการสอบสวนยังไม่เสร็จ และจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไป พนักงานสอบสวน
หรือพนักงานอัยการ จะต้องร้องขอต่อศาลให้ศาลส่งขังผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน
ต่อไปอีก ซึ่งเรียกกันว่า “ฝากขัง”

เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำผู้ต้องหาไปฝากขัง ต่อศาลใด ผู้ต้องหาที่มีสิทธิขอให้ศาลปล่อยตัวชั่วคราวสำหรับระยะเวลาที่ศาลให้ฝากขังได้ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าขอประกันตัว การฝากขังในศาลแขวงมีกำหนดเวลาช่วงละ ๖ วัน การฝากขังในศาลอาญาหรือศาลจังหวัด ถ้าเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีกำหนดช่วงเวลาเดี่ยวไม่เกิน ๗ วัน แต่ถ้าอัตราโทษเกินกว่านั้น จะมีกำหนดเวลาช่วงละไม่เกิน ๑๒ วัน หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขอฝากขังต่อ ผู้ต้องหาที่ขอประกันตัวต่อไปได้อีก

๒. ชนพิจารณาของศาล

เมื่อศาลรับคำฟ้องของโจทก์และรับตัวจำเลยไว้พิจารณาคดีแล้ว จำเลยจะอยู่ในอำนาจของศาลตลอดไปจนกว่าจะเสร็จคดี แต่จำเลยมีสิทธิขอประกันต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ถ้าเป็นการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่พิจารณาคดีนั้น หรือยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ได้

ใครมีสิทธิขอประกัน

๑. ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิขอประกันตัวเอง โดยวางหลักทรัพย์
๒. ผู่อื่นซึ่งเรียกกันว่า “นายประกัน” อาจยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ โดยวางหลักทรัพย์เช่นเดียวกัน

เสียค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง

การขอประกันไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น แบบพิมพ์ขอได้จากเจ้าหน้าที่ของศาล

ผู้ประกันสามารถรอกข้อความได้ด้วยตัวเอง ไม่จำเป็นต้องจ้างผู้ใดเขียน ถ้าสงสัยให้สอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์

หลักฐานที่ต้องใช้ในการขอประกัน

๑. หลักทรัพย์ที่ใช้ประกัน

การประกันตัวโดยปกติจะต้องมีหลักทรัพย์มาเป็นหลักประกัน ซึ่งอาจจะ เป็นเงินสด พันธบัตรของรัฐบาล สลากออมสิน เช็คของธนาคาร หรือหนังสือสำคัญ แสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส. ๓ หรือ ส.ค. ๑ ถ้าที่ดินตั้งอยู่นอกเขต ศาล ควรมีหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานที่ดิน หรือนายอำเภอท้องที่ไปแสดงด้วย ว่าที่ดินดังกล่าวมีราคาปานกลางไร้ละเท่าใด เมื่ออนุญาตให้ประกัน ศาลจะยึดทรัพย์ไว้ และออกใบรับให้ยึดถือไว้เป็นหลักฐานเพื่อขอหลักทรัพย์คืนในภายหลัง

๒. บัตรแสดงตัวบุคคล

ควรนำบัตรแสดงตัวบุคคลที่ทางราชการออกให้ เช่นบัตรประจำตัวประชาชน บัตรข้าราชการ บัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจ บัตรทหารผ่านศึก ใบอนุญาตขับขี่ไปด้วย ศาลจะไม่ยึดหลักฐานนี้ไว้ เพียงแต่ประสงค์จะตรวจสอบมิให้มีการแอบอ้าง ซึ่งอาจทำให้เกิดการเสียหายแก่ทางราชการเท่านั้น

ศาลจะให้ประกันเสมอไปหรือไม่

๑. คดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษไม่สูง หรือไม่ร้ายแรง เช่นลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ถ้าศาลเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่หลบหนี การปล่อยชั่วคราวจะไม่เกิดความเสียหายแก่การดำเนินคดี และผู้ประกันมีหลักทรัพย์เชือถือได้ ศาลจะอนุญาตให้ประกันในวันนั้นโดยที่ราคาประกันตามสมควรแก่ข้อหา

๒. คดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงเกิน ๑๐ ปี เช่น ปล้นทรัพย์หรือฆ่าผู้อื่น กฎหมายบัญญัติว่าศาลจะต้องสอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ก่อนว่าจะคัดค้านหรือไม่ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันสมควร ศาลจะงดการถามเสียก็ได้

อย่าหลงเชื่อผู้แอบอ้างว่าจะช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น ศาล
จะใช้ดุลพินิจสั่งโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามกฎหมายกำหนดไว้

สัญญาประกันใช้ได้เพียงใด

๑. ชั้นฝากขังระหว่างสอบสวน สัญญาประกันใช้ได้เท่าระยะเวลาการฝาก
ขังแต่ละครั้ง กล่าวคือในศาลแขวงมีกำหนดเวลา ๖ วัน เมื่อครบ ๖ วัน หากผู้ร้อง
ขอประกันตัวผู้ต้องหาต่อไปก็เพียงแต่ยื่นคำร้องต่อศาลว่า ประสงค์จะประกันผู้ต้องหา
ต่อไปโดยให้ถ้อยหลักฐานและสัญญาประกันเดิมทุกครั้งไป ซึ่งในศาลแขวงจะมีการ
ฝากขังได้อย่างมากไม่เกิน ๕ ครั้ง ส่วนในศาลจังหวัดและศาลอาญาก็มีวิธีการปฏิบัติ
เช่นเดียวกัน เพียงแต่ระยะเวลาการฝากขังนานกว่าในศาลแขวง คือ ฝากขังได้ไม่เกิน
ครั้งละ ๑๒ วัน และอย่างมากที่สุดไม่เกิน ๘๔ วัน

๒. ชั้นพิจารณาของศาล สัญญาประกันใช้ได้ตลอดไป จนกว่าศาลนั้น
จะพิพากษาคดี มีการขอถอนประกัน หรือศาลสั่งเพิกถอนสัญญาประกัน

นายประกันต้องปฏิบัติอย่างไร

๑. ให้ชื่อและที่อยู่แน่ชัดต่อศาล

นายประกันต้องให้ชื่อและที่อยู่แท้จริงต่อศาล ที่อยู่ต้องเป็นที่อยู่ในปัจจุบัน
และสามารถติดต่อได้ทันที หากมีการย้ายที่อยู่ต้องแจ้งให้ศาลทราบโดยเร็ว

๒. เซ็นสัญญาประกันและเซ็นทราบกำหนดส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย

เมื่อศาลอนุญาตให้ประกันตัว นายประกันต้องเซ็นสัญญาประกันไว้เป็น
หลักฐาน และต้องเซ็นทราบกำหนดวันเวลาส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมายังศาลด้วย

๓. ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล

ในชั้นฝากขัง นายประกันต้องนำตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยที่ตนประกันไปมา
ถึงศาลในวันครบกำหนดการฝากขังแต่ละครั้ง

ในชั้นพิจารณาคดีของศาล เมื่อศาลนัดให้จำเลยไปศาลในวันใด ไม่ว่าจะ
เป็นการนัดสืบพยาน นัดฟังคำพิพากษา นัดไปสอบถาม หรือ นัดเพื่อการอื่นใด
นายประกันต้องนำจำเลยไปส่งศาลทุกครั้ง

หากนายประกันผิดนัดไม่สามารถนำผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาล ตามที่กล่าว
ข้างต้น ศาลอาจถอนประกันและปรับนายประกันตามสัญญาทันที ฉะนั้นนายประกัน
จึงต้องคอยติดตามอยู่เสมอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ที่ใดในระหว่างการประกันตัว

เมื่อศาลสั่งปรับนายประกัน

ในกรณีที่ศาลสั่งปรับนายประกันตามสัญญาประกัน นายประกันต้องนำเงิน
ค่าปรับมาชำระต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ถ้านายประกันไม่นำเงินค่าปรับ
มาชำระให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ศาลกำหนด ศาลอาจสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่นำมาเป็น
หลักประกันขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระค่าปรับต่อไป และถ้าได้เงินไม่พอชำระ
ค่าปรับ ศาลอาจยึดทรัพย์สินอื่นของนายประกันมาขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับจน
ครบ

นายประกันที่ศาลสั่งปรับตามสัญญาประกัน มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลได้ภายใน
เวลา ๑๕ วัน หรืออาจนำตัวจำเลยมาส่งศาลและขอลดค่าปรับต่อศาล

การขอลอนประกัน

นายประกันอาจขอลอนประกันได้เสมอพร้อมกับนำตัวผู้ต้องหา หรือจำเลย
มาส่งศาล เมื่อศาลอนุญาตแล้วความรับผิดชอบตามสัญญาประกันก็เป็นอันสิ้นสุด

การคืนหลักประกัน

เมื่อคดีถึงที่สุด หรือศาลอนุญาตให้ลอนประกัน หรือสัญญาประกันสิ้นสุด
ลงโดยเหตุอื่น เช่น ศาลเพิกถอนสัญญาประกัน ศาลพิพากษาจำคุกจำเลย จำเลยตาย
นายประกันตาย หรือศาลสั่งปรับนายประกันเพราะผิดสัญญาแล้ว ย่อมขอรับหลัก
ประกันคืนจากศาลได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

ผู้ได้รับหมายเรียกเป็นพยาน

๑. ตรวจสอบหมายเสียก่อน

เมื่อได้รับหมายเรียกให้เป็นพยาน ต้องตรวจดูในหมายเรียกว่า ศาลที่ออกหมายเรียกเป็นศาลอะไร อยู่ที่ไหน เพราะในกรุงเทพมหานครและบางจังหวัดมีหลายศาล จะได้ไม่ต้องเสียเวลา หรือไปผิดศาล

ต้องตรวจดูในหมายเรียกว่า ให้พยานไปเบิกความในวัน เดือน ปีอะไร เวลาอะไร ปกติศาลจะนัดเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา หรือ ๑๓.๓๐ นาฬิกา พยานในคดีอาญาที่เป็นแพทย์ ปกติศาลจะนัดเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

๒. ไปศาลตามเวลานัด

พยานที่ได้รับหมายแล้ว มีความจำเป็นไม่อาจไปศาลได้ ต้องรีบแจ้งให้ศาลทราบเสียก่อนวันนัด การขจัดขืนไม่ไปศาลอาจถูกศาลออกหมายจับ นอกจากนั้นยังเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอีกด้วย

พยานควรไปถึงศาลให้ตรงตามเวลานัด เพราะถ้าถึงเวลานัดแล้วพยานยังไม่พร้อม ศาลอาจเลื่อนการสืบพยานไป และพยานอาจต้องไปศาลใหม่อีก ทำให้เสียเวลาเพิ่มขึ้น

๓. หาห้องพิจารณาและรอกการเบิกความ

เมื่อไปถึงศาลแล้ว ควรนำหมายเรียกไปสอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ หรือตรวจดูจากประกาศของศาลว่าคดีจะต้องเบิกความเป็นพยานนั้น ศาลจะออกพิจารณาที่ห้องพิจารณา เลขที่เท่าไร แล้วควรไปรอที่ห้องพิจารณานั้น เพื่อความสบายของพยานหรือเจ้าหน้าที่ศาลจะได้ทราบว่าพยานมาแล้ว

พยานคนใดจะเบิกความก่อนหลังสุดแล้วแต่ศาลหรือคู่ความฝ่ายทอ้าง ผู้ท
ยังไม่ถึงคราวจะเบิกความต้องรอนอกห้องพิจารณารอหรือห้องทักทอาน

๔. การปฏิญาณหรือสาบานตน

เมื่อถึงคราวที่พยานเบิกความ เจ้าหน้าทศาลจะเป็นผู้เรียก ก่อนเบิกความ
พยานจะต้องปฏิญาณหรือสาบานตามลัททิสาศนาของตน เว้นแต่

- (๑) บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี หรือหย่อนความรู้สทกษิตชอบ
- (๒) ภิกษุสามเณรในพุทธศาสนา
- (๓) บุคคลที่คู่ความตกลงกันว่าไม่ต้องปฏิญาณหรือสาบาน

สำหรับพระภิกษุสามเณรนั้นจะไม่ไปศาลและไม่เบิกความเลยก็ได้ พยานที่
จัดชนคำสงคาลทให้ปฏิญาณหรือสาบานหรือไม่เบิกความ มีความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญา

๕. การถามพยาน

เมื่อปฏิญาณหรือสาบานตนแล้ว พยานจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับข้อ อายุ
ที่อยู่ และความเกี่ยวพันระหว่างพยานและคู่ความ

ต่อจากนั้นคู่ความหรือทนายความฝ่ายทอ้างพยานมาศาลจะซักถามเรื่องราว
จากพยาน เมื่อฝ่ายทอ้างพยานมาถามเสร็จแล้ว คู่ความหรือทนายออกฝ่ายหนึ่งก็จะถาม
ค้านพยาน เสร็จแล้วฝ่ายทอ้างพยานมาอาจจะถามต้งพยานอีกครั้งหนึ่ง

กฎหมายห้ามมิให้ถามพยานด้วยคำถามที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี หรือ
คำถามที่อาจทำให้พยานหรือคู่ความออกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา
หรือคำถามที่เป็นการหมิ่นประมาทพยาน

๖. การเบิกความ

การเบิกความศาลอาจจะให้พยานเบิกความโดยวิธีเล่าเรื่องตามที่ตน ได้รู้เห็น
หรือได้ยินมา หรืออาจจะให้เบิกความโดยวิธีตอบคำถามของศาลหรือคู่ความ

พยานจะต้องเบิกความเฉพาะเท่าที่ตนได้รู้ได้เห็น หรือได้ยินมาโดยตรง
เท่านั้น ข้อความที่พยานทราบมาจากการบอกเล่าของผู้อื่น เป็นคำบอกเล่า รับฟังไม่ได้
พยานจะต้องเบิกความด้วยวาจา ห้ามไม่ให้อ่านข้อความที่จดหรือเขียนมา
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ

๓. พยานเบิกความเสร็จ

เมื่อเบิกความเสร็จแล้ว พยานข้อมหนดหน้าทที่จะอยู่ในศาล เว้นแต่จะมี
คำสั่งเป็นอย่างอื่น

๔. เลื่อนการสืบพยาน

ในกรณีที่มีการเลื่อนการสืบพยาน เจ้าหน้าที่ศาลอาจจะให้พยานลงชอรับ
ทราบวันเวลาดนัดครั้งต่อไป และศาลจะไม่ออกหมายเรียกไปอีก โดยถือว่าพยานได้
ทราบวันเวลาดนัดของศาลแล้ว

๕. ค่าพาหนะและค่าบ่วยการพยาน

พยานในคดีแพ่งอาจได้รับค่าพาหนะและค่าบ่วยการ ตามที่กฎหมายกำหนด
ไว้ โดยศาลสั่งให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้จ่าย

พยานในคดีอาญา สำหรับในกรุงเทพมหานครจะไม่ได้รับค่าพาหนะและค่า
บ่วยการ แต่ในต่างจังหวัดพนักงานอัยการจะจ่ายค่าพาหนะและค่าบ่วยการให้แก่พยาน
ของตนตามระเบียบ

๑๐. การเบิกความเท็จ

พยานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็น
ข้อสำคัญในคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ต้องระวางโทษ
จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกิน ๓ ปี และปรับไม่เกิน ๑๔,๐๐๐ บาท

บุคคลที่ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษอาญาแล้ว อาจมีการร้องขอ
ให้หรือพ้นคดีจนพิจารณาพิพากษาใหม่ได้ เมื่อปรากฏว่า

๑. พยานบุคคลซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้นได้
มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่า คำเบิกความของพยานนั้นเป็นเท็จหรือไม่
ถูกต้องตรงกับความจริง

๒. พยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคล (๑) ซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลัก
ในการพิจารณาพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่า
เป็นพยานหลักฐานปลอมหรือเป็นเท็จหรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง หรือ

๓. มีพยานหลักใหม่อันชัดเจนและสำคัญแก่คดีซึ่งได้นำมาสืบในคดี อัน
ถึงที่สุดนั้นจะแสดงว่าบุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นไม่ได้กระทำ
ความผิด

เหตุดังกล่าวข้างต้นเพียงพอใดข้อหนึ่งซึ่งมีสิทธิร้องขอให้หรือพ้นคดีจนพิจารณา
ใหม่ได้ มีปัญหาว่าผู้ใดบ้างจะมีสิทธิร้องขอให้หรือพ้นคดีได้ พิจารณาจากมาตรา ๖
แห่ง พ.ร.บ. การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้ว ปรากฏว่าบุคคล
ที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องได้มีดังนี้

๑. บุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด
๒. ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลในกรณีที่บุคคลผู้ต้องรับโทษอาญา โดย
คำพิพากษาถึงที่สุดนั้น เป็นผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ
๓. ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลในกรณีที่นิติบุคคลนั้นต้องรับโทษ
อาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด
๔. บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยาของบุคคลผู้ต้องรับโทษอาญา
โดยคำพิพากษาถึงที่สุดถึงแก่ความตายก่อนที่จะมีการยื่นคำร้อง หรือ
๕. พนักงานอัยการในกรณีที่พนักงานอัยการมิได้เป็นโจทก์ ในคดีเดิม

จะยื่นคำร้องใดที่ศาลใด ตามมาตรา ๘ ระบุว่าให้ยื่นที่ศาลชั้นต้นที่ใด
พิพากษาคดีนั้น หรือศาลอื่นที่ได้มีเขตอำนาจแทนศาลนั้นไว้แล้ว

๑. กติของศาลอาญาหรือศาลประจำหน่วยทหาร ให้ยื่นต่อศาลทหาร
กรุงเทพ

๒. กติของศาลตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรมที่กฎหมายกำหนด
ให้เป็นศาลทหาร และศาลนั้นไม่เป็นศาลทหารสำหรับคดีนั้นแล้ว ให้ยื่นต่อศาลตาม
กฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมที่เคยเป็นศาลทหารนั้น หรือศาลอื่นที่ได้มีเขต
อำนาจแทนศาลนั้น

การยื่นคำร้องจะยื่นได้เมื่อใด การยื่นคำร้องให้ยื่นภายในหนึ่งนับแต่วัน
ปรากฏข้อเท็จจริงถึงเหตุที่อาจยื่นคำร้องขอหรือในคดีใด ดังได้กล่าวไว้ตอนก่อน ๆ
หรือยื่นภายในสิบนับแต่วันทำพิพากษาในคดีเดิมถึงที่สุด แต่เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ
ศาลจะรับคำร้องที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นนั้นไว้พิจารณาก็ได้

เมื่อศาลพิพากษาถึงที่สุด ในภายหลังจากรื้อฟื้นคดีแล้วปรากฏว่า
บุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ในคดีเดิมนั้นไม่ได้กระทำ
ความผิดแล้ว บุคคลนั้นจะได้รับค่าทดแทนหรือไม่จากผู้ใด

ในกรณีดังกล่าว บุคคลผู้นั้นจะต้องได้รับค่าทดแทนซึ่งศาลจะเป็นผู้กำหนด
ไว้ในคำพิพากษา โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้จ่ายค่าทดแทนตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำ
พิพากษานั้น ถ้าผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าทดแทน
ให้กระทรวงการคลังจ่ายค่าทดแทนให้แก่ทายาท

ค่าทดแทนที่ศาลจะสั่งให้กระทรวงการคลังจ่ายดังกล่าวข้างต้น ถือเป็น
หลักเกณฑ์อย่างไร

การที่ศาลจะสั่งดังกล่าวจะต้องพิจารณาจากคำขอด้วย โดยจะสั่งให้เพียงเท่า
ที่ไม่เกินคำขอของผู้ร้อง และตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ถ้าต้องรับโทษริบทรัพย์สิน ให้ได้รับทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นคืน เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติว่าให้ริบ ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษตามกําหนดโทษหรือไม่ ถ้าไม่สามารถคืนทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นได้ ให้ได้รับชดเชยราคาของทรัพย์สินที่ถูกริบนั้น โดยถือราคาในขณะที่ศาลพิพากษาคดีที่รื้อฟื้นขึ้นพิจารณาใหม่ และถ้าทรัพย์สินที่ถูกริบเป็นเงิน ให้ได้รับเงินจำนวนนั้นคืน โดยศาลจะกีดดอกเบี่ยให้อัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของจำนวนเงินนั้นนับแต่วันริบ จนถึงวันที่ศาลเห็นสมควรกําหนดก็ได้

๒. ถ้าต้องรับโทษปรับ และได้ชำระค่าปรับต่อศาลแล้ว ให้ได้รับเงินค่าปรับคืนโดยศาลจะกีดดอกเบี่ยให้อัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของจำนวนเงินค่าปรับนับตั้งแต่วันชำระค่าปรับจนถึงวันที่ศาลเห็นสมควรกําหนดก็ได้

๓. ถ้าต้องรับโทษกักขังแทนค่าปรับหรือจำคุก ให้ได้รับค่าทดแทนเป็นเงินโดยคำนวณจากวันที่ถูกกักขังหรือถูกจำคุกในอัตราที่กำหนดไว้ สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

๔. ถ้าต้องรับโทษประหารชีวิต และถูกประหารชีวิตแล้ว ให้กําหนดค่าทดแทนเป็นจำนวนเงินไม่เกินสองแสนบาท

๕. ถ้าถูกใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญา ให้ศาลกําหนดค่าทดแทนให้ตามที่เห็นสมควร

การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอที่ระบุไว้ในคำร้องตามมาตรา ๘ ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นว่านั้นได้ ให้ศาลกําหนดค่าทดแทนเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าท่านผู้ใดสนใจเกี่ยวกับการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ ให้หาอ่านได้จากพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งมีทั้งหมด ๒๑ มาตรา เข้าใจว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวจะมีขายตามท้องตลาดที่ขายหนังสือโดยทั่วไป ถ้าหาไม่ได้ให้สอบถามจากรองเจ้าศาลฝ่ายประชาสัมพันธ์ได้ทุกศาลในราชอาณาจักรไทย หรือที่ศาลทุกศาล.

ความเป็นมาและงานของชมรมกระบวนการยุติธรรมจังหวัดอุบลราชธานี

โดย... นายเอ็นจิก^{*}

ข้าพเจ้าได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๕ และเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เฉพาะจังหวัดอุบลราชธานี เท่านั้น จังหวัดอื่น ๆ ก็ยังไม่เข้าใจขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งนำมาใช้ปฏิบัติต่อกรณีอยู่ในขณะนั้น ประกอบด้วยกระทรวงยุติธรรม มีนโยบายที่จะเผยแพร่ งานของศาลให้ประชาชนรู้จักมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญ ที่จะช่วยเหลือประชาชน ให้ได้รับการบริการจากศาลโดยสะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องถูก ขูดรีดจากบุคคลภายนอก ช่วยป้องกันมิให้มีการทุจริต หรือประพฤตินิชอบในศาล และช่วยเผยแพร่งานและกิจการต่างๆ ของศาลให้ประชาชนทราบ เพื่อให้ประชาชน เข้าใจศาลให้ถูกต้อง และเพื่อให้ศาลได้รับทราบความต้องการของประชาชน ในอัน ที่จะนำมาปรับปรุงงานศาลให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ปรึกษาร่วมกับนายสุทัศน์ เงินหมื่น ทนายความ ซึ่งเป็น ส.ส. อุบลราชธานี ในขณะนั้น และกระบวนการ-ยุติธรรมฝ่ายต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย อัยการจังหวัดอุบลราชธานี (นายสมเพาะ บุญสวัสดิ์) ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี (พ.ต.อ. แผลมทอง ญาณอุบล) ผู้บัญชาการเรือนจำกลางอุบลราชธานี (นายสุวิษ ชัยเสนห์เมือง) เพื่อหาวิธีการที่จะ ทำให้ประชาชนเข้าใจในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมอันเป็นการจัดไม่ให้ผู้ชอบ แอบอ้าง หลอกเอาเงินจากผู้มีคดี ว่าตนสามารถช่วยได้ ซึ่งเป็นกรกระทำโดยไม่ชอบ ลงให้ได้ แม้ว่าจะใช้เวลานานเพียงใดก็ตาม ดังนั้น จึงได้ตกลงกันตั้งชมรมกระบวน การยุติธรรม จังหวัดอุบลราชธานี ขึ้น โดยข้าพเจ้าเป็นประธานชมรม และนายสุทัศน์ เงินหมื่น เป็นเลขานุการชมรมฯ พนักงานอัยการจังหวัดอุบลราชธานี ทุกคน ผู้กำกับ

* นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน

การตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี และรองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี
 ทุกคน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางอุบลราชธานี และรองหรือผู้ทำหน้าที่รองผู้บัญชาการ
 เรือนจำกลางอุบลราชธานี และผู้แทนสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย และหรือ
 ทนายความ ซึ่งได้รับมอบหมายจากกรมการบริหารสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย
 หรือได้รับมอบหมายจากผู้แทนสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ
 บริหารชมรมกระบวนการยุติธรรมจังหวัดอุบลราชธานี ทุกคน การแต่งตั้งดังกล่าว
 ไม่ได้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นการแต่งตั้งด้วยวาจาซึ่งก็ดียิ่งกว่า เพราะแต่
 ละฝ่ายมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือต้องการที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความรู้
 ความเข้าใจกฎหมาย และงานในหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมแต่ละฝ่าย และเป็น
 การช่วยชีวิตไม่ให้ผู้ชอบแอบอ้าง ในการวิ่งเต้นหลอกลวงเงินจากผู้บังคับความลงให้ได้
 หลังจากตั้งเป็นชมรมแล้ว ข้าพเจ้าได้นำคณะกระบวนการยุติธรรมทุกฝ่ายไป
 บรรยายความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายและงานในหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ให้กำนัน สารวัตร
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลในอำเภอต่างๆ ใน
 จังหวัดอุบลราชธานี โดยหวังว่าจะให้บุคคลดังกล่าวนำความรู้ที่ได้รับไปบอกกล่าวแก่
 ลูกบ้านของตน และบางครั้งก็มีผู้อำนวยการโรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่
 โรงเรียนสังกัดการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ไปฟังด้วย การไปบรรยาย
 ดังกล่าวเริ่มครั้งแรกวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ณ หอประชุมอำเภอเมืองอุบล-
 ราชธานี เมื่อนับถึงวันนี้ก็ได้ไปบรรยายครบทุกอำเภอและกิ่งอำเภอแล้ว คือรวมทั้งสิ้น
 ๑๕ อำเภอ กับ ๒ กิ่งอำเภอ โดยร่วมกันไปบรรยาย ณ หอประชุมอำเภอและกิ่ง
 อำเภอ นั้น ซึ่งบางอำเภอที่อยู่ไกลมาก การบรรยายจัดในรูปอภิปราย โดยให้พูด
 คนละประมาณ ๑๐ นาที หลังจากพูดครบทุกฝ่ายแล้ว ให้ผู้เข้าฟังซักถามปัญหาได้ทุก
 ปัญหา เว้นแต่ปัญหาเกี่ยวกับการเมือง และปัญหาเกี่ยวกับคดีซึ่งกำลังพิจารณาอยู่ใน
 ศาล ปรากฏว่ามีผู้สนใจซักถามปัญหาเป็นจำนวนมาก แต่ครั้งที่ไปใช้เวลาอภิปราย
 และตอบปัญหาไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง ผู้ร่วมไปกับข้าพเจ้าฝ่ายอัยการมี นายสมเพาะ

บุญสวัสดิ์ นายสวัสดิ์ นามโคตร อัยการจังหวัดอุบลราชธานี บางครั้งก็ให้-
 นายไชยรงค์ เป็รื่องเวทย์ รองอัยการจังหวัดอุบลราชธานี และนายวิชัย เหลืองกำจร
 อัยการจังหวัดผู้ช่วยจังหวัดอุบลราชธานี ไปแทน ฝ่ายตำรวจมี พ.ต.อ. แผลมทอง
 ญาณอุบล ผ.ก.ก. จังหวัดอุบลราชธานี พ.ต.ท. เต็มศักดิ์ ช่างแก้ว และ พ.ต.ท. แสง
 พรหมจิตร รอง ผ.ก.ก. จ.อุบลฯ ฝ่ายราชทัณฑ์มี นายสุวิช ชัยเสนห์เมือง ผู้บัญชา
 การเรือนจำกลางอุบลราชธานี และ นายชาญ ราชโส หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
 ทำหน้าที่เป็นรองผู้บัญชาการเรือนจำกลางอุบลราชธานี โดยทฤตินัย ฝ่ายทนายความ
 มี นายเสนอ นาระกล นายสุทัศน์ เงินหมื่น และนายเชวงศักดิ์ เศรษฐมถัย

นอกจากไปบรรยายดังกล่าวมาแล้ว บางครั้งก็ยังได้รับเชิญไปบรรยายในที่
 ต่าง ๆ อีก เช่น ในวันกรู เป็นต้น ทำให้ประชาชนเข้าใจงานในหน้าที่ของกระบวน
 การยุติธรรมดียิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าและคณะกระบวนการยุติธรรมฝ่ายต่าง ๆ มีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะ
 ทำให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า โดยไม่คำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่ ให้ได้รับความเป็น
 ธรรมโดยเท่าเทียมกันตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผน แต่ท่านทั้งหลายต้องรักษา
 สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองดี ให้ความร่วมมือแก่กระบวนการยุติธรรมทุกฝ่าย
 ด้วย เพื่อจะได้ข้อเท็จจริงถูกต้องสมบูรณ์ ถ้าหากผู้ทักเี่ยวของกบคดี เช่น พยาน
 ไม่ให้ความร่วมมือ แล้วก็เป็นกรายากที่กระบวนการยุติธรรมฝ่ายต่าง ๆ จะผดุงความ
 ยุติธรรมไว้ได้ โดยสมบูรณ์ เพราะการที่จะลงโทษผู้ใด หรือคดีของฝ่ายใดจะแพ้
 หรือจะชนะนั้น ขึ้นอยู่ที่พยานหลักฐาน ถ้าพยานหลักฐานฝ่ายใดหนักแน่น สมเหตุ
 ผลน่าเชื่อ ฝ่ายนั้นก็เป็นฝ่ายชนะ และถ้าเกี่ยวกับคดีอาญาแล้ว มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่า
 เมื่อมีความสงสัย ตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความ
 สงสัยนั้นให้จำเลย หมายความว่าถ้าศาลหรือผู้พิพากษาอ่านดูสำนวนทางสองฝ่ายนำ

สิบมาแล้วมีความสงสัย ก็จะไปทักทายยกห้องเสมอ และมีสุภายัตถกกฎหมายบทหนึ่งว่า
 ปล่อยคนผิด ๑๐ คน ดีกว่าตัดสินจำคุกคนที่ไม่ผิดเพียงคนเดียว ดังนั้น ท่านก็คง
 จะได้ทราบด้วยตนเอง หรือได้รับการบอกเล่าอยู่เสมอว่า คนที่ท่านรู้ว่าเขาเป็นผู้กระ
 ทำผิดจริง ๆ แต่ศาลได้พิพากษายกฟ้อง ทั้งนี้ ก็เพราะขาดพยานหลักฐานนั่นเอง
 ถ้าท่านรู้กฎหมายก็จะสามารถพิจารณาได้ถูกต้องทันทีว่า ความบกพร่องตกอยู่กับฝ่ายใด
 เหตุใดศาลจึงพิพากษายกฟ้อง จึงขอฝากไว้กับท่านผู้อ่านทุกคนที่ยังไม่เข้าใจขั้นตอน
 ของกระบวนการยุติธรรม ขอให้ศึกษาให้เข้าใจ แต่ถ้าหากเจ้าหน้าที่กระบวนการ
 ยุติธรรม คนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ซื่อสัตย์ สุจริต ท่านก็อาจดำเนินการตาม
 กฎหมายได้ ซึ่งข้าพเจ้าและคณะพร้อมที่จะให้ความยุติธรรม แก่ผู้สุจริตทุกคน โดย
 ถ้อยคำการทำงาน ว่าต้องมีพรหมวิหารสี่ประจำใจ อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา
 และอุเบกขา และทำงานโดยปราศจากอคติ ๔ ประการ อันได้แก่ รัก โกรธ กลัว
 และหลง แม้ฟ้าจะถล่มดินจะทลายก็ตาม.

การพิจารณาคติในศาลคดีเด็กและเยาวชน

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีวิธีพิจารณาพิพากษาคดีพิเศษ แตกต่างจากศาล
ธรรมดา ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติของเด็กและเยาวชนย่อมมีร่างกายและจิตใจอ่อน
กว่าผู้ใหญ่ มีจิตใจอ่อนไหวง่าย อารมณ์ไม่มั่นคง หย่อนในความคิด สติปัญญา
ความรู้สึกผิดชอบ หย่อนต่อการศึกษาอบรมและประสบการณ์ชีวิต อาจจะประพฤ
ติตัวนอกกรอบหรือกระทำความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออาจถูกบังคับหรือชักจูง
ให้กระทำความผิดได้ง่าย นอกจากนี้เด็กและเยาวชนบางคนมีโรคทางพันธุกรรม เช่น
ปัญญาอ่อน ร่างกายพิการหรือเป็นโรคพยาธิทางจิต เด็กบางคนไม่ได้รับการเอาใจใส่
ทะนุถนอมจากบิดามารดา เพราะความยากจนข้นแค้น หรือเพราะบิดามารดาเลิกร้าง
กันขาดความสัมพันธ์อันแนบแน่นภายในครอบครัว เด็กบางคนบิดามารดาถึงแก่กรรม
ตั้งแต่ยังเยาว์วัยกลายเป็นเด็กกำพร้า ต้องประสบเคราะห์กรรมได้รับแต่ความทุกข์โศก
เศร้าหมองมีแต่ความอดอยากหิวโหย ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา บางคน
ต้องเร่ร่อนเผชิญชีวิตลำพังตนเองตั้งแต่ยังเล็กเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เหตุต่าง ๆ
เหล่านี้ย่อมผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดได้ง่ายเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงสมควร
ได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีความผิดโดยวิธีพิเศษยิ่งกว่าการพิจารณาพิพากษาในศาล
ธรรมดา โดยมุ่งสืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระ
ทำความผิด เมื่อทราบสาเหตุแล้วศาลคดีเด็กและเยาวชนจะพิจารณาพิพากษาคดีโดย
คำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน ตลอดจนบุคลิกลักษณะสุขภาพและ
ภาวะแห่งจิตเป็นราย ๆ ตามความเหมาะสม แม้เด็กและเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิด
ร่วมกันก็ตาม ทั้งนี้ก็เพื่อดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุแห่งการกระทำความผิด โดยวิธี
การบำบัดสงเคราะห์ ฟื้นฟูจิตใจ ตลอดจนฝึกอบรมวิชาสามัญ วิชาชีพ และอบรม

สั่งสอนให้มีศีลธรรม จริยธรรม มรรยาทอันดี เพื่อให้เด็กและเยาวชนนั้นกลับตัว
เป็นคนดีมีจริยธรรมและวิชาที่ติดตัว เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ มีใ
มุงลงโทษลงทัณฑ์ หรือประจานเด็กหรือเยาวชนให้เข็ดหลาบเหมือนผู้ใหญ่กระทำผิด
แต่อย่างใด ส่วนในคดีแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนก็มุ่งพิทักษ์รักษาและคุ้มครองผล-
ประโยชน์เกี่ยวกับสิทธิและทรัพย์สินตลอดจนสวัสดิภาพของผู้เยาว์

ศาลคดีเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันศาลคดีเด็กและเยาวชนมี ๖ แห่ง

๑. ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง กรุงเทพมหานคร เปิดทำการเมื่อวันที่
๒๘ มกราคม ๒๔๘๕
๒. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา เปิดทำการเมื่อวันที่ ๕ เมษายน
๒๕๐๕
๓. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา เปิดทำการเมื่อวันที่ ๘
กรกฎาคม ๒๕๐๗
๔. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ เปิดทำการเมื่อวันที่ ๒๑-
สิงหาคม ๒๕๑๓
๕. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี เปิดทำการเมื่อวันที่ ๒๓-
สิงหาคม ๒๕๒๓
๖. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง เปิดทำการเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม
๒๕๒๖

เขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ศาลคดีเด็กและเยาวชน
กลางมีเขตอำนาจทั่วกรุงเทพมหานคร ส่วนศาลคดีเด็กและเยาวชนในต่างจังหวัดมี
เขตอำนาจทั่วจังหวัดที่ตั้งศาลนั้น ๆ เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติ
เป็นความผิดชนตามถิ่นที่อยู่ปกติอยู่ในเขตศาลคดีเด็กและเยาวชนก็ให้ชำระคดีที่ศาล
นั้น ๆ แต่ถ้าถิ่นที่อยู่ปกติไม่อยู่ในเขตศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ได้กระทำความผิดในเขต
ท้องที่ที่เป็นศาลคดีเด็กและเยาวชนก็ให้ชำระคดีที่ศาลนั้น ๆ

องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลคดีเด็กและเยาวชน

ประกอบด้วยผู้พิพากษาสองประเภท คือ ผู้พิพากษาประจำประเภทหนึ่ง และผู้พิพากษาสมทบอีกประเภทหนึ่ง ผู้พิพากษาประจำเป็นข้าราชการตุลาการสามัญซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ๑ นาย ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนในต่างจังหวัดศาลละ ๑ นาย และผู้พิพากษาประจำตามจำนวนที่เหมาะสม ส่วนผู้พิพากษาสมทบมีจำนวนตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะเห็นสมควร ผู้พิพากษาสมทบทำหน้าที่เป็นองค์คณะหนึ่งร่วมพิจารณาพิพากษาทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ผู้พิพากษาสมทบต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้ มีอายุไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี บริบูรณ์ มีหรือเคยมีบุตรมาแล้ว หรือเคยทำทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรืออบรมเด็กมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี มีพินความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยชน์ชั้นที่ ๖ หรือเทียบเท่า ทั้งต้องได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลคดีเด็กและเยาวชน วิชาพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนกับหน้าที่ตุลาการและต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติจะเป็นข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการตุลาการสามัญได้ แต่ต้องมีใช้ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภาหรือทนายความ คณะกรรมการตุลาการพิจารณาคดีเลือกตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวงยุติธรรม แล้วจึงนำรายชื่อขออนกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ คราวละ ๒ ปี ก่อนเข้ารับตำแหน่งจะต้องสาบานหรือปฏิญาณตัวต่อหน้าอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางหรือ ต่อหน้าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนที่ตนจะเข้าสังกัดว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและรักษาความลับในราชการ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก สถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นควบคุมกับศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกแห่ง ปัจจุบันมีอยู่ ๖ แห่ง ๑. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ๒. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา ๓. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา ๔. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัด-

เชียงใหม่ ๕. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี ๖. สถานพินิจและ
 คุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง ๗. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กดังกล่าวมานั้น เป็นหน่วยงาน
 ที่ทำหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันก
 ฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา
 การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อุปนิสัย อาชีพและฐานะของเด็กหรือเยาวชน
 ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ฐานะและสถานภาพของบิดา
 มารดา ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งสาเหตุแห่ง
 การกระทำความผิด เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนต่อศาล
 ก่อนพิจารณาพิพากษา รวมทั้งมีหน้าที่กำกับพนักงานคุมประพฤติให้คอยสอดส่องดูแล
 ความประพฤติของเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้คุมความประพฤติไว้ ส่วนในด้าน
 คดีแห่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ทำหน้าที่รายงานประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้
 เยาว์ เสนอต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนตลอดจนมีหน้าที่คอยกำกับดูแลผลประโยชน์ของ
 ผู้เยาว์ ในกรณีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีคำสั่งให้กำกับการใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์

สถานฝึกและอบรม สถานฝึกและอบรมเป็นแผนกงานหนึ่งของสถานพินิจ
 และคุ้มครองเด็กทุกแห่ง ทำหน้าที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอัน
 กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาพิพากษาคดี
 ของศาลคดีเด็กและเยาวชน กับทำหน้าที่ดูแลอบรมให้การศึกษาทางด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ
 ตลอดจนอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรม จริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ที่ศาลคดีเด็กและ
 เยาว์ชนหรือศาลจังหวัดใกล้เคียงพิพากษาให้ส่งตัวมารับการฝึกอบรม ทั้งนี้จุด
 มุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นพลเมืองดีมีวินัย มีวิชาชีพติดตัวเพื่อเป็นแนว
 ทางในการประกอบอาชีพ

บุคคลที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชน
 บุคคลที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดที่จะนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษา
 ในศาลคดีเด็กและเยาวชน คือเด็กที่มีอายุเกินกว่า ๗ ปี บริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินกว่า
 ๑๔ ปี บริบูรณ์ และเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า ๑๔ ปี บริบูรณ์ แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี บริบูรณ์

นับถึงวันฟ้องและอยู่ในเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนด้วย แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ส่วนผู้เยาว์ที่มีอายุเกินกว่า ๑๖ ปี บริบูรณ์ กระทำความผิดในข้อหาอุกฉกรรจ์ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหรือทำอนาจารจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานจับตัวไปเรียกค่าไถ่ ความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ต้องชำระคดีศาลธรรมดา ในกรณีที่บุคคลอายุตั้งแต่ ๑๔ ปีขึ้นไป แต่ยังไม่เกิน ๒๐ ปี ซึ่งไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลธรรมดาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเห็นว่าร่างกายหรือภาวะจิตใจของบุคคลนั้น มีสภาพเช่นเดียวกับเยาวชนก็ให้ศาลนั้นมีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลคดีเด็กและเยาวชนที่มีอำนาจได้

การจับกุมและควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยหลักห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เว้นแต่เด็กจะได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีผู้เสียหายชดตัวและยืนยันให้จับหรือมีหมายจับ ส่วนการจับกุมเยาวชนทำได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เจ้าพนักงานผู้จับกุมต้องใช้วิธีการจับโดยระมัดระวัง ห้ามใช้เครื่องพันธนาการ เช่น ใส่กุญแจมือ เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป สำหรับเยาวชนแม้กฎหมายไม่ห้ามใช้เครื่องพันธนาการ แต่ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็ก เมื่อจับกุมแล้วหากมีความจำเป็นต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ที่สถานตำรวจก่อนส่งตัวไปยังสถานีนิจและคุ้มครองเด็กภายในเขตอำนาจนั้น ๆ ห้ามมิให้ควบคุมไว้ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่หรือขังในห้องขังที่ใช้ควบคุมผู้ใหญ่และไม่ควรเปิดเผย พนักงานสอบสวนเมื่อรับตัวเด็กหรือเยาวชนมาแล้วจะต้องรีบสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน แต่ไม่นับเวลาเดินทางตามปกติเข้าภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมงนั้น

เมื่อพนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้นเสร็จแล้วให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชน
พร้อมหนังสือแจ้งการจับกุมไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เพื่อควบคุมตัวเด็กหรือ
เยาวชนไว้ในระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชน
เว้นแต่มีการปล่อยตัวไปชั่วคราว โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและ
หลักประกัน นอกจากนั้นพนักงานสอบสวนต้องแจ้งการจับกุมให้บิดามารดา ผู้ปกครอง
หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ทราบโดยมิชักช้า

การประกันตัวเด็ก หรือเยาวชน ที่ต้องหาว่า กระทำการอัน กฎหมาย -
บัญญัติเป็นความผิด การประกันตัวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่พนักงานสอบสวน
ควบคุมตัวนั้น ในทางปฏิบัติไม่ทำกันเพราะพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวเด็ก
หรือเยาวชนไว้ได้เพียง ๒๔ ชั่วโมง แล้วจะต้องรีบส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถาน
พินิจและคุ้มครองเด็กภายในเขตนั้น ๆ โดยมิชักช้า จึงควรไปยื่นคำร้องขอประกันตัว
ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก โดยไปติดต่อที่แผนกงานประมวลข้อเท็จจริง ผู้ยื่น
คำร้องขอประกันไม่ต้องชำระเงินค่าคำร้องหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ แต่ต้องนำสำเนา
ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำร้องขอประกัน ใบสุทธิหรือสูติบัตร
ของเด็กหรือเยาวชนที่จะขอประกันไปประกอบคำร้องด้วย หลักทรัพย์ที่นำไปประกัน
เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) พันธบัตรรัฐบาล สลาก
ออมสินหรือเงินสดตั้งแต่ ๕๐๐ บาท ขึ้นไป หลักทรัพย์อื่นใดเมื่อเด็กหรือเยาวชน
ถูกพนักงานอัยการฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง เมื่อพนักงานอัยการไต่สวนฟ้องต่อศาลคดีเด็ก
และเยาวชนแล้ว สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะส่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล
ในชั้นนี้จึงต้องขอประกันตัวเด็กหรือเยาวชนใหม่ที่ศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยไป
ติดต่อที่ศาลหรือรองจำศาลฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผู้ยื่นคำร้องขอประกันไม่ต้องชำระ
เงินค่าคำร้องหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ แต่ต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนไปประกอบ
คำร้องด้วย ปกติศาลจะอนุญาตให้ประกันเสมอโดยถือหลักทรัพย์เดิม เมื่อศาลตัดสิน
คดีแล้วจึงขอถอนคืนหลักทรัพย์ได้ ถ้าหากศาลพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไป

รับการฝึกอบรม ในกรณีเช่นนี้หากเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชน ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกาคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้ ในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยก็มีสิทธิขอประกันตัวในระหว่างการอุทธรณ์หรือฎีกาได้ โดยให้ยื่นคำร้องขอประกันที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนที่ตัดสินคดีนั้น

การสอบสวนและการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก หรือเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เมื่อพนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปสถานพินิจและคุ้มครองเด็กแล้ว พนักงานสอบสวนต้องรับทำการสอบสวนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการประจำศาลคดีเด็กและเยาวชนเพื่อยื่นฟ้องต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนภายใน ๓๐ วัน หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องภายใน ๓๐ วันได้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลขอผิดฟ้องได้คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ต้องไม่เกิน ๒ ครั้ง เมื่อศาลส่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบ ๒ ครั้งแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอผิดฟ้องต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้นำพยานมาแบกความประกอบจนเป็นที่พอใจ ในกรณีนี้ศาลมีอำนาจส่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้อีกไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ต้องไม่เกิน ๒ ครั้ง เว้นแต่คดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ขึ้นไป หรือโทษสถานอนันตโทษหนักกว่านั้น ศาลจะอนุญาตให้ผิดฟ้องก็คราวก็ได้ ส่วนทางด้านสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเมื่อรับตัวเด็กหรือเยาวชนไว้แล้ว ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะมอบให้พนักงานคุมประพฤติหรือนิติกร ทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน โดยพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อุปนิสัย

อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กหรือเยาวชน สถานภาพของบิดา-มารดาว่าอยู่กันร่วมกันหรือไม่ มีความสามารถในการปกครองดูแลบุตรหรือไม่ ตลอดจนสภาพของที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำผิด เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนที่พิจารณาคดีนั้น ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนจะต้องให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนแก่พนักงานคุมประพฤติ เพื่อจะได้ร่วมมือกันแก้ไขเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดได้ตรงจุด

การฟ้องคดีอาญา การอ่านอธิบายฟ้อง และการสอบคำให้การเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้อง เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ต้องส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการประจำศาลคดีเด็กและเยาวชนพิจารณา ถ้าพนักงานอัยการมีความเห็นฟ้อง ก็จะฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนเมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนส่งรับคำฟ้องไว้แล้ว ถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างการพิจารณาพิพากษา ก็ให้ส่งควบคุมตัวไว้ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เว้นแต่ศาลจะส่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ศาลจะนัดอ่านและอธิบายเรื่องที่ถูกฟ้องให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยฟังและสอบถามว่าจะให้การอย่างไร และต้องถามเด็กหรือเยาวชนว่ามีที่ปรึกษากฎหมาย (ทนายความ) หรือไม่ ถ้าไม่มีให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ เว้นแต่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ต้องการและศาลเห็นว่าไม่จำเป็นแก่คดี หากผู้พิพากษาประจำซึ่งเป็นเจ้าของสำนวนเห็นสมควรก่อนอ่านและอธิบายฟ้องให้เด็กหรือเยาวชนฟังอำนาจเรียกเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไปสอบถามข้อความเพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา สาเหตุแห่งการกระทำผิด อุปนิสัย บุคลิกลักษณะทั่วทั้งที่กริยาวาจาและอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งนี้ให้กระทำในห้องซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาและเป็นการเฉพาะตัวได้ ถ้าหากในวันนัดสอบถามคำให้การ เด็กหรือเยาวชนให้การรับสารภาพตามที่ถูกฟ้อง และเป็นคดีซึ่ง

ศาลจะรับฟังรายงานขอเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะมาโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลมาเบิกความประกอบรายงานนั้น ๆ ก็ได้ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานเช่นว่านั้นประกอบการวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยแล้ว ศาลจะต้องแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้เด็กหรือเยาวชนนั้นทราบ ในกรณีเช่นนี้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยมีสิทธิที่จะแสดงต่อสู้และนำพยานหลักฐานมาสู้หักล้างได้ นอกจากนี้ศาลจะต้องถือว่า อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อุปนิสัยและอาชีพของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยและอาชีพของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนบุคคลและสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น เป็นข้อความในประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วยเสมอไป เว้นแต่คดีนั้นไม่มีการสืบเสาะขอเท็จจริง

การพิพากษาโดยใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน กรณีจำเลยเป็นเด็กอายุเกินกว่า ๗ ปี แต่ยังไม่เกินกว่า ๑๔ ปี บริบูรณ์ หากพิจารณาได้ความว่ากระทำผิดตามฟ้องจริง ศาลจะต้องพิเคราะห์รายงานสืบเสาะขอเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ตลอดจนรายงานของแพทย์แล้วจึงวินิจฉัยว่าสมควรลงโทษเพียงใด ถ้าหากเป็นความผิดเล็กน้อย เช่นลักทรัพย์ที่มีมูลค่าเล็กน้อยและความประพฤติยังไม่เสียหาย ศาลจะใช้วิธีการสถานเบาเพียงแต่กล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วมอบให้ผู้ปกครองรับไปดูแล หากศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยมาว่ากล่าวตักเตือนด้วยก็ได้ ถ้าเด็กมีความประพฤติเริ่มเสียหายและเป็นความผิดเล็กน้อยบิดามารดาหรือผู้ปกครองยังสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วมอบตัวให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองรับไปปกครองดูแล โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองคอยระมัดระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายใดๆ หรือกระทำความผิดอาญาใดๆ ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ไม่เกิน ๓ ปี หากเด็กนั้นก่อเหตุร้ายบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องชำระเงิน

ต่อศาลตามที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่า ๑,๐๐๐ บาท ในกรณีเช่นนี้ศาลจะวางข้อ
กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติเด็กนั้น โดยห้ามมิให้เด็กนั้นเข้าไปในสถานที่หรือ
ท้องที่ใดๆ อันจะจูงใจให้เด็กนั้นประพฤติชั่ว ห้ามมิให้เด็กนั้นออกจากสถานที่อยู่อาศัย
ในเวลาใดอัน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและต้องขออนุญาตผู้ปกครองก่อน ห้ามมิให้เด็กนั้น
คบหาสมาคมกับบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร ห้ามมิให้เด็กนั้นกระทำการใดๆ อันจะ
จูงใจให้เด็กนั้นประพฤติชั่ว โดยให้เด็กนั้นไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็น
ครั้งคราว เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้แนะนำตักเตือนในเรื่องความประพฤติตามที่
เห็นสมควร ในกรณีเด็กนั้นมีความประพฤติเสียหาย แต่ยังมีทางแก้ไขปรับปรุงได้
ศาลจะให้โอกาสโดยปล่อยตัวมอบให้ผู้ปกครองรับไปดูแล และวางข้อกำหนดเงื่อนไข
เพื่อคุ้มครองความประพฤติดังกล่าวข้างต้นกับให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ เป็น
ครั้งคราว แต่ถ้าเด็กนั้นมีความประพฤติเสียหายมากไม่มีทางแก้ไขได้หรือไม่มีบิดา
มารดาหรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่สามารถปกครองดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะพิพากษา
ให้ส่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรม มีกำหนดไม่เกินกว่าเด็กนั้นจะมีอายุ
ครบ ๑๘ ปี ในกรณีที่จำเลยเป็นเยาวชนอายุเกินกว่า ๑๔ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๗
ปี ศาลจะใช้วิธีการเช่นเดียวกับเด็กก็ได้ หรือจะลงโทษจำคุกเหมือนศาลธรรมดา
ก็ได้แต่ต้องลดมาตรการส่วนโทษให้กึ่งหนึ่ง ในทางปฏิบัติศาลจะเปลี่ยนโทษจำคุกเป็น
การส่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรม เป็นระยะเวลาตามที่เห็นสมควรแต่
ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้นมีอายุครบ ๒๔ ปี บริบูรณ์ หรือศาลจะพิพากษากำหนดแต่
เพียงระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ก็ได้ การที่จะกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมนานเท่าใด
นั้น ศาลจะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเยาวชนเป็นสำคัญ ซึ่งควรจะได้
รับการฝึกอบรมสั่งสอนและสงเคราะห์ ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีกว่าการลงโทษ ตลอด
จนคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเยาวชนเป็นรายบุคคล
เพื่อให้เหมาะสมกับเยาวชนและพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิด
ร่วมกันก็ตาม ทั้งนี้การแก้ไขสงเคราะห์ให้เยาวชนนั้นกลับตัวเป็นพลเมืองดีกว่า

การลงโทษให้เจ็บทรมานเหมือนผู้ใหญ่กระทำผิด สำหรับจำเลยที่เป็นเยาวชนมีอายุ
 กว่า ๑๓ ปี บริบูรณ์ แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี บริบูรณ์ ถ้าพิจารณาได้ความว่ากระทำ
 ผิดตามท้องจริง ศาลจะต้องพิพากษลงโทษ โดยปกติจะลดมาตราส่วนโทษให้ก่อนถึง
 หนึ่งหรือ ๑ ใน ๓ และศาลจะเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถาน
 ฝึกและอบรม แต่ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้น มีอายุครบ ๒๕ ปี บริบูรณ์ ถ้าหากเป็น
 ความผิดเล็กน้อย ศาลจะรอกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไป
 โดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติไว้ และให้รายงานตัวต่อพนักงานคุมประ
 พจน์เป็นครั้งคราวมีกำหนดไม่เกิน ๕ ปี ถ้าหากมีโทษปรับด้วยศาลจะเปลี่ยนโทษปรับ
 เป็นเขียนต่อหน้าศาลไม่เกิน ๑๒ ที่ก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลไม่ค่อยใช้วิธีเขียน

ในกรณีที่ศาลปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปเพราะไม่มีความผิด ใน
 กรณีที่ไม่ได้ว่าเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยกระทำผิดตามที่ถูกฟ้อง หากศาลเห็นสม
 ควรจะวางข้อกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติไว้ก็ได้ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของ
 เด็กหรือเยาวชน ศาลมีอำนาจสั่งห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่
 ใดๆ อันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติน่าห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกจาก
 สถานที่อยู่อาศัยในเวลาใดก็ตาม เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง
 ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร ห้ามมิให้เด็ก
 หรือเยาวชนกระทำการใดๆ อันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนนั้นประพฤติน่าห้ามมิให้
 เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพจน์เป็นครั้งคราว ภายในระยะเวลา
 ที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ ๒๕ ปี บริบูรณ์

การเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา ในกรณีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนได้มีคำ
 พิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว หาก
 ภายหลังความปรากฏแก่ศาล โดยศาลทราบเองหรือจากรายงานของสถานพินิจและคุ้ม
 ครองเด็ก ปรากฏว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลง

คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ และถ้าการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนมากขึ้น เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

การพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งในศาลคดีเด็กและเยาวชน คดีแพ่งที่จะ นำขึ้นสู่การพิจารณาในศาลคดีเด็กและเยาวชน ต้องเป็นคดีเกี่ยวกับผู้เยาว์ ผู้เยาว์ คือบุคคลที่อายุไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะด้วยการ สมรส คดีฟ้องหรือร้องต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งจะต้องบังคับใช้ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ผู้เยาว์ขออนุญาตทำการค้าตามมาตรา ๒๗, ๒๘ การฟ้อง ไม่รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๓๗, ๑๕๔๔ การฟ้องขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตร ตามมาตรา ๑๕๔๘ การร้องขอให้ถอนการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรเพราะผู้จดทะเบียนมิใช่บิดาตามมาตรา ๑๕๕๔ การฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๕๕ การฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูตามมาตรา ๑๕๖๕ การฟ้องขอให้ศาลสั่งให้อำนาจ ปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดาแก่ฝ่ายเดียวตามมาตรา ๑๕๖๖(๕) การฟ้องเรียกบุตร คืนจากบุคคลอื่นซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๖๗(๔) การร้อง ขอทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๗๔ การร้องขออนุญาตจัด กิจการที่ประโยชน์ขัดกับประโยชน์ของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๗๕ การร้องขอถอน อำนาจปกครองผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๒, ๑๕๘๓ การขอตงผู้ปกครองผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๕, ๑๕๘๖ การขอให้ผู้ปกครองทำบัญชีทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๒ การยื่นบัญชีทรัพย์สินของผู้เยาว์ต่อศาลตามมาตรา ๑๕๘๓, ๑๕๘๔ การแจ้งหนังสือเป็น คุณหรือเป็นโทษแก่ผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๖ การให้ผู้ปกครองหาประกันในการจัดการ ทรัพย์สินของผู้เยาว์หรือแสดงถึงความมั่นคงแห่งทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๗ การให้ผู้ปกครองทำบัญชีทรัพย์สินส่งต่อศาลตามมาตรา ๑๕๘๘/๑ ผู้ปกครองขอ อนุญาตนำเงินของเยาว์ไปลงทุนกิจการอื่นเป็นพิเศษตามมาตรา ๑๕๘๘/๔ การร้อง

ขอลอนผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๘/๘, ๑๕๕๘/๙ การร้องขอตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน
 ชั่วคราวในระหว่างพิจารณาถอนผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๘/๑๐ ผู้ปกครองร้องขอ
 ขยายระยะเวลาส่งมอบทรัพย์สินที่จัดการแก่ผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๕๘/๑๑ การร้องขอ
 รับบำเหน็จของผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๘/๑๔ การร้องขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ใน
 กรณีที่ผู้เยาว์ได้รับมรดกตามมาตรา ๑๖๑๐ การร้องขออนุมัติจากศาลในกรณีที่ผู้เยาว์
 สละมรดกหรือรับมรดกอันมีค่าภาระติดพันตามมาตรา ๑๖๑๑ ในทางปฏิบัติคดีแพ่ง
 ที่นำมาฟ้องร้องส่วนมากเป็นคดีขอตั้งผู้ปกครองหรือถอนอำนาจผู้ปกครอง กดีขอให้
 ศาลส่งรับรองบุตรหรือเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูและคดีขออนุญาตทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์

การยื่นคำฟ้องและคำร้องกับการพิจารณาคดีแพ่งในศาลคดีเด็กและ
 เยาวชน เมื่อเป็นคดีที่เกี่ยวกับผู้เยาว์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องพิจารณาต่อไปว่า
 เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือไม่ เช่น คดีร้องขอให้
 ศาลตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ ผู้เยาว์ต้องมีภูมิลำเนาในเขตศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น ๆ
 จึงจะยื่นคำร้องที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นได้โดยถือศาลภูมิลำเนาเป็นหลัก ผู้ยื่น
 คำฟ้องหรือคำร้องโดยปกติจะเป็นบิดามารดาหรือญาติของผู้เยาว์หรือพนักงานอัยการใน
 คดีบางประเภท คำฟ้องที่ไม่มทุนทรัพย์หรือคำร้องขอจะต้องชำระค่าขึ้นศาล ๒๐๐ บาท
 ถ้ามีค่าขออนาคต เช่น เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จะต้องชำระ
 ค่าขึ้นศาลเพิ่มอีก ๑๐๐ บาท ค่าประกาศหนังสือพิมพ์ ๔๐๐ - ๕๐๐ บาท ถ้าหาก
 ผู้เยาว์หรือญาติของผู้เยาว์ฐานะยากจน ไม่มีเงินว่าจ้างทนายความจะไปร้อง
 ขอดต่อพนักงานอัยการประจำศาลคดีเด็กและเยาวชน ให้ช่วยฟ้องหรือร้องขอ
 แทนก็ได้ แต่โดยเฉพาะคดีที่กฎหมายระบุไว้ว่าพนักงานอัยการฟ้องหรือร้องแทน
 ได้เท่านั้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ นอกจากค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น
 เมื่อยื่นคำฟ้องหรือคำร้องต่อศาลแล้ว ศาลจะตรวจดูคำฟ้องหรือคำร้องว่าเป็นคดีที่อยู่ใน
 ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าอยู่ในอำนาจ
 ก็จะได้รับคำฟ้องหรือรับคำร้องไว้พิจารณา พร้อมกับนัดได้สวนหรือสืบพยาน ปกติศาล

จะนัดประมาณ ๑ เดือน นับแต่วันที่ยื่นคำร้อง ถ้าเป็นคำฟ้องศาลจะส่งให้ผู้น
 คำฟ้องส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยเพื่อให้จำเลยยื่นคำให้การแก้คดี และต้องส่งสำเนา
 คำฟ้องหรือคำร้องให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทราบด้วย ผู้อำนวยการ
 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะมอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติหรือนิติกรทำการสืบ-
 เสาะรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ต่อศาลก่อนพิจารณานิติกรรม ผู้ร้องจะ
 ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานคุมประพฤติ โดยให้ข้อเท็จจริงหรือนำพยานหลักฐาน
 ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องขอให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบ หรือรวบรวม
 เช่น สุตบัตรของผู้เยาว์ชน ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรสหรือทะเบียนหย่าของผู้ร้อง
 โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ที่จะขอทำนิติกรรม ฯลฯ
 เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงต่อศาลได้ตรงตามความเป็นจริง ก่อนถึงวันนัดไต่สวน
 ผู้ร้องจะต้องยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาล ครั้นเมื่อถึงวันนัดไต่สวน ผู้นยื่นคำร้องจะต้อง
 ไปเบิกความเป็นพยานต่อศาล ถ้ามีพยานบุคคลอื่นก็ต้องนำไปเบิกความด้วย และ
 ถ้าหากมีพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องขอก็ต้องนำไปยื่นเป็นพยาน ต่อศาลด้วย
 องค์คณะในการพิจารณานิติกรรมคดีแพ่ง ประกอบด้วยผู้พิพากษาประจำสองคนและ
 ผู้พิพากษาสมทบสองคน การพิจารณาคดีแพ่งให้ใช้ห้องพิจารณาเช่นเดียวกับศาล-
 ธรรมดา

การพิพากษาคดีแพ่ง เมื่อสืบพยานผู้ร้องเสร็จแล้ว หรือสืบพยานโจทก์
 จำเลยเสร็จสิ้นในกรณีเป็นคดีมีข้อพิพาท ก่อนศาลพิพากษาคดีศาลจะฟังรายงานการ
 สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ศาลจะส่งให้ผู้ร้อง
 หรือโจทก์รับทราบรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ผู้ที่
 เกี่ยวข้องมีสิทธิแถลงต่อสู้และนำพยานมาสืบหักล้างได้ การพิพากษาศาลจะคำนึงถึงการ
 คุ้มครองทรัพย์สินและผลประโยชน์ของผู้เยาว์เป็นสำคัญ หากไม่ไว้วางใจผู้ปกครอง
 ของผู้เยาว์ศาลจะแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นผู้กำกับผู้ใช้อำนาจ
 ปกครองผู้เยาว์ หรือการทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ แล้วให้รายงานให้
 ศาลทราบเป็นครั้งคราว.

การพิจารณาคดีในศาลแรงงาน

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

ปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการพัฒนา-

อุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมมากมาย บุคคลที่เข้ามา
เกี่ยวข้องกับธุรกิจและอุตสาหกรรมมีสองฝ่าย คือฝ่ายที่เป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ
องค์การธุรกิจหรือโรงงานอุตสาหกรรม เรียกว่าฝ่ายนายจ้าง และอีกฝ่ายหนึ่งที่ใช้แรง
งานในองค์การธุรกิจหรือโรงงานอุตสาหกรรม เรียกว่าฝ่ายลูกจ้าง เมื่อบุคคลทั้งสอง
ฝ่ายมาทำงานร่วมกันในองค์การธุรกิจหรือโรงงานอุตสาหกรรมเดียวกัน ย่อมมีข้อตกลง
กันเกี่ยวกับการทำงานหรือสัญญาจ้างแรงงาน เมื่อมีข้อตกลงหรือสัญญาจ้างแรงงาน
ต่อกันก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างกันทั้งสองฝ่าย คือฝ่าย
นายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง สิทธิและหน้าที่ดังกล่าวอาจจะเกิดการขัดแย้งกันได้ ข้อขัด
แย้งนี้เรียกว่าข้อพิพาทแรงงาน ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากข้อพิพาทในคดีแพ่ง
ทั่วไป เพราะเป็นข้อขัดแย้งระหว่างฝ่ายนายจ้างกับฝ่ายลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน
หรือเกี่ยวกับสิทธิของฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรง-
งานและกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งข้อขัดแย้งดังกล่าวควรได้รับการพิจารณา
โดยผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาแรงงาน ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนาย
จ้างและฝ่ายลูกจ้าง โดยวิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความเพื่อให้ทั้งสองฝ่าย
เข้าใจกัน หรือตกลงกันในเรื่องข้อขัดแย้งหรือพิพาทกัน และสามารถกลับไปทำงาน
ร่วมกันโดยไม่เกิดความรู้สึกเป็นปรปักษ์ต่อกัน การดำเนินคดีแรงงานควรเป็นไปโดย
สะดวก ประหยัด รวดเร็ว เสมอภาคและเที่ยงธรรม ศาลที่จะมาระงับข้อพิพาท
แรงงานได้ดีที่สุดก็คือศาลแรงงาน ศาลแรงงานในประเทศไทยเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้น

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ทำ
 หน้าที่ระงับข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทแรงงานระหว่างฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายลูกจ้างและผู้
 เกี่ยวข้อง โดยวิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความ เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกัน
 หรือตกลงกันได้ในเรื่องที่ขัดแย้งหรือพิพาทกันนั้น ถ้าคู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ ศาล
 แรงงานก็จะพิจารณาชุขาดไปตามตัวบทกฎหมาย จึงจำเป็นต้องยกเว้นขั้นตอนและ
 วิธีการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหลายประการทั้งนี้
 ก็เพื่อให้เกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณา
 คดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕ กำหนดให้จัดตั้งศาลแรงงานกลาง มาตรา ๖
 กำหนดให้จัดตั้งศาลแรงงานภาค และมาตรา ๗ กำหนดให้จัดตั้งศาลแรงงานจังหวัด
 ปัจจุบันทางราชการได้จัดตั้งศาลแรงงานกลางขึ้น ส่วนศาลแรงงานภาคและศาลแรง
 งานจังหวัดยังไม่มีการจัดตั้ง ศาลแรงงานกลางเปิดทำการเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน
 ๒๕๒๓ ตั้งอยู่เลขที่ ๔๐๔ ถนนพระราม ๔ แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก
 กรุงเทพมหานคร เป็นศาลแรงงานแห่งแรก ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน
 และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕ วรรคสอง กำหนดให้ศาล
 แรงงานกลางมีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัด
 สมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี แต่ใน
 ระหว่างที่ศาลแรงงานภาคและศาลแรงงานจังหวัดยังไม่ได้เปิดทำการในท้องที่ใด ก็ให้
 ศาลแรงงานกลางมีเขตอำนาจครอบคลุมในท้องที่นั้นด้วย (มาตรา ๖๐) ฉะนั้นเมื่อมี
 คดีแรงงานเกิดขึ้นในท้องที่นั้นก็สามารรถนำคดีมาฟ้องหรือร้องที่ศาลแรงงานกลางได้
 โดยโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลแรงงานกลางโดยตรงหรือจะยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัดแห่ง
 ท้องที่ที่คดีแรงงานเกิดขึ้นก็ได้ โดยให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่รับคำฟ้องหรือคำร้อง
 นั้นรีบแจ้งไปยังศาลแรงงานกลาง เมื่อศาลแรงงานกลางส่งรับคดีนั้นไว้พิจารณาแล้ว
 ให้ศาลแรงงานกลางออกไปนั่งพิจารณาคดี ณ ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่คดี
 แรงงานเกิดขึ้น (มาตรา ๖๐)

องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงาน องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานประกอบด้วยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละเท่า ๆ กัน(มาตรา ๑๗) ดังนั้นผู้พิพากษาในศาลแรงงานจึงมีผู้พิพากษา ๒ ประเภท คือผู้พิพากษาประจำประเภทหนึ่ง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละเท่า ๆ กันอีกประเภทหนึ่ง (มาตรา ๑๘) ผู้พิพากษาประจำของศาลแรงงานจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาแรงงานด้วย(มาตรา ๑๒) ส่วนผู้พิพากษาสมทบจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลตามบัญชีรายชื่อผู้แทนฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างที่กรมแรงงานเสนอจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของสมาคมนายจ้างและสหภาพแรงงานแต่ละฝ่าย ซึ่งได้จดทะเบียนที่ตั้งสำนักงานในเขตศาลแรงงานนั้น ๆ ให้ดำรงตำแหน่งคราวละสองปี ผู้ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบจะต้องเข้ารับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับศาลแรงงาน อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบและระเบียบที่เกี่ยวข้องของตลอดจนการดำรงตนในฐานะเป็นผู้พิพากษาสมทบ ก่อนเข้ารับตำแหน่งจะต้องปฎิญาณตนต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแรงงานจังหวัดซึ่งตนจะเข้าสังกัดแล้วแต่กรณีว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่ผูกพันตนว่าเป็นฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายลูกจ้างและจะรักษาความลับในราชการ (มาตรา ๑๔)

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแรงงาน ศาลแรงงานมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือคำสั่งในเรื่องต่อไปนี้

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง สัญญาจ้างแรงงานย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๓ ลักษณะ ๖ มาตรา ๕๓๕ - ๕๓๖ ส่วนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานสัมพันธ์โดยตรง เช่น ข้อตกลงระหว่างนายจ้าง

กับลูกจ้าง หรือระหว่างนายจ้างหรือสมาคมนายจ้างกับสหภาพแรงงานเกี่ยวกับเงื่อนไข การจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือ ประโยชน์อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้างอันเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน ซึ่งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างได้ทำกันขึ้น

๒. กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ได้แก่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ เรื่องคุ้มครองแรงงานและประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ เรื่องกำหนดมาตรการคุ้มครองการใช้แรงงาน ในเรื่องความเหมาะสมในการใช้แรงงาน สภาพการทำงาน ค่าจ้าง การทำงานล่วงเวลา การทำงานในวันหยุด การคุ้มครองการใช้แรงงานหญิงและเด็ก สวัสดิการและความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง ส่วนกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ได้แก่พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นขอเรียกร้อง การระงับข้อพิพาทแรงงานและการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

๓. กรณีที่จะต้องใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ในกรณีนี้แม้จะยังไม่มียข้อพิพาททางแรงงานเกิดขึ้น ถ้าเป็นกรณีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์กำหนดไว้ให้ใช้สิทธิทางศาลได้ ผู้ที่มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธินำคดีขึ้นฟ้องร้องยังศาลแรงงานได้

๔. กรณีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่งานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์หรือรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ เป็นกรณีที่กฎหมายให้ศาลแรงงานมีอำนาจพิจารณาบททวนคำวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่งานฝ่ายบริหารตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

๕. คดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน
๖. ข้อพิพาทแรงงานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้ศาลแรงงานชขาดตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

ในกรณีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์บัญญัติให้ร้องเรียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ จะต้องดำเนินตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อน จึงจะนำคดีแรงงานมาสู่การพิจารณาของศาลแรงงานได้

การฟ้องคดีแรงงานในศาลแรงงาน

คำฟ้องคดีแรงงานให้โจทก์เสนอต่อศาลแรงงานที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลแรงงานนั้น สถานที่ที่ลูกจ้างทำงานให้ถือเป็นเหตุมูลคดีเกิดขึ้น แต่ถ้าโจทก์มีความประสงค์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลแรงงานที่โจทก์หรือจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลแรงงานนั้นเมื่อโจทก์ได้แสดงให้ศาลเห็นว่า การพิจารณาคดีในศาลแรงงานนั้น ๆ จะเป็นการสะดวก ศาลแรงงานนั้นจะอนุญาตให้โจทก์ยื่นคำฟ้องตามที่ขอนั้นก็ได้ อย่างไรก็ตามไม่ว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ก่อนที่ศาลแรงงานมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชขาดคดี คู่ความอาจร้องขอต่อศาลแรงงานที่โจทก์ได้ยื่นคำฟ้องไว้แล้ว ขอให้โอนคดีไปยังศาลแรงงานอื่นที่มีเขตอำนาจได้ แต่จะต้องยกเหตุผลและความจำเป็นของตนเอง เมื่อศาลแรงงานที่รับคำฟ้องพิจารณาเห็นสมควรจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอนั้นก็ได้ แต่ห้ามมิให้ศาลแรงงานออกคำสั่งเช่นนั้นเว้นแต่ศาลแรงงานที่จะรับโอนคดีไปนั้นยินยอมเสียก่อน ถ้าศาลแรงงานที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอมก็ให้ศาลแรงงานที่จะโอนคดีนั้นส่งเรื่องให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางชขาด คำชขาดของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางให้เป็นที่สุด (มาตรา ๓๓)

แบบคำฟ้องคดีแรงงาน การฟ้องคดีแรงงานในศาลแรงงานอาจทำได้
สองวิธี คือ

ก. การฟ้องด้วยวาจา โจทก์จะต้องแถลงฟ้องคดีแรงงานด้วยวาจาต่อ
หน้าศาล ให้ผู้พิพากษาแห่งศาลแรงงานที่มีเขตอำนาจหรือผู้พิพากษาแห่งศาลจังหวัด
ที่มีเขตอำนาจที่ฟ้องร้องนั้นเกิดขึ้นในเขตอำนาจ ออกนั่งฟังคำแถลงด้วยวาจา และมี
อำนาจสอบถามตามที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม กับให้บันทึกรายการแห่ง
ข้อหาเหล่านั้นลงในแบบพิมพ์ รง. ๑ หรือ รง. ๒ แล้วจึงอ่านให้โจทก์ฟังและให้
โจทก์ลงลายมือชื่อไว้ (มาตรา ๓๕)

ข. การฟ้องทำเป็นหนังสือ ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำฟ้องหรือคำร้อง
เป็นหนังสือ โจทก์จะใช้แบบพิมพ์คำฟ้องอย่างคดีแพ่งทั่วไป หรือจะใช้แบบพิมพ์
รง. ๑ หรือ รง. ๒ ก็ได้ ให้ยื่นต่อศาลแรงงานที่มีเขตอำนาจหรือศาลจังหวัดที่มีเขต
เกิด (มาตรา ๓๕)

เมื่อผู้พิพากษาแห่งศาลแรงงานได้ส่งรับคำฟ้องหรือคำร้องที่โจทก์นำมายื่น
หรือตามที่ได้บันทึกไว้ในแบบพิมพ์ รง. ๑ หรือ รง. ๒ ในกรณีที่โจทก์แถลงฟ้องด้วย
วาจา ให้ผู้พิพากษาได้รับเสนอสำนวนให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง หรืออธิบดี
ผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคที่จะได้กำหนดตัวผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบโดยเร็ว
(ข้อกำหนดศาลแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลแรงงาน ข้อ ๓)
สำหรับในกรณีศาลจังหวัดให้ผู้พิพากษาแห่งศาลจังหวัดรับส่งคำฟ้องหรือคำร้องที่โจทก์
นำมายื่น หรือรายการแห่งคำฟ้องหรือคำร้องที่บันทึกไว้ในแบบพิมพ์ รง. ๑ หรือ รง. ๒
ในกรณีฟ้องด้วยวาจา ไปยังศาลแรงงานกลางหรือศาลแรงงานภาคที่คดีนั้นอยู่ในเขต
อำนาจโดยเร็ว เมื่อผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางหรือศาลแรงงานภาคตรวจพิจารณา
แล้วเห็นสมควรส่งรับไว้พิจารณาก็ให้ส่งรับคดีนั้นไว้พิจารณา แล้วนำเสนออธิบดี-
ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคพิจารณาเพื่อกำหนด
ตัวผู้พิพากษาสมทบโดยเร็ว (ข้อกำหนดศาลแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาในศาลแรงงานข้อ ๔)

การพิจารณาคดีแรงงานในศาลแรงงาน การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแรงงานจะต้องเป็นไปโดย ประหยัด สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม (มาตรา ๒๕)

หลักการประหยัด การยื่นคำฟ้องคดีแรงงานตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในศาลแรงงานให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียม (มาตรา ๒๗) การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดไปยังคู่ความในคดีแรงงานให้กระทำโดยเจ้าพนักงานศาล หรือจะให้ส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยวิธีอื่นก็ได้ (มาตรา ๒๕)

หลักการสะดวก โจทก์จะขออนุญาตฟ้องยังศาลแรงงานที่โจทก์หรือจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้ แม้มูลคดีจะมีได้เกิดขึ้นในเขตศาลแรงงานนั้น (มาตรา ๓๓) โจทก์จะฟ้องด้วยวาจาก็ได้หรือในกรณี โจทก์หลายคน จะแต่งตั้งคนใดคนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นผู้แทนในการดำเนินคดีก็ได้ (มาตรา ๓๕) หรือจะมอบอำนาจให้สมาคม นายจ้างหรือสหภาพแรงงานซึ่งตนเป็นสมาชิกหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ ดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ดำเนินคดีแทนก็ได้ (มาตรา ๓๖) โดยใช้แบบพิมพ์ รง. ๖

หลักการรวดเร็ว เมื่อศาลแรงงานรับคดีแรงงานไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลแรงงานกำหนดวันเวลาในการพิจารณาคดีโดยเร็ว แล้วแจ้งให้โจทก์ทราบและสั่งให้มาศาลโดยใช้แบบพิมพ์ รง. ๓ กับให้ออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามกำหนด โดยใช้แบบพิมพ์ รง. ๔ ในหมายเรียกจำเลยนั้น ให้จัดแจ้งรายการแห่งข้อหาและคำขอบังคับให้จำเลยทราบด้วย จำเลยจะยื่นคำให้การเป็นหนังสือก่อนวันเวลาที่ศาลนัดก็ได้ (มาตรา ๓๗) โดยให้ใช้แบบพิมพ์คำให้การของกระทรวงยุติธรรม เมื่อโจทก์และจำเลยมาพร้อมกันแล้วให้ศาลไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ตกลงกัน หรือประนีประนอมยอมความกัน โดยให้ถือว่าคดีแรงงานมีลักษณะพิเศษอันควรเร่งรีบลงได้ด้วย ความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน แต่ถ้าคู่ความ

ไม่อาจตกลงกันหรือไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ ก็ให้ศาลแรงงานดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (มาตรา ๓๘) โดยให้ศาลแรงงานจัดประเด็นข้อพิพาทและบันทึกคำแถลงของโจทก์กับคำให้การของจำเลยไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา แล้วอ่านให้คู่ความฟังและให้ลงลายมือชื่อไว้ โดยจะกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำพยานเข้าสืบก่อนหรือหลังก็ได้และให้กำหนดวันนัดสืบพยานไปทันที (มาตรา ๓๙) ในกรณีที่ศาลแรงงานสั่งให้มีการสืบพยาน ศาลจะสอบถามโจทก์จำเลยแต่ละฝ่ายว่าประสงค์จะอ้างและสืบพยานใดบ้าง แล้วจัดรายชื่อและที่อยู่ของพยานบุคคล สภาพและสถานที่เก็บของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุไว้ หรือจะให้คู่ความทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลในวันขึ้นหรือภายในกำหนด ๒ วันก็ได้ หรือเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ความแจ่มชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ให้ศาลแรงงานมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตามที่เห็นสมควร ในการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลแรงงานเรียกมาเอง ให้ศาลแรงงานเป็นผู้ซักถามพยานเองด้วยความหรือทนายความจะซักถามพยานได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลแล้ว (มาตรา ๔๕) ในการบันทึกคำเบิกความของพยานเมื่อศาลแรงงานเห็นสมควรจะบันทึกข้อความแต่โดยย่อก็ได้ (มาตรา ๔๖)

หลักความเที่ยงธรรม เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ความแจ่มชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลแรงงานมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๔๕) หรือจะขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นก็ได้ (มาตรา ๔๗) ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อเท็จจริงในการวินิจฉัยคดีโดยเที่ยงธรรม การวินิจฉัยคดีศาลแรงงานต้องคำนึงถึงสภาพการทำงาน ภาวะค่าครองชีพ ความเดือดร้อนของลูกจ้าง ระดับของค่าจ้างหรือสิทธิและประโยชน์อื่นใดของลูกจ้างที่ทำงานในกิจการประเภทเดียวกัน รวมทั้งฐานะแห่งกิจการของนายจ้างตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป (มาตรา ๔๘) ส่วนในคดีที่นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้าง ถ้าศาลแรงงานพิจารณาเห็นว่า การเลิกจ้างลูกจ้างนั้นไม่เป็นธรรมต่อลูกจ้างศาลแรงงานอาจสั่งให้นายจ้างรับลูกจ้างผู้นั้นเข้าทำงานต่อไปในอัตราค่าจ้างที่ได้รับในขณะเลิกจ้าง แต่ถ้เห็นว่าลูกจ้างกับนายจ้างไม่อาจทำงานร่วมกันต่อไปได้ ให้ศาลแรงงาน

กำหนดจำนวนค่าเสียหายให้นายจ้างชดใช้ให้แทนโดยให้คำนึงถึงอายุของลูกจ้าง ระยะเวลาการทำงานของลูกจ้าง ความเดือดร้อนของลูกจ้างเมื่อลูกเลิกจ้าง รวมทั้งมูลเหตุแห่งการเลิกจ้างและเงินค่าชดเชยที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ มาประกอบการพิจารณาด้วย (มาตรา ๔๘)

การพิพากษาคดีแรงงาน เมื่อได้สืบพยานตามที่จำเป็นเสร็จแล้วให้ถือว่า การพิจารณาเป็นอันสิ้นสุด คู่ความอาจแถลงการณบดคัดด้วยวาจาในวันเสร็จการพิจารณาคดีได้ ในทางปฏิบัติถืออนุโลมให้คู่ความแถลงการณเป็นหนังสือ ให้ศาลแรงงานอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในเวลาสามวันนับแต่วันนั้น (มาตรา ๕๐) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงานให้ทำเป็นหนังสือ และต้องแสดงข้อเท็จจริง โดยสรุป และคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีพร้อมด้วยเหตุแห่งคำวินิจฉัยนั้น (มาตรา ๕๑) ห้ามมิให้ศาลแรงงานพิพากษาหรือสั่งเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง เว้นแต่ในกรณีที่ศาลแรงงานเห็นสมควร เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความจะพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอบังคับก็ได้ (มาตรา ๕๒) โดยปกติคำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ จะผูกพันเฉพาะคู่ความในกระบวนการพิจารณา แต่ศาลแรงงานจะกำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นผูกพันนายจ้างและลูกจ้างอันซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลความแห่งคดีด้วยก็ได้ (มาตรา ๕๓)

การอุทธรณ์คำพิพากษาคดีแรงงาน เมื่อศาลแรงงานพิพากษาตัดสินแล้ว หากคู่ความที่ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่ง ก็ให้อุทธรณ์ได้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายไปยังศาลฎีกา (ไม่ต้องผ่านศาลอุทธรณ์) ภายใน ๑๕ วัน (มาตรา ๕๔) การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้มีการทุเลาการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์อาจทำคำขอขึ้นต่อศาลแรงงานซึ่งมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง โดยอ้างเหตุผลอันสมควรเพื่อให้ศาลฎีกาสั่งทุเลาการบังคับคดีได้ (มาตรา ๕๕)

ขอบคุณ

นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

โรงแรมปทุมรัตน์ อุบลราชธานี

รายนามผู้บริจาคสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือระลึก
ในโอกาสเปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
และร่วมสนับสนุนการเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

เท่าที่สามารถนำมาลงพิมพ์ได้ทันที มีดังนี้

ห้างหุ้นส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้าง	๒๐,๐๐๐.- บาท
นายภูษชงค์ ตังตุลยางกูร	๒๐,๐๐๐.- บาท
นายสละ ทองวิบูลย์	๑๐,๐๐๐.- บาท
นายสง่า ตังบัณฑิต	๑๐,๐๐๐.- บาท
นายสุทัศน์ เงินหมื่น ส.ส.อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.- บาท
นายอดิศักดิ์ โภคกุลกานนท์ ส.ส.อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.- บาท
นายพุดสวัสดิ์ ไทตระไวศยะ ส.ส.อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.- บาท
นายประเวทย์ จันทวีศิริรัตน์ ประธานสภาจังหวัดอุบลราชธานี	๕,๐๐๐.- บาท
สมาคมทนายความแห่งประเทศไทย	๕,๐๐๐.- บาท
อุบลวานิชสมาคม	๕,๐๐๐.- บาท
ชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี	๕,๐๐๐.- บาท
สมาคมมิตรภาพไทย - จีน อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.- บาท
รวมทั้งสิ้น	๑๐๐,๐๐๐ บาท

รายนามผู้บริจาคจากอำเภออำนาจเจริญ
สนับสนุนการเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

เท่าที่สามารถนำมาลงพิมพ์ได้ทันที ดังนี้

คุณชวลิต ตังตระกุลวงศ์	๑,๐๐๐	บาท	ร้านบุญเจริญ	๕๐๐	บาท
นางพวงคำ สวัสดิ์	๑,๐๐๐	,,	ธนาคารกสิกรไทย	๕๐๐	,,
คุณสรนิตย์ เสงี่ยมศักดิ์	๑,๐๐๐	,,	คุณรังสิต โกศรพีเดช	๔๐๐	,,
ร้านธนายนต์	๑,๐๐๐	,,	ร้านกสิกรพืชผล	๓๐๐	,,
นายสวัสดิ์ ตังสกุล	๑,๐๐๐	,,	คุณชาญณรงค์	๓๐๐	,,
คุณสุวรรณี แก่นสาร	๑,๐๐๐	,,	คุณบรรยง วิกรัยพัฒน์	๓๐๐	,,
คุณสุวัฒน์ ศิริอำนาจ	๑,๐๐๐	,,	ร้านโชคทวี	๓๐๐	,,
ร้านประสิทธิ์ฟาร์มฯ	๑,๐๐๐	,,	ร้านชัยประสิทธิ์เกษตร	๒๐๐	,,
ร้านสมพร	๑,๐๐๐	,,	ร้านคตพาณิชย์	๒๐๐	,,
โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์	๕๐๐	,,	ร้านฮอนดิวูด	๒๐๐	,,
คุณอภิย์ ตังตระกุลวงศ์	๕๐๐	,,	ร้านไทยแลนด์พาณิชย์	๒๐๐	,,
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	๕๐๐	,,	ร้านสุราอำนาจ	๒๐๐	,,
คุณสุบิน ศรีสะอาด	๕๐๐	,,	ร้านโชคอำนวย	๒๐๐	,,
ธนาคารไทยพาณิชย์	๕๐๐	,,	ห.จ.ก.บุญประเสริฐบริการ	๒๐๐	,,
ร้านเออขจร	๕๐๐	,,	คุณสมพร	๒๐๐	,,
คุณประพันธ์พิศ ชวนชม	๕๐๐	,,	ร้านไทยรุ่งเรือง	๑๐๐	,,
คุณแม่นิยม มุทาวัน	๕๐๐	,,	ร้านไทยอารีย์	๑๐๐	,,

รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๑๗,๕๐๐ บาท

บันทึกท้ายเล่ม

คณะผู้จัดทำหนังสือระลึกในโอกาสเปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ รู้สึก เป็นเกียรติและภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำหนังสือ จึงมีเจตน์จำนง อันแน่วแน่ว่าจะพยายามจัดทำหนังสือให้สมบูรณ์เพียบพร้อมด้วยเนื้อหาสาระอันทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่าน ซึ่งได้รวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของ จังหวัดอุบลราชธานี ประวัติศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี ศาลแขวงอุบลราชธานี และ ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีสาระเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการ ติดต่อราชการศาล การพิจารณาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน และศาลแรงงาน

อย่างไรก็ตามหนังสือเล่มนี้อาจเป็นรูปเล่มดังที่เห็นประจักษ์อยู่ในมือท่าน ขณะนี้ได้ ถ้าปราศจากความอุปการะช่วยเหลือจากท่านผู้มีอุปการะคุณที่ได้กรุณาเอื้อเฟื้อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ ในด้านการจัดพิมพ์คุณพึงผล โทตระไวศยะ เจ้าของผู้จัดการ โรงพิมพ์อุบลกิจการพิมพ์ ได้ใช้ความอดสาหะวิริยะจัดพิมพ์หนังสือ สำเร็จลงได้ภายในเวลาอันจำกัด คณะผู้จัดทำจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สาระประโยชน์และคุณความดีอันจะพึงมีในหนังสือ ขอมอบให้แก่ กระทรวงยุติธรรมและศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน หากมี ข้อบกพร่องผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขอนอรับไว้ด้วยความจริงใจ.

คณะผู้จัดทำหนังสือระลึก

นายเกษม คิวเจริญ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล

นายอาภาพงศ์ กฤตเวทิน

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

พิมพ์ที่ อุดมกิจการพิมพ์ 339/1-2 ซอยอุดมกิจ ถนนเขื่อนธานี

จ.อุบลราชธานี โทร. 255468
